نومرو ۱۱ ـــ آغستوس ۱۳۲۵

No : 11. Août. 1909

فیاتی ۵ غروش

Prix 5 Piastres

رسملی کتاب

سیاسی ، ادبی ، فنی ، فلسفی

[illegible]

[illegible]

La fête des fleurs au Bois de Boulogne. —Mesdemoiselles Bérode et Delamarre qui ont remporté le premier prix

اداره خانه‌سی

[illegible]

بو نسخه‌مز برچوق آثار نفیسه‌دن ماعدا خصوصی رسامز صارم بك طرفندن

رسم اولنه‌رق بالخاصه اوروپاده اعمال [illegible]

بیکر مغازه‌سی

بك اوغلنده دوغری یولده فرانسه سفارتخانه‌سی قارشوسنده نومرو : ۳۷۰

غایت ماهر انکلیز
مقاصدارلرمز اولوب
اولچو اوزرینه ضابطان
اونیفورمه‌لری اعمال
اولنور. حربیه نظارتی
طرفندن تقدیر و قبول
اولنمش کرك یوکلی و کرك
کتن خاکی قاشلر یالکز
مغازه‌مزده بولنور .
حربیه نظارتی
طرفندن قبول اولنمش
دیز صارغیلری یعنی
طولاقلر خاکی اونیفورمه‌لرك عینی رنکده
شاپاقدن ۲ مترو ۹۰

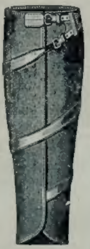

سانتیم طولنده و ۱۳
سانتیمتره عرضنده
دیز صارغیلری یالکز
مغازه‌مزده صاتیلور .
حربیه نظارتی
طرفندن قبول اولنمش
صاری دریدن (کیتر)
توزلق مغازه‌مزده
صاتیلور .
حربیه نظارتی
طرفندن قبول اولنمش
سواری و پیاده ضا-
بطانی ایچون اکرلر یالکز
مغازه‌مزده صاتیلور .

MAISON BAKER - PÉRA

Rayon de tailleur - Coupeur Anglais spécialiste pour confection sur mesure d'Uniformes militaires avec étoffe Khaki en laine et en coton Choisies et adoptées par le Ministère de la guerre trouvant en vente exclusivement chez nous Coupe et façon irreprochable.

Guêtres en cuire adoptées par le Ministère de la Guerre.

Les selles adoptées pour la cavallerie et pour officiers d'infanterie par le Ministère de la guerre sont en vente exclusivement chez-nous

نومرو: ۱۱ اغستوس ۱۳۲۵ جلد: ۲

Directeur et Propriétaire
UBEID-OULLAH-ESSAD

RESSIMLI KITAB
REVUE MENSUELLE

Bureau: Rue Eski-Zabtié
Près la nouvelle Poste № 2
Constantinople

Prix: 5 Piastres.

رسملی کتاب

مؤسس و مدیری :
عبیدالله اسعد

[ادا]ره‌خانه‌سی: یکی پوسته‌خانه
جوارنده اسکی ضبطیه سوقاغنده
۲ نومرولی دائرهٔ مخصوصه

امور اداره و تحریریه ایچون
مدیره مراجعت اولونور

هر آیك اون بشنده نشر اولونور ادبی، سیاسی، فنی، فلسفی و اجتماعی مجموعهٔ مصوره‌در .

مطبعهٔ جیمتی عثمانلی آنونیم شرکتی

ولیعهد سلطنت دولتلو نجابتلو یوسف عزالدین افندی حضرتلری
S. A. I. Le Prince Héritier Youssouf-Izzeddin Eff.

مطبوعات وازدحام

« ملکه » مجموعه‌سنده نشر ایتدیکم « خلق وازدحام » مقاله‌سنده ازدحامك Foule اوصاف وخصائصی، بونی اداره ایدن قانونلری اوزون اوزادی‌یه تدقیق ایتدکدن صکره شمدیکی عالم اجتماعینك انتشار ایدن غزته‌لر وسرد ایدیلان افکار طولاییسیله معناً برحلت ازدحامده اولدیغنی ، هیئت اجتماعیه‌یی تشکیل ایدن افرادك هپسنك قسم قسم بر فکر ، بر مقصد تحتنده معناً اجتماع ایتمکده بولندقلرینی ارائه ایتمشیدم . ازدحامك بو شکل معنویسنده [چونکه بو اویله بر ازدحامدرکه آنی تشکیل ایدنلر بربرلرینی کورمدکلری ، بربرلرندن خبردار اوله‌مدقلری حالده ، آرالرینی یوزلرجه ، بیکلرجه ساعتلك مسافه تفریق ایدرکن وحتی بعضاً آره‌لرنده ضدیت عرقیه وملیه شدتله حکمفرما بولنورکن بر اشتراك فکری بونلرك هپسنی عین مقصده خادم ، عادی بر ازدحامك شرائط تشکیله‌سنه مشابه بر حاله بولندیرر] وریلان « افکار عامه » تعبیری حیات حاضرهٔ اجتماعیه‌ده او قدر مهم ، او قدر بویوك بر وظیفه ایفا ایدیور که بونی آیریجه تدقیق ایتمك پك مهم واساسلی بر بحث تشکیل ایدر .

افکار عامه اویله بر ازدحامك طرز متفکر-یدرکه بو معنوی ازدحامك افرادی آره‌سنده تماس ومشارکت فکریه‌دن بشقه بر تماس بولنماز بو ازدحامك مرتبی وسائقی (چونکه بونده‌ده مرتب وسائق واردر .) کندینه اشتراك والتحاق ایدنلر اوزرینه یالکز اوزاقدن وتحریراً اجرای فعل وتأثیر ایدر تعبیر دیکرله ، بو ، متخالف الاجناس بر کتله‌نك ، بر غزته ویا عین بر فرقه‌نك ویا بر منفعتك جریاننه تابع اولان بر چوق غزته قارئلرینك وجدان ویا ادراك معنویسیدر .

بو اشتراك آمال وحسیات وافکار سوسیو-لوغلردن « تارد » عادی ازدحامك حالت روحیه‌سندن تفریق ، وبو ایکی طرز تکون واشتراك بشرینك صور حرکات ومیلاناتنی آیری آیری تحری وتعیین ایتمشدر . بونکله برابر بو ایکی نوع ازدحام آره‌سنده صیقی بر مناسبت ، قوی بر مشابهت وجودی انکار اولنه‌ماز ، هر ایکیسنده‌ده خلق بر فکرك ، مهیج بر عباره‌نك مجلوبی ، مسخری اولمشدر ، هر ایکیسی‌ده عین شدت صولتله بر مقصد مشترکه طوغری قوشمق استعدادینی احراز ایده‌بیله‌جك مرتبه‌ده‌در . هیئت حاضرهٔ اجتماعیه‌ده مهیج بر نطق نصل بر قیام استحضار ایده‌بیلورسه قارئی چوق بر غزته‌نك بر مقاله‌سی‌ده او قدر عظیم بر انقلاب وتحول ایقاع ایده‌بیلور . حتی بر نطقك دائرهٔ تأثیری بالنسبه دها محدوددر ، یالکزجه صدای بشرینك دائرهٔ تأثیری یوز بیکلرجه شخصه سرایت ایده‌مز ؛ حالبوکه بر غزته‌نك بر مقاله‌نك

دائرهٔ نفوذی مليونلر اوزرنده اجرای حکم وتأثیر ایده‌بیلور.

بو ایضاحاته نظراً تبین ایدرکه بو معنوی ازدحام دیدیکمز افکار عامه یکی بر ایجاددن «کوتنبرغ» لك بسیط آلت طبعیله باشلایان مطبعه‌جیلغك تعمم وانتشارندن صکره بالخاصه احراز اهمیت وشدت ایتمشدر: اسکیدن افکار عامه، تهیجات مشترکهٔ فکریهٔ ملیه همان مسائل دینیه‌یه منحصر ایدی. خلقك هر طبقه‌سنه نفوذ ایدن رهبان طاقمی یالکز مسائل دینیه‌ده اشتراك فکری حاضرلار، خصوصات اجتماعیه‌نك دیکر انواعی عندده افکار عامه مفقود ایدی؛ آنك ایچوندرکه عصرلرجه مدت انسانلر قویون سوروسی کبی کودولمکه تحمل ایتدیلر، و آنك ایچوندرکه او قدر احتیاجات اجتماعیه‌نك تسویه‌سی بر قاچ مستبدك، برقاچ متحکمك ید مشیت وظالمنه قالمشیدی. عمومیت خلقی مجبور تفکر ایدن، بونلره تفکره استعداد بخش ایتدیرن... هپ بو مطبعه‌جیلق اولدی.

غزته وکتاب.. مطبعه‌جیلغك بو ایکی سحر عجیبی... مسافات بعیده آره‌سنده، اولدن موجود اولمیان، بر اشتراك فکری، احضار ایتدی، عمر بشر سوروليغی بر مقصده، بر غایه‌یه طوغری یورومك ایچون برازه‌ده‌دوشوندوردی، و بو انقلاب حاضری، شو شکل سیاسی‌یی حیز حصوله کتورن اسباب آره‌سنده اخذ موقع ایتدی. آنك ایچون هر مستبد حکومت، هر جبار حکمدار بو ایکی واعظك، ایکی قونك خصم جانی ایدی.. واعظ.. غزته وکتاب اویله بر واعظدرکه بر معلم، بر خطیب کبی یالکز کندینی ایشیدنلری مسخر ایتمز، هر کون مشهودمز اولان سرعت و شدتله

خاقان مخلوعك شهزاده‌سی برهان‌الدین افندی

Le Prince Burhaneddin Eff. Fils du Sultan détronné

انتشار ایدرکن برآنده بیکلرجه، ملیونلرجه سامع نظری طوپلار، و بو صورتله معهود جریان فکریلری استحصال ایدرك، اك متین یورکلره، اك مقاوم فکرلره هجوم ایلیه‌رك فتح و تسخیر ایدر؛ و تشریعاتی پارلامنتو و یا حکومت واسطه‌سیله «قانون» و «امر» ه تحویل ایتدیریر. غریبدرکه بو صورتله سوروکلنن، بو صورتله عین حسله متحسس وملهم اولان بو آدملر، بو کتله‌لی خلق، بربرلرینه تماس ایتمزلر، بربرلرینی کورمزلر، بربرلرینك سوزلرینی ایشیتمزلر. هپسی کندینی حریم خاصنده ظن ایدرکن معناً ملیونلرجه کشینك اوراده اولدیغی، اوطه‌سنده اوقودیغی غزته و کتابك فکرنده حاصل ایتدیکی ایزه اشتراك ایتدکلرینی، هپسنك او صره‌ده آنك فکری قارشوسنده اخذ موقع ایتمش اولدقلرینی دوشونمز.

بروسه سرکیسنك ترتیبی خصوصنده فوق العاده آثار همت و رویت ابراز ایدن بروسه والیسی عزمی بك افندی

Azmi bez Gouverneur de Brousse

« آلفرد ده وینی » ، « بر شاعرك خاطراتی » اثرنده: « غزته‌ده تیاترو » مقاله‌سنده‌دیرکه « عالمك احتراصی و آمالی کورمکده و آکلامقده‌در. اکر انسانلر هر کسك نه یاپدیغنی کوره‌بیلسه‌لر ایدی.. پك بختیار اوله‌جقلر ایدی. ایشته بونك ایچوندرکه تیاترویی ایجاد ایتدیلر. فقط تیاترو یالکز ماضیدن بحث ایدر، وحال حاضردن بحث ایتسه بیله آنجق ایهام ایله، تحریف ایله بحث ایلر. هر کونك اویله بر تیاترو یاپلمه‌سی اقتضا ایتدیکه بوراده بویوك آدملر هر صباح اقشامکی روللرینی وهر آقشام صباحکی روللرینی اوینا سونلر؛ بوراده سیرجیلر اولرندن طیشاری چیقمه‌دن اویون سیر ایتسونلر؛ والحاصل بوتون بر قومك کوزلری بوراده عین صحنه‌یه معطوف بوله‌جق ایدی؛ بو تیاترو یاپلمشدر؛ بو تیاترو غزته‌در.»

غزته‌جیلك، مطبوعاتك جمعیت حاضره‌ده افکار عمومیه اوزرنده اوینادیغی رول او قدر بیوکدرکه بونك تأثیراتی تعریف وتصویر ایچون صحیفه‌لر، جلدلر طولسه سزادر. هم نه‌یه یارار؟ بوکون مطبوعاتك تأثیر اجتماعیسی حقنده یازیله‌جق بر مقاله بر مدت صکره پك سونوك، پك اهمیتسز قاله‌جقدر. چونکه

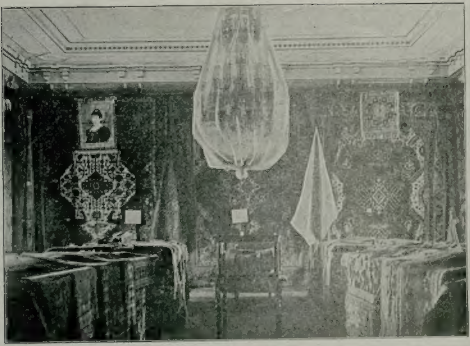

خصوصی فوطوغرافیدن

بروسه سرکیسی زیارتی مناسبتیله : خالی دائره‌سی

L'exposition de Brousse: Section des Tapis

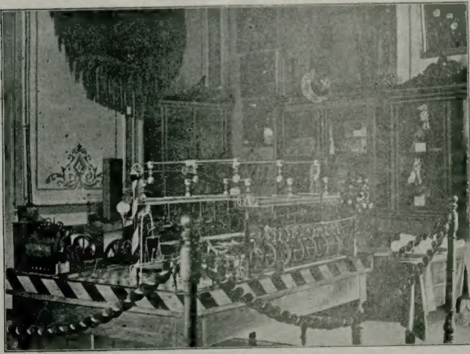

خصوصی فوطوغرافیدن

بروسه سرکیسی زیارتی مناسبتیله : دیون عمومیه طرفندن تشهیر اولنان
فیلاتور ماکنه‌سنك اوفق بر نمونه‌سی

L'expositon de Brousse: Miniature de la fabrique de Filature de la D. P. O.

مطبوعات تأثیراتنك تکاملی پك سریعدر ، بو تأثیر اون سنه اولکی کبی دکل ایدی. شرائط مادیه اسباب ونتایج تأثیرات جهتنده‌ده تحولات عظیمه ایقاع ایتـدی . قارء تکمل وتحول ایدنجه اجرا ایتدیکی عکس تأثیر ایله‌ده غزته‌نك تکاملنه یاردیم ایتمشدر : سـویهٔ فکریه تعالی ایتـدیکی کبی دها مکمل، دها منتظم، احتیـاج مطالعه‌یی تطمین ایده‌جك دها اساسلی غزته‌لره طالب اولدی، ووجوده کتوردی .

ایشـته بویله تکمل ایتمش، غدای فکری‌یی تأمین ایتمش بر غزته‌نك تولیـد ایده‌جکی حادثاتك هیئت مجموعه‌سـنك اوصـافی، وماهیتی نه‌در ؟

موسیو تارو بو بابده بر چوق اوصـاف وخصائص ذکر ایتمش، وبر طاقم اوصاف اصلیه‌نك موجودیتنی ظاهره اخراج ایلمشدر؛ « تأثراتده اشتراك » نام عمومیسی تحتنده ذکر ایتـدیکی حادثهٔ اجتماعیه جداً نظر تدقیق واهمیته آلنه‌جق مسـائلدندر . فی الحقیقه عین بر غزته‌نك قارئلری آره‌سنده‌کی رابطه نه‌در ؟ بر کره هر قارئك اویله بر قناعت وجدانیه‌سی واردر که کندیسنه تلقین اولنان فکره ، او زمانده واو دقیقه‌ده دها بر چوق کشیلر طرفندن اشتراك ایدلمکده‌در. ایشته « آقتوالیته » دنیلن مسائل حاضره‌یی تشکیل ایدن شیلرك باشلی اوصافی بودر.

کوزه کورونمیان برشوق، برسائق طرفندن اجرا ایدیلان تأثیراتك « دوامی » دخی سحار غزته‌جینـك وجوده کتوردیکی حادثاتك بر وصف ممیزنی تشکیل ایدر . رنکارنك و متنوع کورینن صورت ظاهره‌سنه رغماً هر غزته‌نك بر عصای سحر آمیزی واردر کندینه خاص اولان طرز تسخیری ، ذمی ، قدحی ، هزلی ، سیاسی اقسـام جاذبه‌داری اوزرینـه خلق کمال تهالك واشتیـاق ایله مجلوب ومفتوندر . غزته‌جی قارئلرینی بو دوزاغه دوشورمکله بونلری ایستدیکی کریوه‌یه ادخال ایده‌بیلور .

قارئلرینی تسخیره موفق اولان بر غزته‌جینك تأثیرینك « مدت » ی دخی شایان تدقیقدر . عصر حاضرك بر قاچ محررندن بحث ایتدکدن صکره تارو دیرکه : « بو بیوك ناشرلر افکار عمومیه‌یی تشکیل ودنیـا کبی سوق واداره ایدرلر . . الك عوامپسند سیاسی ذواتك او قدر سرعتلی وشدتلی تسخیراتی بر غزته‌جینك مدید وغیر قابل فنا حکم ونفوذی یانیده هیچ قالور بو نفوذ بر اون دردنجی لوئی دور مدید وحکومت هرم‌رسیده‌سنی ویا مشهور بر عائله ویا مضحکه نویسنك موفقیات بی نهایه‌سنی پك زیاده تخطیر ایدر . بو متجبر ومسـتبدلر ایچون دور فنا وهدم یوقدر . »

مطبوعاتك تأثیراتنك بعض نتایجی تدقیق اولنه‌جق اولورسـه وهلهٔ اولاده بونلر پك مخوف کوریلور بو نتـایجك اکثریسی هر کسك نظر دقتنی جلبدر: غزته‌جیلرك وبالخاصه فرومایه‌لرینـك اهمیت فوق العادهٔ متزایده‌سی ؛ بو حصن سیاسی رؤساسندن ایکی اوچنك، نه قدر فنا بر مقصدله اولورسـه اولسون ، عقد ایده‌جکاری اتفاقك مظفریتله نتیجه‌لنمسی ...

بو حادثۀ اجتماعیه‌یی [وولقان]یك كوزل اثبات ایتـدی دها آز نظر دقتی جالب اولان دیكر بعض نتایج موسیو تارو طرفندن سرد وظهار ایدلمشـدر: بو نتایج اولكیلر قدر موجب اندیشه‌دكلدر. مسافه‌حیلولتیله تأثرات مستحصله‌نك كسب نزاكت ایلمسی وبونلری اخذ و تلقی ایدنك افرادی؛ عین بر وطن محصولی اولان وطنداشلرك آبونه اولدقلری غزته طولاییسیله وتابع اوله‌بیله‌جكاری فرقه‌لرك مقداری سببیله متعدد افكار عمومیه مجراسی تشكیل ایتملری؛ بو مختلف فرقه‌لرك، خلق بولندقلری طار و انحنـا قبـول ایتمز بر دائره خارجنـدن چیقارمق ایچون عمومك جریان فكریسی اوزرنده صولت وشـدتی تعدیل ایده‌جك بر حائل اولیویرمسی ...

بو صـوك نتایج وتأثیرات ایلك نوع تتبع‌لرك تأثیرات مضره‌لری اوزرنده بر ناظم ومصلح خدمتی ایفا ایدر ومعدل تأثیراتدن بریسی واردركه مطبوعاتك ماهیتیله برابر تكامل ایتمكده‌در: الیوم غزته‌نك قوۀ نسبیه‌سنی حاصل ایدن شی غزته‌جی حقنـده افكا عامه‌نك بر منفعتسزلك، حسی تلقی واعتقاد ایتمسیدر:

خلق بر ایشـده منفعتدار اولان بر غزته‌جیدن زیاده اصلا علاقه‌سی اولمیان بریسنك یازیلرینه دها زیاده اعتماد ایدر. ایشـته بو اعتماد واعتقادی، یاكلشلغی حقنده تراكم ایدن او قدر دلائلك تحت تأثیرنده محو اولمش ویا محو اولمغه یوز طوتمشدر. بناءً علیه غزته‌ده «پاره قازانمق» منفعتی تظاهر وتجلی ایتـدكچه غزته‌نك افكار عمومیه اوزرنده‌كی تأثیراتنه خلل كلمه‌مك غیر قابلدر. بر غزته‌جی «اكر بر بقال بنم صـاندقلریمی صاتسـه ایدی چوقدنبری حبسخانه‌یی بویلار ایدی، دیمشدر. ایشته بو حقیقت، بو منفعت شخصیه، غزته‌جیلر علیهنده اولان بو كار حسی افكار عامه‌ده او قدر یرلشمشـدر كه صرف مراق وصنعت حسیله غزته‌جیلك ایدنلردن بیله، اكثریتـه تبعیتله، بو سهام ظن وشبهه رفع ایدیله‌مه‌مشدر. حال حاضرده غزته‌جیلردن بر چوغی قارئلرندن بر قسمنی فكری ایله بر قسمنی شدتی ایله جاب ایدیور؛ حسیات قارئی اوقشـارلر، بر طاقم افكار وظنون عامه‌یه مماشات ایدرلر؛ غزته‌جیلردن پك آزی واردر كه بر فكر، روحلی بر فكر اویاندرمش اولسون.

غزته‌جیلرك تشبثلرینك ماهیت صنعیه‌لری‌ده كندیلرینی اضرار ایدیور. نفوذلرینی آزالتیور: بر قارء ایچون بر غزته‌نك ایولكی متنوع مندرجاتی ایله، متنوعه‌سنك كثرتیله تقدیر وقیاس اولنور. مسلك ومعلومات آرامق حسی وقوعات یومیه ومتنوعه‌نك تولید ایتـدیكی هیجانلردن ویا اكلنجه‌لردن صكره كلور. غزته ایسه هر شیدن اول بو املی، بو آرزویی اوقشامق، آكا خدمت ایتمك ایستر. بعض اك مشهور غزته‌لر بولنور كه هیچ بر مسلكاری، بر امللری یوقدر، بونلرك ایلك ستونلرندن بدأً ایله اك متنوع ومختلف افكار ومسالك ومطالعات آز چوق شهرتلی

امضالر تحتنده عادتا دوار بر پانوراما کبی
انطباع وتکرار ایدر. قارئك آرادیغی شی
نەدر؟ مطالعات علمیه ویا دلائل وبراهین
قویەمی؟ خیر، فلانك نثرندن، فلانك شعرندن
چاشنی‌سنج اولمق، وصکره بو ایکی محرر
آرەسنده، فکر جهتندن دکل، قدرت
کتابت وتحریر جهتندن بر مقایسه ورجحان
آرامق... ایشته بونك ایچوندرکه غزتەلرك
وصف تأثیریسی وجاذبەداریسی فرق‌سنه
اولەلە نسبةً پك‌زیاده
تناقص ایتمشدر
چونکه غزتەلر آرتق
وظیفهٔ تهییجیه‌یی
اسکیسی کبی ایفایه
لزوم کورمیورلر.

ایشته بو تأثیر
وقوهٔ انجذابی‌نك
تناقصی قارئلرك
چوقلق بر حالت
«ازدحامه» انقلاب
ایتمەلرینك اسبابی
ایضاح ایدر: که
«خلق وازدحام»
مقالەمزده دیمشیدك‌که
بر کتله آرەسنده
«ازدحام» دنیلن
حالتك وجود بولمسی
ایچون او کتلەیی
تشکیل ایدن افرادك هپ عین فکر ایله
مشغول اولملری، عین بر نقطه‌یه نصب نظر
ایتمش بولنملری اقتضا ایدر، بو صورتله بو
هیئت مجتمعەنك شخصیت فردیەسی غائب
اولەرق یرینه آیری بر شخصیت قائم اولمیور،
بو شخصیتك اوصاف وخصائصی، اسباب
عدیده طولاییسیله، بو کتله‌یی تشکیل ایدن
افرادك اوصاف وخصائصندن پك فرقلیدر.
غزته قارئلرینك بویله بر فکر مشترك حاصل
ایتملرینه مانع اولان
اسباب متعدده واردر؛
عین بر ساحهٔ ارضیه‌ده
منتشر کثافتلی نفوسك
شرائط اجرئیه‌سنك
اختلافی، عمله ویا
صنعتکار کبی هیئات
متکاثفەنك اساساً بر
نوع «ازدحام» تشکیل
ایتمش بولنمسی بو بیوك
شهرلرده دخی
عمەلەلر آرەسنده
وسائط نقلیەنك متعدد
واهونیتی حسبیله
تجمعك سهولت
حصولی، بو سببله
تجمع اشسارتنك
سرعتله وعین زمانده
اخذ وتلقی اولنه.

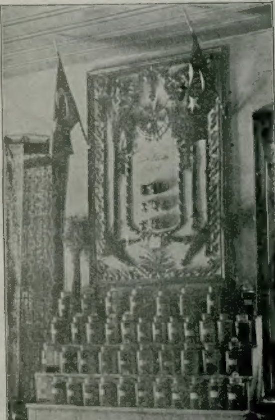

خصوصی فوتوغرافیمزدن: میخالیج چفتلکات همایون محصولاتی دائرەسی

L'expos. de Brousse: Produits de la ferme de Mihalitch

[illegible] هپ [illegible] خواص [illegible] ملاحظه و تفکره بو عادی بر ازدحام [illegible] وقت بوله‌بیلور . عمومی ایله حصول و انعقادینه ، تشویق بوتکه بر : بو خصوصده غزته‌لك مطالعاتنك ، و تأثیر اجرا ایتمك [illegible] حصوله کتوردیکی تأثیرك انطفاق [illegible] تجربه‌سنی ده [illegible] اهمال و نسیان ایتمه‌ملیدر . اکر محرر قارئی حصهٔ شوقیه [illegible] ایدمه‌یامش [illegible] ویا دعوت واقعه‌یه تقلعات [illegible] مهلکه‌یه روحیه قرائت واسطه‌سیله تحصیل ایدن بو نوع طوغری [illegible] چکنمز . اکر بندی سرایه [illegible] قیدامازه ، ومؤثر [illegible] چیقدقدن صکره

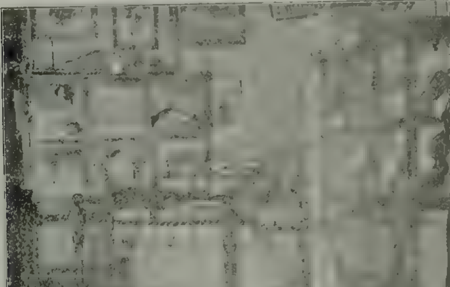

[illegible]

بروسه سرکیسی زیارتی [illegible] : ولتاس مکتبی طلباتی طرفندن تشهیر اولنان ال ایشلری
L'exposition de Brousse : Les ouvrages de main des é[illegible] l'école J. Velletiaz.

قوای انضباطیه‌یه قارشی سرفروی مطاوعت اولورسه او بند ذهننده تسخیر مطوبی حاصل ایتمه‌مش، قاره لزومی درجاسنده، غزته‌نك مطالعه‌تنه قانع اولمامش دیمکدر. اولوقت بر حس طبیعی کندیسنه غزته‌جینك قولتوغنه راحتجه قورولمش، کندیسنك ایسه حیاتی تهلکه‌یه قویمش اولدیغنی حس ایدر تدبیر واحتیاط، بو صورتده، نمایش حسنه غلبه ایدرك قارئی بندك مهیج تأثیراتنه القا ایتمز.

ازدحاملرك، اجتماعلرك اسکیسندن دها آز تحصل ایتمسنه بر سببده مسلح بر قونك هر آن وزمان ادامهٔ آسایشه مهیا اولدیغنك، سلاحسز قالمش اولان عموم خلقك افکارنده یر طوتمش اولمسیدر. بو صورتله حکومتك قوای مسلحه‌سی فائقیت مهیبه‌سیله، منظرهٔ مسلحه‌سیله خلقی اداره ایدیور، اسکی شدتلی نمایشلر چوقلق تکرار ایده‌میور.

لونجه، سندیقه تشکیلی، منافع مادیه‌سنك سوق واداره‌سی خصوصاتنك منتخب بر هیئته تودیعی اصولنك تعمیمی‌ده ازدحاملرك صیق صیق تکررینه مانع اسبابدن بریدر. مطبوعاتده تهلکهٔ واقعه قارشوسنده صبر وسکون توصیه ایتملری کبی نشریات مصلحانه‌لریله بو نتیجه‌یی تهیه ایدیورلر. مذن مختلفه‌نك اختلافات سیاسیه‌لری، احتراصات ملیه‌لرینك عکس مصادماتی زمانمزده اکثریا غزته مقالاتنده اخذ ایتدیکی موقع واهمیته کوره حاد ویا اهمیتسز بر شکل اکتساب ایدر.

ایشته بو نقطهٔ نظردنده مطبوعاتك اهمیتی، مطبوعاتك تأثیر دهشتناکینه تعالی وتزاید ایدیور؛ مطبوعات شمدی حیات سیاسیه‌نك بر ناظمی کبیدر. بر دولت معظمه‌نك قوتلی اردولره، مهیب دونانمالره استناد ایدن قوتلی نوطه‌سی قدر بر مشهور غزته‌نك بند سیاسیسی‌ده موثر بر نفوذ سیاسی‌یی حائزدر. زیرا معلومدر: که بویله بو غزته‌نك نشریاتی قارئلرینك کثرت واهمیتنه کوره عمومك ترجمان حسیاتی مقامنه کچر؛ ویا تعبیر دیکرله، امثال، غزته بو فکر عمومی‌یی استحصال وئیلده حائز تأثیر اوله‌جق درجه‌ده قوتلیدر.

بعض مؤلفلر مطبوعات واسطه‌سیله تحصل ایدن او قدر درین تحولات اجتماعیه‌نك هر حالده صلح واتحاد نتیجهٔ انتهائیه‌سنه واصل اولدیغنی بیان ایله مطبوعات حقنده بویوك بر اثر نیکبینی ارائه ایتمشلردر. تارو دیر که: غزته‌لر سایه‌سنده خلق دیدیکمز شمدیکی اسکیسندن دها متکاثف، ودها جسیم کتله‌لر اسکی کتله‌مز اوزرینه توضع وتفوق ایتمکله عادت قدیمه یرینه موده، عنعنات سابقه یرینه ابداعات جدیده حسنی اقامه ایتدکلری کبی غزته‌لر اشتراکات بشریه انواعی ایله بی انتها اختلافات آره‌سنده‌کی فروقات ظاهره‌یی ارائه ایتدکلرندن بشریت بر نقطهٔ مصلحانه‌یه طوغری ایلرولمشدر.» تکامل بشرینك بو نقطه‌ده‌کی تحولاتی قابل انکار دکلدر. فی‌الواقع بونی استحصال ایدن شی ترقیٔ معارف،

وعلوم متنوعه‌نك تدقيقات وكشفيات اخيره‌سيدر، آنجق ترقی وانتشار معارف خصوصنده غزته‌لرك، رسائلك، الحاصل عموم مطبوعاتك اهميتی‌ده قابل انكار دكلدر.

غزته‌لرك بر تأثير اجتماعيسنی‌ده تخطر ايتمه‌مك ممكن اوله‌ماز اليوم غزته‌لر، فكر استفاده وتجارت ايله مشبوع اولمقله برابر عموميتلری اعتباريله ينه بر فكر سياسی‌يه، بر فرقه‌يه خادمدر، او صورتله كه مختلف قارئلری آره‌سنده بر وفاقه بر اتحاد، بر معارفه استحصال ايتديرر او صورتله كه واپورده، شمندوفرده عين غزته‌يی اوقويانلر آره‌سنده بر انجذاب تحصل ايتمه‌مك ممكن اوله‌ماز. بو جهتدن طولايی غزته‌لر قابليت اجتماعيه‌يه‌ده خدمت ودلالت ايديورلر. بزده هنوز مطبوعات يكی دنيله‌جك راده‌ده اولديغی، خلقمزك سويهٔ فكريه‌سی هنوز برفرقه ويافكر مخصوص انتخاب وقبول نقطه‌سنه واصل اوله‌مديغی، دها طوغريسی آنجق بو بر سنه‌لك حياتمزده كوره‌بيلديكمز طوفان مطبوعات آره‌سنده بوغوله‌رق اختيار ايده‌جكمز خط حركتی شاشيرمش اولديغمز ويا وقوعه كان انقلاب وتحولات عظيمه‌نك ايجاب ايتديكی فوق العاده تموجات هنوز سويهٔ طبيعيه‌سنی بوله‌مديغی ايچون هيئت اجتماعيه‌مزده غزته‌لرك صنوف قارئينی تعين ايتمه‌مشدر، دنيله‌بيلور. فقط اير كچ بر زمان اوله‌جقدركه بر آدمك فكر وامل خصوصيسی، حتی سويهٔ علميه‌سی اوقوديغی غزته ايله تعين ايده‌بيله‌جكدر.

بوتون بو مطالعات خلاصه ايدلمك ايستنيلورسه خلقك ازدحام واجتماع صورتنده تجلی ايدن اشتراك حسيات وافكاری غزته‌لر واسطه‌سيله‌ده، خلق بربرينی كورمه‌دن، طانيمدن تحصل ايديور. حركات وتحولات اجتماعيه‌نك حصولنده مطبوعاتنده بويوك بر حصهٔ تأثيری واردر. بو حصهٔ تأثيری فوق العاده اعظام مبالغه اوله‌جغی كبی استصغار ايتمك‌ده جائز اوله‌ماز. شمدی غزته‌لر بر جمعيت بشريه‌نك افكار وحسياتنك، آمال وتصوراتنك مرأت انعكاسيدر. زيرا غزته‌نك منبع موجوديتی خلقدن، او كونا كون وقوعات كونيه‌نك فعال اويوتجيسی اولان خلقدن نبعان ايديور.

ديه‌بيلورزكه مطبوعات، هر نوع حادثات اجتماعيه‌يی تقدير ومقايسه ايچون شاشماز بر ميزاندر.

آنقره فی تموز سنه ٣٢٥

بديع نوری

Photo : Kénan Bey — فوطو : كنعان بك

بروسه مركزى زراعى معرضى : زراعت شعبه‌سنده بر آرمه

L'exposition [illegible]

بروسه مركزى زراعى معرضى : حرير دار التعليمى‌نك ايپك بوجكى دائره‌سى

L'exposition de Brousse Section [illegible] des Ve[illegible]soie

ملاحظهٔ ادبیه

اسکی — یکی

بو مناقشه نه‌قدر اسکیدر . عصرلرده دکل عصرلره پیوسته اولور . انسانلر دوشونه‌بیلدکلری زماندنبری اسکی ـ یکی تعارض ایتمشدر . طبیعیدرکه ادبیاتده بو حکمدن استثنا ایدیله‌مز . هر قوم مرور زمان ایله اکتساب ایده‌جکی تکمل فکری‌یی ، تحسس طرزینی ادبیاتنده اجرا ایده‌جکی بر تبدل ایله اکلادیر . بوده بویله اولدق . اکر مرجع اوله‌بیله‌جك بر تاریخ ادبیمز اوله‌یدی ، بو حکمی مصدق نجه دلیللر بولوردق . نه قدر آجینه‌جق بر نقیصه‌درکه تاریخ ادبیمزی بیله اجانبدن اوکرنمك مجبوریتنده بولونیورز . [illegible] و مقابر سلسله‌نامه‌دن عبارت بولنان تذاکر شعرایه یك چوغی سقف چوکوك ملك نور عرفانی کبی محکوم ظلام اسکی کتبخانه‌لرك رافلرنده (رامه‌بوندان تخریب) حویناته محکوم و سانسورك بلیهٔ تشأمندی قورتیله‌ن بر طابعك سریع الزوال هوس سائقه‌سیله طبع ایدیله‌بیلنلری‌ده بعض افراطپرورانجه فوق الحد [illegible] اوله‌مز هوس تدقیق جوقدن منطفی اولمشد [illegible] سه‌یدی آلتی یوز سنه‌لك دور انجه‌ده [illegible] دانه اولسون شایان استفاده اثر بولمش [illegible] اسلافك روح و فلسفه‌سندن بر نبذه براقمش [illegible] مقصدمز کرامت پسندلك دکلدر . فقط حال ماضیدن [illegible] اولوب اخلاف ، اسلافك میراثخوار عرفانی [illegible] بر زمان بویله بر تدقیقه قارشی [illegible] کوستره‌میز .

هر قومك ادبیاتنده حائز اهمیت اولان [illegible] بزم ادبیاتمزده ـ فقط بشقه منابعدن ـ حکمی کوسترمشدر . بر قرمان بکی ابراهیم بکك دلالتیله صورت رسمیه‌ده استعماله باشلانیلان ترکجه‌نك اکثریتی طبیعیدرکه عثمانلیلق سایه‌سنده اولمشدر . واقعه [illegible] بر لسان مخلوط چیقدی . فقط بوده زمان و مکانك تکمل تدریجی کبی مؤثرات نتیجه‌سی ، [illegible] طبیعی ایدی . عاشق پاشا ، یونس امره و سائرهنك اشعاری

[illegible] کوریلورکه عربجه و فارسی کلمات لسانه [illegible] ادخال ایدلمشدر . بو حال رسمیاتده ایکی صورتده تجلی ایدر . بری ساده ادا محرراتدرکه فریدون بك منشأتنده کوریلور . دیکری همان ، همان هیچ بر کلمهٔ ترکیه‌یه تصادف ایدلمه‌مك شرطیله یازلمشدر . [illegible] رسمیه بو حالده ایکن فرضا مرجك احمدك [illegible] ترجمه‌سی ، ابن کثیر تاریخ مشهورینك صورت ترجمه‌سی کبی آثار منثوره پك ساده ایدی . اکثری تصوفده [illegible] بولنان اشعار بدءده بو حال تجلی ایدر . [illegible] حسیات متصوفانه‌نك حکمفرما [illegible] اوزمانك تاریخی مطالعه ایدیله‌جك [illegible] لایقیله تبین ایدر . «شقائق» کوستریورکه [illegible] ایدی ، او طرز قدیمده مثنوی [illegible] .

[illegible] غازیدن دور فاتحه کلنجه‌یه قدر شیوهٔ [illegible] بر تبدل محسوس حکمفرما اولمغه باشلا[illegible] [illegible] چونکه قبیلهٔ اصیلهٔ قایی‌خان [illegible] لسان عرب وادیسه یعنی [illegible] دکل ایدیلر سلجوقیلرك حمایه[illegible] [illegible] دورنده عدالت عثمانیه‌یی کورن [illegible] کلدکلرندن بر طرفدن [illegible] باشلامش . ادبیاتك [illegible] حائز اهمیت اولان عرفان امتده [illegible] به مظهر اولمشدر . عثمانلیلر ایلك [illegible] ایتدکلری زمان طبعی قارشیلرنده [illegible] عربی وفارسی . خاصةً شایان توصیه‌در که [illegible] عربجه اولوب فیض لسان و [illegible] علما ایله تا قاسدن چین حدودینه قدر عربجه [illegible] ایدی . فارسی ، مخصوصات قومیه‌یی لسان [illegible] انجون مستعمل ایدی . وسطی آسیادن [illegible] ادبیات فارسیه‌یه بر میل طبیعی ابراز [illegible] اورانمزده پك آشکار کوریلیر اشعار

فارسیه‌نك حماسیاته متعلق یكنه‌لری بزم لایتزلزل
اولان حسیات قهرمانیمزی اوقشاردی . مشاعره‌ده
على الاكثر او خطه‌یه و جوارینه منسوب ایدی .
اشته بو و بونكبی بر چوق اسباب هله اوزمان
عجمستانك مغول تخریباتندن شویله‌ویله قورتیله‌بیلن
مراكز علومی متشابهات عربه‌نك حوالیكاهی اولمق
كی مؤثرات ایله برلشمش هر شیدن زیاده بزده ادبیات
فارسیه تأثیرینی كوسترمشدر .

لسان دین و علم ، عربجه اولدیغندن اوزمانك
ارباب دانشندن بولنامه صاحب وقوف اولمیان هیچ
یوق ایدی . ایكنجی درجه‌ده اولمقله برابر عرب
ادبیاتی ده عثمانلی ادبیاتی اوزرینه اجرای تأثیر ایلمشدر .
بزم ادبیاتی ، ادبیات فارسیه‌دن تفریق ایدن بر خاصه
دها واردركه اوده صرف حسیات شرقیه‌در . بو هیچ
بر زمان تغیر ایتمز . ترقیات و تبدلات افكار و مطالعات
اوزرینه‌در . زمان حسیات اوزرنده همان حاكم مطلق
اولمقله برابر عادات ملیه بو تأثیرك چوق خارجنده قالمشدر.

ادبیاتمز — دور فاتحه كلنجه‌یه قدر — ادبیات
غربیه‌دن ده استفاده ایده‌مزدی . چونكه همان دائمی
محاربات‌دن ماعدا استانبول ایمپراطورلغی صوك نور
معارفیله سونمك اوزره ایدی . روما شرق ایمپرا-
طورلغنك هیئت قدیمی ، كولكه حالنه كیرن ایمپرا-
طورلغنك نفوذی كبی یالكز استانبول دائره‌سنده
مقصور قالمشدر . فاتح زمانه قدر مملكتك حال
استیلاده بولنمسی ده ادبیاتك درجهٔ مطلوبه‌ده كشا-
یشنه مانع اولمشیدی . فاتح دوری استقرار اساس دولت ،
بر زمین وعض و رفعت اولوب بالذات پادشاهك جالب
قلوب عالی و تلطیف قدر ادبا ببخشنده‌كی همت نادرهٔ
معارفپروریسی تاریخلره زینت‌ساز اولدیغندن ادبیات بیوك
و مؤثر تاریخچه‌یه مالك اولمشدر . حاصلی كوریلیوركه
بزم تاریخمزله ادبیاتمز توأمدر . برینك جریانی تعقیب
ایتمك دیكرینك ادوار تكاملنی آكلانه‌بیلیر . قانونی
دور ظفرنمونی زمانك اذواق كوناكونی ایله برلشمش ،

Photo : Kénan Bey

فوطو : كنعان بك

نشان اوشاقلیان افندی طرفندن اعمال اولوب سركیده تشهیر اولنان الكتریق آلات وادواتی ، لوكس لامبه‌لری وسائره

Lampes et moteurs éléctriques fabriqué par Nichan Eff. Ouchaklian à l'Exposition de Brousse

هله تکاپودەنك حلولی قصیده‌یه
کشایش ویرمشدر . اودورك
سروری باقی اولوب بیك تا.
رنجلرندن صکره یتیشن وتاریخ
ادبیاتمك پك زنکین فصلی احتوا
ایدن شعرا ایسه حالات روحیهٔ
عشقپرستی‌یی تقدیرده و قدرت
جهانپسندده مالك ایدیلر . رقت
حس و تنقیح الفاظ آرلرنده
حقیله عیاندر. فقط او زمان
ملتده‌اسکی صلابت اخلاقیه‌سنی
غائب ایتمش ایدی . طبیعی طرق
مناسبات چوغالدیغندن طرز
بیانده انجه‌لشدی . لاله

Photo Kenan bey — فوطو : کنعان بك

بروسه سرکیسی زیارتی مناسبتیله : کوتاهیه چینی معمولاتی دائره‌سی

L'exposition de Brousse Faience de Kutahia

دورینك شعراسی ینه تأثیر زمانه اتباع ایلمشلردر .
ایشته ندیم. اوندن اول کلن فاتح بغدادك شعراسی‌ده
پادشاهك مجبور اولدیغی عالم ذوق و شوقك مداحی
ایدیلر . ندیم اسلافندن دها رقیق بر نادیهٔ الفت
بولەرق اونك اطرافیله مشغول اولمشدر . احمد
ثالثك خلق اولان محمود اولك مکانت و متانتی ذاتاً
غلوی تام ایله مضمحل طرفداران ذوق و شوقك
سکونی استلزام ایتدی دیمه‌ك یری واردر .

مصطفای ثالثه باقەلم . عنوان مابیله قوجه راغبك
طبع حکیمانه‌سی سوز کتیرمز. فقط متبوعك مشرب
قناعتکاریسی‌ده عجبا تأثیر ایتدیمی دیرسکز ؟

ایکنجی بر خلاصه دها یپەلم . او زمانه تاشاسی
دورینه کلنجه‌یه‌قدر غالب کبی رایکیی منتهٔ انحطاط
اداری، انحطاط ادبی‌یی موجب اولمشدر. شناسی دوری
ذاتاً کندی کندینه احساس لزوم ایدن اصلاحات
اداره‌نك سطوری ایله تمکس ایدن نتیجه‌سی دکلیدر ؟

اوزماندن ۱۰ تموزه قدر کچن.
دیکرزدور احیال بر دور جدیده
ادب احداث ایده‌جك مؤثراته
مالکمیدر ؟ بو مناقشه‌یه محل
ویرمه‌مك ایچون بوندن بحث
ایده‌جك دکلز. فقط بر حقیقتدر که
مداراکه ۱۰ تموز مبدأ انقلابدر.
ادبیاتزده بر انقلابه مظهر
لاتمالیدر. فقط انقلاب سیاسی‌یی
اداره ایدنلر اولدیغی کبی انقلاب
ادبی‌یی ده اداره ایدنلر بولنمالیدر.
عجبا او الار حاضرمی ؟ .

حسین کاظم

بروسه سرکیسی زیارتی مناسبتیله : میوه سرکیسی

L'exposition de Brousse: Les Fruits

۱۰ تموز شنلکلرندن — حریت ابدیه تپه‌سنده اجرا ایدیلان رسم گچیدی تماشا ایتمك

ذات حضرت پادشاهی به وسائر ذوات محترمه به مخصوص وضع ایدیلان چادیرلر

Tentes destinées à S. M. I. le Sultan et aux personna[illegible] à l'occasion du grand défilé qui a eu lieu le 10 juillet.

معارف ابتدائیه

تملی صاغلام اولمیان بنالر ناصل هر آن مهیای اندراس ایسه بر مملکتده‌ده معارف عمومیه‌نك اساسی اولان مکاتب ابتدائیه‌نك ترقیات عصریه ایله غیرمتناسب اولماسی مبنای عرفانی اویله‌جه آمادهٔ اضمحلال بر حالده بولوندیرر . . .

ادارهٔ مستبده افکار ملتی پاصلاندیرمق یکرمنجی عصرك ترقیات مهیبهٔ فکریه‌و اجتماعیه‌سنی دریش تأمل و ملاحظه ایلرسه‌ك دورهٔ استبدادك نتیجهٔ اعتسافی آلتنده وطن مقدسمزه آچیلان بودرین قوخونین جریحه‌دن متأثر اولمامق غیر قابل اولور .

« بو کون » ك چوجوقلری « یارین » ك

ایپکده اجرا ایدیلان حرکات عسکریه رسملرندن : بر هجوم
Lutte engagée entre les troupes et les insurgés à Ipek

ایچون بوتون قوتی معارفك انکشاف و ترقیسنه مانع اولمغه صرف ایتدیکندن بو کون عموم مکتبلرمز ، خصوصیله ابتدائی مکتبلرمز جداً آجینه‌جق بر حالده بولنیور . . مکاتب عمومیهٔ ابتدائیه‌یه — ولوکه سطحی اولسون — بر نظر سریع عطف ایدر ، صوکره‌ده بولوندیغمز آدملری اوله‌جنی دوشونولور ، وبر مملکتده اجرا ایدیلن هر درلو اصلاحات وتجدداتده دائما « استقبال » ك نظر دقت و اهمیت اوکنده طوتیلماسی الزم اولدیغی تسلیم ایدیلیرسه بو کون معارفه تعلق ایدن اصلاحاتك اولا مکاتب ابتدائیه‌دن باشلانمه‌سی لازم که‌جکنه بلا تردد

ایپکده حرکات عسکریه وصملرندن: بر جبل طوپی
Expédition militaire à Ipek pour ettoufer la résurrection

حکم ایدیلیر . . .
مکاتب ابتدائیهٔ حاضره‌مز — بعض استثنالردن صرف نظر — کمال جسارتله دیه‌بیلیرم که اصول تدریسه، چوجوقلرك پسیقولوژیسنه قطعیاً غیر واقف، تربیهٔ فکریه‌دن کلیاً محروم، ترقیات و ایجابات عصریه‌یه قارشی بر هیکل جامد کبی بی حس معلملرك دست تسیب و جهالتنده بولونیور . .

کوریه دماغلری بیهوده یره أزمکدن، صاف وتمیز یورکلری کیرلتمکدن، چوجوقلرمزك انکشافات بدنیه‌وفکریه‌لرینه مانع اولمقدن باشقه بر وظیفه‌ایله علاقه‌دار اولمیان مکاتب ابتدائیه‌مزی بر جهد متین و آتشین ایله اساسندن تنظیم واصلاحه، تجدید وتکثیره چالیشمق . . بوتون معارف مملکته نفخهٔ حیات وتعالی سرپمك، افق استقبالی ضیای امید ایله تنویر ایتمك، حاصلی وطنی احیا ایله‌مك دیمکدر .

ممالك متمدنه‌ده، خصوصیله آلمانیا وژاپونیاده نظر حیرت و تقدیری جالب آثار فیوضات وکمالاتك منبعنی تدقیق ایدن حکما، بوتون بو خوارق ترقیاته سبب اولان قوتك مکاتب مکملهٔ ابتدائیه اولدیغنی آکلامشلردر .

بر چوجوق ایلك تربیه‌یی، ایلك شوق تحصیلی، ایلك ذوق معالی‌یی مکاتب ابتدائیه‌ده آلاجقدر . هر شیئك اساسی قورمق نه قدر کوچ اولدیغی نظر دقته آلینیرسه مکاتب ابتدائیه معلملرینك مکاتب اعدادیه‌وحتی عالیه معلملرندن زیاده نفوذ نظره مالك، علم روحه واقف، صاحب مزیت و فضیلت اولماسی لازم کله‌جکی میدانه چیقار . . ذاتاً آوروپا احوال معارفنه عطف ایدیله‌جك نظره‌درحال بو حقیقت چارپار . .

تربیه، چوجوغی طبیعت بشریه‌نك مساعده‌سی درجه‌سنده بر مرتبهٔ تکمله اصعاد ایچون بوتون ملکاتنك انکشاف طبیعیسنی اداره وتسهیل ایدن بر صنعتدر . . چوجوقده یالکز بر ملکه‌نك انکشاف مفرطنه یاردیم ایتمك ایسه او چوجوغی بر اعجوبه یاپمق دیمکدر . . اوحالده چوجوقده فیلیزلنمکه باشلایان ملکات وحسیاتی

ایپکده حرکات عسکریه رسملرندن — بر مفرزه‌نك مرته قرارگاهنه ورودی
Troubles a Ipek — Arrivee d'un detachement au quartier general de division

بر طرز معقول وفنی‌ده انکشـاف ایتدیرمك ایچون بوتون او ملکاتی طانیمق ، او ملکاتك طبایع وقوانیننی تدقیق وتتبع ایتمك لازمدر . وظیفهٔ وطنیه‌و اجتماعیه‌سنی بحق ایفا ایده‌بیلمك ایچـون مربئ اطفالك رهبر وسائقی دائما، « علم » و « فن » اولمالی‌در . . .

هر جهته قولایجـه تمایل ایده‌بیلیر برر نهال ذی‌حیات اولان معصوملرك قوای بدنیه و دماغیه‌لرینی بر زندگئ فنی ایله انکشـاف ایتدیرمك . . استعدادلرینی مقبول ومعقول بر صورتده متمایل اولدقلری جهته سوق وتوجیه ایله‌مك . . لوث و ریا کیرمه‌مش قلبلرینه‌حیثیت شخصیه ، عزت وقار فکرینی تلقین ایچـون اطفالی هیچ بر وجه ایله تذلیل ایتمه‌مك . . . سویه‌لریله متناسب ساده فقط مؤثر نصیحتلرله، ارشادلرله آنلری سعی وغیرته ، تأمل ومحاکمه‌یه آلشدیرمق . . ایراد ایتـدکلری سؤاللره مبنی میقی دماغلرینی تطمین ایده‌بیله‌جك بر صورتده جوابلر ویرمك، هرشاکردی آیری آیری استیضاحه ترغیب ایتمك . . دائما محیطلریله مناسبتدار حکمت آمیز ومراق آور امثال و مناقب نقل و حکایه ایده‌رك قلوب اطفالده شوق تحصیل ، لذت مساعی ، ذوق فضیلت وحقیقت حسلرینی اویاندیرمق ترقیات حاضره‌ایله متناسب، « موده‌رن » بر مکتب ابتدائی معلمنك اکمهم وظائفندندر . .

او حالده ، درت بش مجیدیه‌لك معاشندن باشقه بر بدیعهٔ املی ، ایکی مترو طولنده‌کی او «قلاسیق»تازیانه‌تشویقندن! باشقه بر سرمایه‌سی، اعماق مألنه‌کالیله واقف اولامادقلری کتابلری پاپاغان کبی چوجـوقلره ازبرلته‌رك درین بر اویقویه دالماقدن باشقه بر وظیفه‌سی اولمیان حال حاضر ابتدائی مکتبلری خواجـه‌لریله وطنك بو کون شدتله محتاج اولدیغی صاحب مزیت وقدرت منور معلملر آره‌سنده موجود مدهش اوچورومی کوروبده لرزه‌دار یأس وخشـیت اولمامق غیر قابلدر . . .

مکاتب رشدیه‌واعدادیه‌ده شرائط لازمه‌یی

حائز ومذكور مكتبلرك آهنك تحصيله ممكن مرتبه ضررو ايراث ايتمیه جك معلملری شيمديلك اك مهم مكاتب ابتدائيه يه توزيع ايتمك وكمال سرعتله « دارالمعلمين » ی احتياجات وترقيات حاضره ايله متناسب بر حاله افراغ ايلهمك ، ولايانده منتظم دارالمعلمينلر آچمق صوك درجه خسته ، بی تاب اولان مكاتب ابتدائيه يه بر آز روح ، بر آز حيات ويرمك ايچون مناسب ومقوی بر علاج اوله بيله جكدر ، ظن ايدرم . . .

كاشانهٔ استقبالی قوراجق اولان اطفال وطنك بحق تحصيل و تربيه سی ماده سی نظر دقته آلنمادقجه آتيدن بويوك بر امل بكلهمك يك بويوك بر خيالپرورلك اولور . . آنك ايچون بو كون مكاتب ابتدائيه مزك تنظيم و اصلاحيله جداً مشغول اولماليیز . بو مشغوليتده كوستره جكمز موفقيتله اك مدهش ، اك مزمن بر مرض اجتماعيمزی تداوی ايتمش اولاجغز . . .

آناطولينك ، صاف ومعزز آناطولينك حيات اليمهٔ اجتماعيه سنی دوشوندكجه لرزشدار تأثر اولان بر وجدان ، بو قطعهٔ وسيعه نك بی چاره لكنه ، زواللیلغنه بر سبب آراشديرمق ايسته نجه مطلقا اولا نظر دقت وتأسفنه معارف اساسيه سنك هيچلكی ، سفالتی چارپاجقدر . .

بك اوغلی متصرف معاونی قائممقام احمد بك
Le lieutenant colonel Ahmed Bey
sous-gouverneur de Péra

جهالت نورك ، حقيقتك ، سعادت وثروتك دشمنی ، دشمن بی امانيدر . . . ايشته او جهالتدركه بو كون آناطوليیی ، زواللی آناطوليیی فقر وسفالت ، ذلت وظلمت ايچنده بولونديرييور . .

اوت ، آرتيق ايتمهلی ، سويه مزدن محيطمزدن آشاغيلره دوغرو ايتمهلیيز . . او دها زياده شايان تقيد واهتمام طشره بی ، مكاتب عاليه واعداديه مزدن زياده مكاتب ابتدائيه مزی دوشونمهلیيز . مكاتب عاليه واعداديه نك — متين وصميمی اولمق شرطيله — صرفه ايديله جك مساعی سايه سنده بالنسبه اصلاحی قولايدر . . حالبوكه مكاتب ابتدائيه مزی . . . جامع ايچلرنده ، اوته ده بريده ، شرائط صحيه دن كلياً عاری اوكيرلی ، رطوبتلی يرلرده مربيسنه منقاد بهائم كبی زانوبزمين تذلل اولدقلری حالده هر درلو فساد اخلاق تعليميله حياتلری زهرلنمكده اولان اوزواللی ، او بی كناه چوجوقلرمزی ، او « يارين » ك آدملرينی دوشوندكجه شديد بر زلزلهٔ تأثرله صارصيلمامق غير قابل . . .

ادارهٔ سابقه نك نتايج مشئومه سندن اولمق اوزره اخلاق عموميه ده يوز كوسترن تشوشدن مكاتب ابتدائيه يی دولدوران اطفالمزده مع التأسف تماماً حصه داردر . . پاك وتربيه جكرپاره لرمز او

محیط جهل ومذلته کیره‌رہ،صدای شفیق مادردن باشقه‌هیچ برشیله ایکنجنمه‌مش حساس سامعه‌لری الکمستهجن، الك ملوث کلمه‌لرله لکه‌له‌نیره،وصوکره ده دماغلری قرون وسطایه مخصوص خرافات ایله أزیلیرسه استقبال بو زواللیلردن ناصل امیدوار اولور؟ . . .

حاصلی مکاتب ابتدائیه‌مزی اویله برجدیت وسرعتله تنظیم واصلاح ایتملی‌یز‌که بومکتبلردن یتیشه‌رك، ایلك فیض تربیه‌یی بو مکتبلردن آلارق صفحات تحصیلی تعقیب ایده‌جك چوجقلرمز، آغوش فیض‌وعرفانه آتیلاجقلری مکاتب عالیه‌یی حیات وحقیقی بر درجه‌یه قدر آکلامش، علم ومعرفتك،انسانلغك‌ویاشامه‌نك غایه‌سنی ایی احاطه ایله‌مش، زنده، جسور ومتشبث بروطالب عرفان اوله‌رق دولدورسونلر. ایشته او زمان بوتون بو اولاد وطن مملکته، انسانیته‌وکندیلرینه جداً مفید برعنصراولارق مکتبلردن چیقارلر . . . ووطنمزه، دوغرو دوشونن دماغلری، کوزل حس ایدن وجدانلریله نورلر، فیضلر، قوتلر سرپرلر . . .

رائف نجدت

فوطو : کنعان بك

ذات حضرت پادشاهینك بروسه‌یه تشریفلرنده اقامت بیوره‌جقلری قصر همایون

Château Imperial ou demeurera S. M. I. Le Sultan pendant son séjour à Brousse.

سعد آباد

و

— ندیم ، او شعرمزك چهرهٔ جوانیسی —

توفیق فکرت

ایستر بر از بهاری یاقیندن سلاملامق ،
ایستر خیال وحسمی مشفق طبیعتك
کهوارهٔ سکون وسکوتنده صاللامق ،
ایستر تنزه ایله‌مك ، ایستر بو ملتك

بر دور های و هوینه عائد وقایعی
کاشانهٔ کمال وزوالنده ، یاخود آه
پرنشئه بر صحیفهٔ شعر وبدایعی
— هیهات اوشیمدی حزن ایله تهز پر صمت ایدن .

مهد تحسسنده دوشونمك ودیكله‌مك ،
یاخود بوتون مواقع واشیانك ، آه اوت ،
آه اونلرکده بلکه سزاوار مرحمت ،

شایان حزن اولان بو حیات ومماتنه
باقمق وبر تأثر شفقتله ایكله‌مك ،
یاخود قادینلغك شفق سانحاتنه ،

— اوح ای مؤکلات بهشتك تبسمی ،
ای خلقتك تجسم اسحار اولی —
دیجور احتساسمی ، دیجور عمومی
عرض ایلیوب داغیتمق ایچین ... بویله حاصلی

هر هانکی کون وهر نه امل ، هر نه فکر ایله
بر زائر مفاخری اولسهم بو موقعك ،
یالکز ندیم ، او چهرهٔ خندان شعر ایله
هپ خاطرات ماضیه‌نك ، هپ بدایعك

فوقنده حس ویادمی تزیین ایدر دوورور .
ایسترسه عمر شوخ وطربناکنك سوکی
اولسون بوتون لجیعه . . بوسیران پرسرور

بر تحفه ، بر جمیلهٔ حرمتکه هر سنه
آنجق بهار حسن ایله حسن بهار اونی
تقدیم ایدر ندیمك او یاد بلندینه

فائق عالی

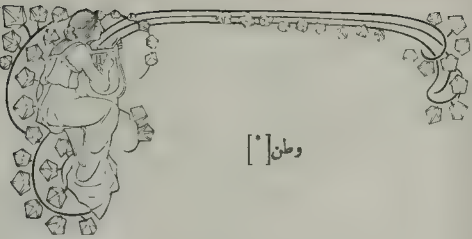

وطن[*]

ای مادر المزده ای یار آشنا
پایانه ایردی آرتق او هجران زمانلری
آچ سینهٔ وصالکی اولاد زاریکه
صیق قلب عشقکه او سنه مهجور اولانلری

بیتسین او اسکی یاشلری سیل بویله قالمسین
ماضی‌یه باقه کوزلرك آلامه دالمسین
بر روحمزده یادیکی بر آن اونوتمدق
بدبخت ایدك اسیر ایدك اما اونوتمدق
طاق لیل زلفك اوسته نجم و هلالکی
کوستر جهانه حشمت حسن جلالکی
باق نغمه‌لرله یوکسلیور طاتلی بر صدا
باق زمزمات نور ایدییور شیمدی ابتدا

ای مادر المزده ای قلب مهر و ماه
قالدیر سرملالکی باق باشلیور صباح .

حمدالله صبحی

[*] مانه‌سترو موسیو فورلانینك ملی مارش اولمق اوزره ترتیب ایتدیکی مارش ایچون حمدالله صبحی بك طرفندن بوکفته تنظیم اولنمشدر.

قادین انتقامی

— کوجوك حکایه —

— آه قاردەشم، دییوردی . بیلیرمیسك؛ بو، نه الیم بر حقیقتدر ! . . . سەودیککز بر قادین طرفندن اهمال ایدلمك . . وصـوکرا اونك بر دیکریله مشـغول اولدیغنی کورەرك کوزکزك اوکنده تحقیر ایدیلن عشقکزك ذات سفیلەسی قارشیسنده بر شیء یاپامامقدن مقهور وعاجز ، سەویلەدیککزەدکل سەویلەیەجککزە قانع اولمق . . . اوح، ایشتەبن ، شمدی، صوك بر ضربهٔ خیـانتله بوتون روابط مناسـباتی قیریلارق محو اولمش امیدلرینك جنت یأسیله انتحاره قرار ویرن بر مأیوس سـودا کبی‌یم . اوت ، بر مأیوس سودا . . . آغزمدن برنجی دفعه ایشیتدیکك بو ترکیب ؛ شبهەسز سنی بر آز استهزایه سوق ایدەبیلیر . فقط شمدی بو، نجبه اویله بر حقیقتکه قارشیسـنده بوتون او اسکی نظریەلرم، بربر سقوط ایدییور وبونی نفسمده تجربه ایتـدیکم ایچون بر سنه اولکی مدافعەلرمی ، حیاتك بوتون اومادی فلسفەلرینی نظرمده پك عادیلشمش بولویورم . اوت ، او زمان بویله دوشونمیوردم. بی‌شبهه تجربەسزدم، شمدی هیسنه اینانیورم . فقط نه آجی ونه الیم

— ۱۹ حزیران ۳۲۵ —

تجربەدن صوکرا . . .

بو، پك ساده فقط بر آز غریب بر سر کذشتکه اساسـاً بر مضحکەدن باشـقه بر شیء اولمامقله برابر کیتدکجه اجتنابی غیرقابل بر فجیعه شکلنی آلیور . باقکز بونی سزه بر آز اولندن ایضاح ایدەیم:

نجیبه ایله مناسبتمز ، استانبوله ایلك کلدیکم سنەدن اعتباراً باشلار . اوزمان اونکله بر اوده یاشایان ایکی اقربا چوجوغندن باشـقه بر شیء دکلدك. حتی بر برمزله کچینەمزدك. او، خرچین ومغرور بر قز ؛ بن وقور و آتشین بردلیقانلی ایدم . اونك بوتون او خلق ایچنده اك چوق سـەودیکی وبلکه هر کسـدن زیاده اطاعت ایتـدیکی بر عموجەزادەسی واردیکه بر دقیقه پیشـندن آیرلماز و او ، اوده بولوندیغی زمان بوتون ساعتلرینی اونك جوار حیاتنده کچیرمکدن بویوك بر حظ دویاردی. آراده صیراده اونلره بنده التحاق ایدر وفقط اونلرك ، دائما انسانله استهزا ایدییور ظن اولنان کوزلرینك ایچنده صـانکه بوتون حرکاتمی تنقید ایدن بر شیئك کولومسەدیکنی فرق ایدرك بر دقیقه صوکرا ایریلیردم . وبو تحاشی ایله قلبمده اونلره قارشی

كيندكجه اوبلەدرين بركين دويغه باشلامشدمكه انسانى هر تصادفده بر خندهٔ استخفافله قارشيلايان بو ايكى مستهزىٔ‌يى تحقير ايتمك ايچون بر فرصت كوزتمك احتياجنه مغلوب اولوردم. آرامزده اكثريا منازعه‌يه سبب تشكيل ايدن وقعه‌لر ظهور ايدردى. بونلردن بالخاصه بر دانه‌سى، بوتون رابطه‌لرمزى كسر ايده‌جك حتى ايلريده وسيلهٔ انتقام اولاجق قدر كسب اهميت ايتدى. بركون بيلمم نصل بر مناسبتله؛ غالبا ذوق مسئله‌سى اوزرينه، خفيف فيصيلتيلرله بربرلرينه، نهايت بر كويلودن باشقه بر شىء اولماديغمدن بحث ايدييورلر و بونى معنيدار تبسملرله تزييفلر و صوكرا قهقهه‌لر تعقيب ايدييوردى. او زمان آرتق صبر ايده‌مه‌مش؛ بوتون بو استخفافلره، استهزالره آرتق بر نهايت ويرمك ايسته‌ين بر فورانله طاشمشدم. اونلر. متحير، دوكش قالمشلردى. وصوكرا تحقيرلر، تزييفلر... هيسنى اونلره اعاده ايدييوردم:

— بن بر طشره‌لى‌يم.. دييوردم. سز ايى بر تربيه كورمش اولديغكزه قانع، مغرور فقط نجيه نزاكتسز بر محله چوجوغندن باشقه بر شىء دكلسكز...

او زمان نجميه، بو مغلوبيتدن بر قهقهه ايله چيقمق ايسته‌يرك مقابله‌يه لزوم كورمه‌مش و بن، يوزمين اوزرنده دها زياده دوام ايديلرسه تربيه‌دن خارجه چيقابيلمك احتماليله اورادن اوزاقلاشمشدم...

جميل سليمان بك
Djémil Suléiman Bey

او كوندن صوكرا، نجميه ايله آرامزده درين بر اوچوروملك بوشلقلرى آچيلمش اولدى. او، بندن يوزينى چويرييور؛ بن، اوكا تصادف ايتديكم زمان كورمه‌مزلكه كليوردم. حتى صوفراده يكديكرمزه باقامق ايچون كوزلرمزى اوكزدن آيرميوردق. بو دارغينلق بر مدت صوكرا، عائله اراسنده، بر لطيفه شكلنده تجلى ايتمكه باشلادى. بو حالمزه هر كس كولويور و ايكمزى تصادفاً بر برده كورنلر؛ بزمله اكله‌نيورلردى...

آرادن درت بش آى كچمشدى. بر كون اونكله مرديوەن باشنده قارشى قارشى‌يه كلدك. بورادن بربرمزه تماس ايتمه‌دن كچمك قابل دكلدى. احتمال بو تصادف، ارامزده يكى بر مسئله‌نك حدوثنه ميدان ويره‌بيليردى. واونك بر تبسمى بوكا كفايت ايدردى. حتى بونى، اونى قارشيدن كورديكم زمان كوزلرنده اوقودم. وديكر بر استهزايه هدف اولمامق ايچون كرى‌يه دوندم او، آرقه‌مدن كليور ونهايت صبر ايده‌ميه‌رك:

— حالا دارغينميز بك افندى؟.. دييوردى. رجا ايدرم آرتق باريشه‌لم...

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

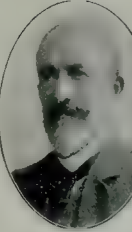

ابو الضیا توفیق بك — انطالیه
Ebouzzia-Tevfik Bey, député d'Antalia

قوزمیدی افندی — استانبول
Cosmidis effendi, député de Constantinople

جامی بك — فزان
Djami Bey, député de Fizan

بو ، قادینلغنك اویله اخفاسی قابل اولمایان بر احتیاج ضروری ایدیکه براركك طرفندن بو درجه اهمال ایدلمکه تحمل ایده‌میور ونی ، سه‌ومه‌مکله برابر تکرار کندیسنه عودت ایتمش کورمك ایچون چلدیر- بیوردی . بن بونی آکلایور واوندن بوصورتله انتقام آلمش اولمق ایچون اونك ، برکدی یه بکزه‌ین بوتون یالتاقلقلرینی بر مقابلهٔ ساکته ایله جوابسز براقیوردم . و او ، بوندن او درجه‌ده متأثر اولیوردیکه بعضاً اوداسنه قاپانارق حدتندن هونکور هونکور آغلادیغنی کورنلر واردی . نهایت بر کون اونك بو درجه عصبیتنه قارشی بویوك بر اندیشه ایله ، بندن آرتق بو دارغینلغه نهایت ویرمك ایچون بر وعد آلمغه کلن بر قادین ؛ بکا هر شیئی بوتون تفصیلاتیله آکلاتمشدی : نجمیه بنی سه‌ویورمش . . اوکا قارشی بو درجه لاقید داورانمق بویوك بر غدارلقمش . . و نهایت بویله دوام ایدرسه کندیسنی قویویه آتاجقمش . . . اختیار قادین ؛ بونی کندیسنه مخصوص بر مبالغهٔ کلام ایله اکلاتیرکن متأثر اولویور ؛ بن ، کولمه‌مك ایچون کندمی ضبط ایتمکه چالیشیوردم . نجمیه بنی سه‌ویورمش . . بنم ایچون کندیسنی قویویه آتاجقمش . . واه زواللی نجمیه ! . . . فقط بن اونی سه‌ومیوردم . و سه‌وه‌مزدم . بونی سویلرکن قلبمك خفیفجه صاللاندیغنی حس ایتدم . او زمان بوتون حسیاتمی آچیقدن آچیغه سویله‌مکدن بر حظ انتقام دویارق اوکا ایشیتدیرمك ایچون یوکسك سسله آکلاتیوردم نجمیه بر کره چیرکیندی . صوکرا اونکله هیچ بر وجهله امتزاج ایده‌مزدم هم اونك ،

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

هامپارسوم افندی — آطنه
Hamparsoum effendi, député d'Adana

علاءالدين افندی — بغداد
Alaeddin effendi, député de Bagdad

حبيب بك — بولی
Habib Bey, député de Boli

نی سه‌وه‌بیلمه‌سنه احتمال ویر-
میوردم . بونلرك هیچ بریسنه
اینانمامقله برابر کندیسیله
باریشاجغمی وعد ایتدم .
اختیارقادین، دعاایدییوردی :
— الله کنجلککی با-
غیشلاسین اولادم... دییوردی.
فقط بر کون بو ، اهمیت
ویریله‌ین یالانلره او درجه
مغلوب اولدمکه حالا بو مغلو-
بیتك اسارت ذلیله‌سی آلتنده
ایکله‌یور ؛ جان چکیشیورم . شمدی اوکونك تفصیلات وقایعنی
تخطر ایتدکجه قلبمده ، قراکلقلرده بوغولمش بررؤیای وصالك
لرزه‌لرینه شبیه بر تحسر دوییورم : او کون هپ برلکده
خریستو-ده آقشام یمکنی ییدکدن صوکرا آرابالرله بویوك بر
تور یاپمش ؛ کیجه‌ساعت درت بچقده اولرمزه عودت ایتمشدك .
صویونمه‌دن اول نجره‌مك اوکنده ، معدنك مهتاب دونوشنی
سیر ایدرکن اودامك قاپیسنه متردد بر اللك تماس خفیفنی فرق
ایتمش و بونك نجمیه اولمسی احتمالیله سس چیقارمامشدم .
اونکله آرتق دارغین اولمامقله برابر آرامزده باریشدیغمزه
دلالت ایده‌جك بر شیئده یوقدی . یالکز کوچوك مقابله‌لرله
آراده صیراده بربرمزه خطاب ایدییور و بوتون بو مکالمه‌لر ؛
بر حد تکلفی آشمق ایچون کندیسنده قوت بولامیوردی .
شمدی اونك ، بویله هر کس اوداسنه چکیلدکدن صوکرا
اختیار ایدیلن بو غیرمنتظر زیارتنده ، مهم بر مقصدك اظهار
اولونمغه آماده اسراری بولندیغنه حکم ایدییور واو دقیقه‌ده
غریب بر تحاشی ایله بو کیزلی ملاقاتدن احتراز ایدییوردم .
بر دقیقه صوکرا ، اونی آرقه‌سنده دەقولته بر کیجه‌لکله قار-
شمده کوروبنجه بردن تیتره‌دم . او ، اللری آرقه‌سنده ،

یاواش یاواش بکا دوغرو کلیور وودداقلرنده
معنیدار بر تبسمله :

— حالا یاتمادیکزمی ؟ . . . دیبوردی .

ابتدا ، نه سویله‌دیکنی اکلامامش کبیدم .
سببنی تعیین‌ایده‌مدیکم بر رعشه‌ایله قلبم چارپیور
واونی بویله کیجه‌یاریسی اودامده‌یالکز کورمکدن
غریب بر تحسس د.یبوردم. نجمیه‌یی‌شمدی‌یه‌قدر
بوحالیله هیچ کورمه‌مشدم. یالکز اوموزلرندن

اولوبده اهمال ایده‌بیلدیکمه تعجب ایدیبوردم.
دیمك نجمیه ، سه‌ویله‌مه‌یه‌جك قدر چیرکین بر
قادین دکل وبلکه کوزل اولمقدن زیاده انسانی
تسخیرایدن برجاذبه‌سی واردیکه روحی تطمین
ایده‌مه‌ین بر چوق کوزه‌للکلره قارشی اعلان
ظفر ایده‌بیلیردی . یوزنده هیچ بر قصـوری
یوقدی . انجه ، سیاه قاشلری ؛ قویو کستانه
کوزلری ؛ اوزون قومرال صاچلریله بلکه بر

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

صاوا افندی — پرشتنه
Savo effendi , député
de Prichtine

اسماعیل پاشا حضرتلری — توقاد
Ismail Pacha, député éloquent
de Tocat

دیمتری‌یویج افندی — مناستر
Dimitris Yowich effendi
député de Monastir

طوتدیریلاجق قوللرینی ، باجاقلرینی تماميله
اورتمکه کفایت ایتمه‌ین بیاض کوملکی آلتنده
بر آز دونوقجه رنکیله ظریف اندامی بو کیجه
بکا اوقدر نظر فریب کورونیـوردیکه قرك
عکس ضیاسی آلتنده افسانه بر پری حسی ویرن
بو نارین قادین وجودینی درین بر حظ تماشا
ایچنده سیرایدیبور واونی شمدی‌یه قدر نصل

از کوزلدی .یالکز آغزینك برپارچه‌بویوکلکی،
بوتون بو کوزه‌للکلری ناقص کوسترن بر عذر
تشـکیل ایده‌بیلیردی . فقط بن اونده‌ده بر
نسبتسزلك بولمیور ؛ بالعکس کوچوك براغزك
بوسیاده بر آهنك تناسب حاصل ایده‌میه‌جکنه
قناعت ایدیبوردم . یاخود شو دقیقه‌ده اونی
بوتون چیرکینلکلریله بکا کوزل کوسترن بر

حالت‌روحيه واردى. ياغمه‌ياقلاشدى و آووجنك ايچنده صاقلاديغى بر شيئى اوزاتارق :

— سزه قاپيصى كتيردم . . . ديدى .

— تشكر ايدرم . . . ديدم .

صوكرا پنجره‌نك اوكنه‌قدر كله‌رك برمدت جاده‌دن كچنلره باقدى . بن سكوت ايديوردم. ترلكنك اوجيله اياغمه دوقونارق :

— حالا باريشمادقمى ؟ . . .

— ديمك بنى رد ايديورسك ؟ . . .

صوكرا ، سرت برنظرله كوزلرمك ايچنه باقارق :

— پكى . . ديدى . كيديورم . . .

وأيلريله‌دى .

بن ارتق مغلوب‌اولمشدم. اللرندن ياقالادم. وتكرار پنجره‌نك اوكنه كتيره‌رك :

— دوشونكه سنك ياپديغك بر جنايتدر،

Nos députés — محترم مبعوثلرمز

غنى بك — دكزلى
Gani Bey , député de Dénizli

سعيد افندى — سليمانيه
Saïd effendi député de Suleimanie

محى‌الدين بك — سنيجه
Mouhiddin Bey , député de Sinidjè

صوكرا ، سرزنشكار علاوه ايتدى :

خيانت ، سه‌ويلديككى بيليورسكده بندن اونك ايچون قاچيورسك دكلى ؟ . . .

او زمان بن صبر ايده‌مه‌مشدم :

— رجا ايدرم نجميه ، ديدم كيت . . بو دفعه‌ده بنى آلداتمقمى ايسته‌يورسك ؟ . . . منفعل :

ديدم . بنى تسخيرايتدكدن صوكرا كيتمك شمديده بنى چيلديرتمقمى ايسته‌يورسك ؟ . . .

او ، غالبيتدن امين ، سكوت ايدييور ؛ بن ، اونك بو مظفريتى قارشيسنده عاجز ، حقير سوروكله‌نيوردم . . .

او كيجه‌دن صوكرا ، ارامزده چيلغين بر عشقك آتشلريله بردورهٔ غرامباشلادى تتزهلر،

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

وصفی افندی — قرهسی
Vasfi effendi député de Kressi

فؤاد بك — طرابلس شام
Fuad Bey, député Tripoli Syrie

محمد علی بك — کرکوك
M. Ali Bey, député de yuergueuk

عبدالله افندی — طربزون
Abdullah effendi député de Trebizonde

ملاقاتلر، وعدلر، یمینلر، وفالر، صوکرا قیصقانجلقلر، یالانلر، ستملر، دارغینلقلر دها صوکرا افتراقلر، المر، بحرانلر الك صوکرا تحقیرلر، خیانتلر . . . اوح، بوتون بر حیات سودانك، نتیجهده انسانی خسرانلره، امیدسزلکلره سوق ایدن صفحات متوالیهسی اوزرنده کاه مسعود، بعضاً متردد ونهایت نومید وخطرناك ادیملرله ایلریلهدك؛ ایلریلهدك. اویله بر یره کلدککه بر آدیم، تك بر خطوه؛ بزی درین بر اوچورومك قعرهلاکنه سوروکلهیه بیلیردی. و بو، اودرجهده محقق ایدیکه بر آدیم کری آتمق ایچون کندمده قوت بولامیوردم. بو اثناده او، بو تهلکهدن، هر تصادف ایتدیکی مشکلاتده اولدیغی کبی سحرآمیز بر قهقهه ایله سیلکینهرك چیقدی وصوکرا قرشیدن بکا استهزا ایدرك کولمکه باشلادی. او زمان اکلادمکه بنجیه، بنی سهومیور، وسهومهمشدی. بیشبهه، جریحهدار ایدلمش غرورینك انتقامنی المق ایستهمش وبونده موفقده اولمشدی. بونی، بر کون اوکا تکلیف ازدواج ایتدیکم زمان اکلامشدم. بن اوکا ابدی بر رابطهدن بحث ایدرکن او، بی انصاف بر قهقهه ایله مقابله ایتمش و:

— چیرکین بر قادین سزك کبی کوزل بر ارککه دست ازدواجینی اوزاتامز. اونك ایچون کندیکزه لایق بر قادینله تأهل ایتمهکزی توصیه ایدرم . . . دیمشدی.

صوکرا، بردنده کیشیویرهرك حدید وعزمکار، علاوه ایتمشدی:

محترم مبعوثلرمز

Nos députés

واهان پاپازیان افندی — وان
Papasian effendi, député de Van

توفیق بك — وان
Tevfik Bey, député de Van

کیغام افندی — موش
Kigam effendi, député de Mouche

الهامی بك — صاروخان
Ilhami Bey, député de Sarouhan

— هم رجا ایدرم ، بکا بر دها بوکبی شیلردن بحث ایتمه‌یکز . اکر بمله بر دوست قالمق ایسترسه‌کز اسکیسی کبی کوروشه‌لم . . عکس تقدیرده سزکله بوسبتون قطع مناسبت ایده‌جکمه امین اولابیلیرسکز . . .

بن بو ضربه قارشیسنده ، صانکه بوتون محاکمم انجماد ایدرك دوکدم ؛ قالدم . نهایت بر از کندمی طوپلایه‌رق :

— لکن نجمیه ، نه اولدورویورسك . . دیدم ، دوشونکه سنی چیلدیراسیه سه‌ویورم . . .

او ، بودفعه بو سبتون لاقید ، اوموزلرنی سیلکه‌رك :

— بن سزی سه‌ومیورم . . .

دیمش واوزاقلاشمشدی . . .

او کوندن صوکرا اوکا بر دها بر یرده تصادف ایتمه‌دم . اونلر شمدی بوغاز ایچنده اوطوریور . بن بنه بوراده فقط بر پانسیونده یاشایورم . بوکون اوکا کوپروده تصادف ایتدم . نه کوردیکی زمان باشنی چه‌ویردی . . .

شمدی نجمیه ، بر ارکان حرب ضابطنی سه‌ویورمش ؛ حتی یقینده ازدواجلری مقرر ایمش . . .

ارقداشم ، بوراده‌دن بر کوکس کچیره‌رك سکوت ایتدی . وبو سکوتنده اویله عظیم بر یأسك فتور نومیدانه‌سی صاقلی ایدیکه نظمینك بومسئله‌ده بر چیلغینلق یاغمی حتمالنی قورقوتمشدی . . .

بیوك آدا

جمیل سلیمان

زنداوەستا
٤

پيانو آباژورلری

بو كيجه قاراكلقده ، سالوندن كچركن پيانونك بر مومنی ياقار كوردم . . . سوندورمك ايچون يوردم . طاواندەكی آويزەنك بلور وجودينی اوزون بر ارتعاش تترەتدی ، صوكره آغير بر طنين بو كولكەلر ، بو قالين پردەلر ، بو ايری چرچوەلرله معبدەبكزەين سالونده بوتون اشيايه تحكم ايدن برسسله ماتم كبی قلبمه عكس ايتدی . . . موم تترەيه تترەيه ، اوجندن اينجه بر ايس بيرانەرق يانيوردی . همن اورايه اوطوردم ؛ طورونجی ، صاری ، قيرمزی ، سنجابی بنكلريله آطلس سير بكا پيەرلوتيدن بر صحيفه اوقور كبی كلدی ؛ بو ايكده بر چيب ، بر تونكين كيجەسی سير ايديوردم ؛ رنكلی كاغد منرلر آصيلمش دار ، دولاشيق سوقاقلرده كزن قيصه بويلو ، بول البسەلی رنكارنك بر خلق ، بونلردن چيقان يابانجی بر سس ؛ سوقاق كنارلرنده ليمونلاطەلر ، پورتوقاله ، ماره ، موزه بكزەين ميوەلر صاتان تاجرلر . . . هپسی واردی . او ميق ميق آيدينلق قاشنده بلكاوغلنك قارناوالی ، بيرخانەلرك او كيجەلردەكی سوپەلرينی خاطرلاتان برنشئەسی ، پورنكی پاشيوردی . اورادە أسكی زمان كيجەلرينه ، لوی دورينك بالو اكلنجەلرينه بكزەين بر لوحه واردی .

وخاطرەمده بوتون او كيجەلر ، بوتون اوكتابلر جانلانيور ، ماركيزلر ، دوشسلر ، تاهايتی‌ده پومەرانك سراينده ويرين ضيافتلر ، (فرەرابو)ك جيننده ياشاديغی ليال سودا ، هپسی صفحه صفحه آچيليور ؛ تا چوجوق ايكن اوقوديغم (مونتەپن)ك سرای قرالی اسراريی افشا ايدن حكايەلری تكرار تكرار كورونيور . . . درين بر حظ ، بر حظ اسراراكين روحه سيلان ايديور ، بنی غشی ايليوردی .

شو بولنديغم حياتدن اوزاقلاشەرق كورمديكم ، كورەميەجكم ظن ايتديكم صفحات عالم اوزرنده ، اسطرالمر ، وحشی ، مخيل معاشقەلرله دولاشمق ايچون شديد برامل انكشاف ايديسور ؛ كوزلرم اوجندن اينجه بر ايس بيراقەرق يانان آطلس سيرلی ، بلور طاباقلی ، پنبه وجودلو مومه منعطف بو قاراكلق ، بو آغير ، بو سس‌سز پردن ، بو محزن قدر مخنوط اودادن بر ذوق ، بی‌نهايه بر نشئه دويويور واونومده دائما برتونكين ، برقارناوال كيجەسی صاری ، طورونجی ، آل خلقيله ، دومينولريله ، كاغد منرلريله ، اوغولتوسيله جانلانيور ؛ (پيەرلوتی)دن بر لوحه ، (قساويەدومونتەپن)دن بر حكايه اوقويوردی .

٢٩ نيسان ١٣٢٤ — آرن كوی

رفيق خالد

Supplément du Ressimli Kitab 1911

قبیله و طبع   اغوب ماطیوسیان درسعادت

انقلاب عظیمك صفحات مختلفهٔ روحیه‌سنی ارائه ایدن (نوت)لردن بعضلرینی محرر ناچیز تنظیم و اصلاح ایله یالکز بورایه نقل ایتمك خدمتنی ایفا ایتمشدر :

١١ تموز سنه ٣٢٤

بیوك آطه‌نك ولوله‌دن آزاده بر صباحی. هواده سکونت، خلقده سکونت، اشیاده، کائناتده صانکه عمیق بر سکونت وار. بعضاً طراقه‌لر قوباران رعدلر، برقلر صاچان قورطه‌لی هوادن صوکره اطرافه مستولی اولان رکودت سما کبی طورغون، ساکن برحال. صیقیلیوردم؛ بیلمم نه‌دن؛ قلبمی بین، بیمك حجیراتنه نفوذ ایدن بر حس مراق و اندیشه بنده واردی. باغچه‌مك برکوشه‌سنه قویدیغم اوزون صندالیه‌مك ایچنه اوزانمش اولدیغم حالده بیلمم نه قدر مدت، بی حرکت قالمشم ....

برقادین سسی بنی خواب غفلتمدن اویاندردی.

— بك، بو نصل شی؟ بونی کورمدیکزمی؟

برمدن فیرلادم. بزم قومشو خانم افندی، آیاقده دوردیغی حالده الده طوتمقده اولدیغی غزته‌یی بکا اوزانیوردی.

— الله عشقنه! بونی کرچك کورمدیکزمی؟

تکرر ایدن بو سؤال غریبه جواب ویرمك مجبوریتنی حس ایتدم :

— خیر کوزمه بوشی ایلیشمه‌دی.

— قانون اساسی اعاده ایدلمش.

— نصل؟

— ایشته اعلان رسمی.

غزته‌یی قپارجه‌سنه الندن آلدم. حال بوکه بن یاریم ساعت اول اونی کوزدن کچیرمش ایدم. فقط ایلك ستونلرك، تبلیغات رسمیه‌نك نه‌کبی ایچیلری محتوی اولدیغنی بیلدیکم ایچون اونلره بر نظرهٔ تدقیق عطف ایتمکه بیله حاجت کورمه‌دم. شیمدی کمال دقتله اوبر قاچ سطر یازی‌یی، بتون ملتك خلاصنی اعلان ایدن اوبیاننامه‌یی انظار اشتیاقله قاورارجه‌سنه اوقویوردم. قومشو خانم افندی یانمده‌کی صندالیه‌لردن برینه اوطورمشیدی :

— نصل، دیه صوردی. بونك حقنده فکرکز؟

دوشوندم. بو بیاننامهٔ رسمیه باب عالی‌نك تاصودن رشی. شیوهٔ بیاننی محتوی لاستیقلی برافاده. یالکز خیال میال درك و تفرس ایدیلن برحقیقت وارایسه اوده قانون اساسینك اعاده‌سی مسئله‌سی. فقط نصل اولمش، نه‌دن اولمش؟ بونلر هپ معما.

— فکرمی صوریورسکز. اویله‌می؟ اوحالده سویلیه‌یم. ایشته قانون اساسی اعاده ایدلمش. بوندن صکره حریت، اخوت، عدالت ....

— رجا ایدرم، اوقدر چابوق قوشمایکز. اونلر سرابدر، کندی کندینه کلز، آرقه‌سندن قوشمقله

ذات حضرت پادشاهی‌یه عرض تبریکات و تعظیمات ایچون اوزره اخیراً درسعادته کلان کلدانی پطریقی امانوئل افندی

Mgr Emanuel, patriarche chaldéen, arrivé dernièrement pour présenter ses hommages à S. M. I le Sultan

یلدز سراینده حرم باغچه‌سنك پارکی و بلودر کوشکی
Vue de Yildiz   Le parc du jardin de Harem et l'ilot v s du Belvedère

یتیشامز. حقیقته رجعت ایدهلم. قانون اساسینك اعاده‌سی بره‌کی حسنات تأمین ایتمش اولیور:

ـ نه دیدوام؟ حقوق شخصیه وعمومیه‌نك تکمله آلتمسی، مساوات … حق وعدالت تأییدی. عناصر مختلفه‌نك آره‌سنده … … ده بیلم، هیکسی سویلیور. حریت فکر وکلام، حریت اجتماع… اساسا سوزلرك هربری حضرته کلیورکه….

قومشو حلمی افندی کولدی. غایت مسرورانه کولومسه‌دی:

ـ ده کنجسکز، صاف دلسکز: دیدی.

متحیر اولدم. بهت وحیرتله اوکا باقیوردم:

ـ بکی اما، مضحك نه ایله سویله‌جکسز. دیدی. قصه‌ب سوزلری‌لهمی؟ اوبده ون وار. قان دکی وار؛ قان قوقوسی وار. جنایتکارلك وتوز ایکی سنه‌لك سیاستی نه یاپه‌جقز؟ اکر مسئولیت تقرر ایدرسه بونلرك هپسی یلدیزده تمرکز ایده‌جك. اوزاسی نه ایله تمیزلنه‌جك؟ سوسکر؛ فلان فنده ایتدی، عصمتکنك کیرلی ماضیسی قان طوفانیله ستر ایدیله‌بیلیر. باشقه بر شیله دکل.

ـ دور مشروطیته مادامکه داخل اولدق، هرشی یاواش یاواش تقرر ایدر؛ مصلح زمانك بیورمه‌لرندن هر طرفی قباله ملمع کورمییکز. اولا بر کره حقیقتی آکلایه‌لم….

حلمی افندی عادتا جان صیقیلتیسی ایله ایدیوردی:

ـ حقیقتمی؟ آدم، اونی کیمه بیورله؛ صحیحی حقیقت اسمانك کوزینه صیچرییور. بیلیکه بو انقلابه سببیت ویرن بر قوت وار. اونك نتیجه‌سی اوله‌رق قانون اساسینك بخش ایدلمش اولمسنده بر اضطرار وار. شمدی‌یه قدر کیمله مدبکی ایچون اوپولن بر ال بزه اوزاتیلیور. بو، کویا دست محبت اولیلهمی؟ حلمی، بو بر صف دلانك. بر کون الله بیلیر بر فرصت کچدیکی. عبدالاعمزدن طوندیبی کبی….

ـ سزده بوقدر بدبین اولمییکز خانم افندی…

ـ بدبینمی! خیر. بن تجربه دیده بر قادینم. … چوق چکدم. بره عدالت توزیعنه مأمور اولان … فلان … ضبط ومصادره ایتدی. املاك … سیده‌سی … کی فکرلی کنجلر دندرده‌ده بر داده … اوغلمه … راحت یوزی کوستره‌دیلر … اوروپاده … سورولدی، دوردی. قیزیمی بر مصرلی‌یه تزویج ایتدم، دیه بیك درلو اندیشه‌لرده وسوسه‌لره دوشدیلر. بوندن سببی رابطه‌لر استدلال ایدرك زوالی قیزمی حسیلر کبی … توقیف ایتدیلر. … محبسه آتدیلر، نهایت حدود شاهانه‌لری خارجنه تبعید ایتدیلر. شمدی سویلیکز، بغیره دور مشروطیتده بویله بر محکمهٔ عالیه وجوده کتیره‌جکمی که بن کیدوب مراجعت ایده‌بیله‌یم. الامان، اوندن… بیلمدن … بدر عفو ایدلدی. بونلری یپان هپ … حدا. وکیلسیله لاصقیا… بن احقاق حق ایدلمه‌دکه مساوات وار، عدالت وار….

ـ رجا ایدرم، او قدر تعمیم ایتمییکز. یاتمرده عبرت … داده‌دی وار.

زوالی قادین بر صدمهٔ الکتریقیه‌یه اوغرامش کبی بردنبره صوصدی. کوزلری صولانشدی. بعدن بر نظرهٔ تسلیت آرارکبی یوزیمه باقیوردی. بن کندی کندیمدن اوتانیدم. اوکه باقیوردم. یاواشجه‌حق:

– او حالده بنم ایچون . افراد ملت ایچون بو امید یوقمی ؟

دیه صوردی .

– قانون اساسیده عدم مسئولیت وقدسیت شرطلری موجود؛ او حالده بو امیدك جهت تطبیقیه سی ده مفقود . فقط خانم افندی ، بز مدعیات شخصیه مزدن آرتق واز کچملی یز . مادام که آرتق وطن ترقی یه میال . تعالی یه روان .... اسکی سیئات یواش یواش اورته دن قالقار . اکر هر شیئی بردن دکشدیرمك ایسترسه ك اوزمان بوکا تعمیر دییه میز . بالآخره یکیدن یاپمق اوزره تخریب دییه بیلورز . او حالده بویوك بر قوته احتیاج ده مس ایدر . سز فرانسه انقلاب کبیری تاریخنی اوقودیکزمی ؟

– بن یالکز کندی تاریخمی اوقودم . او انقلاب کبیر نم قلبمده اولدی .

– بو ، براز خودبینلك اولمزمی ؟

– حیات نفس ایله قائم

– یا هیئت اجتماعیه ؟

– نمدردمه دوا ساز اوله میان بر هیئت اجتماعیه ..

– یوق ، اویله دییکز . سزك کدر کریه اشتراك ایتمك حساسیتنی حائز اولان ، فقط برشی یاپه بیلمك اقتدارینه مالك اوله میان هیئت اجتماعیه بر کون که جك که او قدرتی احراز ایتمش بولنه جق ، سزك فلاکتلرکزی تعریج ایده جك دوالرینی آرایه جق ....

– کرچك سز خیال پرست ایمشسکز . بو ، عادتا صوفیلا . نه بر ادعا .

– زمانك اجراآتنه مترقب اوله لم . هیچ برقوتك تخریب وازاله ایده مدیکی فنالقلری زمان افنا ایدر . کائنات خلق اوله لی بری نه قدر مستبدلر ، خونریزلر ، ظالملر کلمش کچمش . اونلرك آچدیغی یاره لری ینه زمان قاپتمش ....

– بو ، فلسفهٔ حیات دکل ؛ عادتا برموعظهٔ تسلیت .. بکا سویلیکز باقیم ؛ آچیقدن آچیغه هیچ برشیئی کتمه ایتمیه رك سویلیکز ، احقاق حق قابلمی ؟

نه جواب ویره جکمی تاصرلیه مدم سکوت ایتدم

– صوصیورسکز . دیمك ! ..

سوریی کیدم .

– دیمك .... ! انتقامی زمانه ترك ایتمك لازم کله جك . او حالده ....

– دیمك اولیورکه کندیزی آووده لم ...

۱۸ تموز سنه ۳۲۴

حقیقتلر یاواش یاواش تظاهر ایدییور . بو انقلابه بادی اولان قوت . افعال ملت بوقوای مختلفه یاواش یاواش روم ایلیده تمرکز ایدرك نهایت طراقه حریت اوراده پاتله مش ؛ هم مدهش ، ولوله دار بر صورتده . یوزبیکارجه اسلیدن فوران ایدن صدای خلاص یلدیزی تیترتمش ، کاشانی تیترتمش . استانبولده ایسه هر شیئ ساکن ، ساکت . روم ایلیده « یشاسون حریت » صدالری سمی استبدادی تهزیز خوف وحشیت ایدرکن استانبولده هرکس دعای بی دینی جهراً تکرار ایله مشغول . فقط ، ای تموزك اونی ، عثمانلیرك یوم مبارك ومسعودی ، بزه امید دمیره یشن حزب قلیل فداکارانه شجاعت زریهنی سرپدك . اونرك فیلرینه حسیات

یلدیز مناظرندن = چادر کوشکنك اوکنده کی کول
Vue de Yildiz - le lac de ant Tchadir Kiosque

يلدز مناظرندن :
مراسم کوشکنده حکمدارلر صالونی
Vue de Yildiz
salon des souverains dans le
Kiosque de réception.

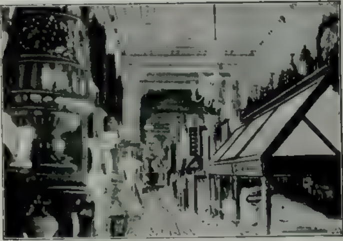

يلدز موزه‌سندن بر قسمنك منظره‌سی
Vue d'une partie du musée
de Yildiz

يلدزده اسلحه صالونی
Galerie d'armes à Yildiz

خلاصی سربدك . بتون شو بدبختلرك اوزرینه انوار در اندود حریتی سربدك ! ...

بزم استانبولده حوف درونی ایله قلبلرمزی تیتره‌تركن ماسترده حریتی اعلان ایدن طوپلرك رعداسا صدای مهابت آلودیله سما تیتره‌یورمش . بزم هیچ بر شیدن خبرمز یوق . آه ! استانبول خلقی نه‌درین بر غفلته ، نهایتی کلمز بر خواب غفلته ، غفلت جهله مستغرق . توکلی دکل فداکاران ملت ، بیراسك بو ملوث یادکار سیئاتی ، مشهوردنالی اولان کهنه قسطنطیه‌یی جولان حریتلرینه لایق بوله‌میه‌رق ، رسنه ظعلرینه ، افکار واخلاقت هنوز تلویث سیئاتدن مصون قاله‌بیلدیکی او بوادی یه ، او اقالیمه یاپیلدیلر . بورایه آنجق او صدای رعودك صوك اهتزازاتی عکس ایده‌بیلدی . اوده اون بر تموزده غزته‌لرده نشر ایدیلن بیاننامهٔ رسمیه طرزنده . صودن بر ..... یازسونلر چاغلیان اعیسنه !

استانبولده الك بیوك انقلاب ، افكارده ظهوره كلدی . چهار باد استقامتنه دونن (ابره) لركبی استانبولده‌كی افكار عمومیه‌ده شیمدی هپ حریت‌پرست . ظواهر حب بونی مؤدی . استانبولده‌كی نمایشلری نظرهٔ تدقیقدن كچیردم ، هركس قورده‌لالی ، علامت ورقه‌لی . هرطرفده مدید بر ولولهٔ شطارت ، اوزون بر طراقهٔ مسرت : یاشاسون حریت ، قهر اولسون استبداد ....

بونی انتها قوافل حریت پرستان آره‌سنده استبدادك آلات وارکانندن ، جواسیس مشهوره‌دن کیمسه‌لرده موجود .... بونلر نه‌یه باغیریورلر ، نه‌یه فریاد ایدیورلر عجبا !

غزته‌لر « وقایع ماضیه اوزرینه بر سترهٔ نسیان اورته‌لم : پوشیدهٔ عفو وصفح ایله سیئات ماضیه‌یی اورته‌لم : بو ، مشروطیتمزك صدقه‌سیدر » دینه‌بیلیرمی؟

او حالده ناموسنی پاره ایله صاتان بو ملاعین استبداد عمومی اولان آقینتی‌یه قاریشمقله . افكار عمومیه التحاقله كویا دیمك ایستیورلركه :

— نه‌یاپه‌لم ؟ زمانك موده‌سی ، مدار انتعاشی او ایدی . سیلان عمومی‌یه اویدق . شیمدی ایش دكشدی . بزده او اسكی حالدن ممنون دكلدك . بزده واسطهٔ ظلم اولمغله ظلمدیده ایدك . مادامكه آرتق واسطهٔ تعدی اولمقده آرتق آنك یوق ، خادم حریت اولورز . فقط یالکز بزه دوقونمییکز . مدار انتعاشمزی کسمییکز .

شیمدی استانبول هوا سنده (باد نما) ماستر استقامتی ، سلانیك جهتنی كوستریور حریت فورطنه‌سی وار . میال چهار باد اولان استانبول افكاری او استقامته دونمش . أی ، باد نما سن نه طوفانلر كوردكده ینه تمام اوتوز ایكی سنه بیلدیر استقامتندن انفكاك ایلیه‌مدك . بیراسك بو كهنه اقلیمی نه‌قدر ریایه ، سفلیته . احلاقسزلغه میال یاربی !

۲۰ تموز سنه ۳۲٤ — افكار عمومیه‌ده شدت بر دوام غلیان كیتدكجه آر تیور . امان یاربی ! نه مضحكلر ، نه آغلانه‌جق مضحكلر !

ده اون كون اول وكلانك كاسه‌لیسی ، اولرك طالقاووغی ، واسطهٔ ارتشاسی اولان بر ذات اسكله‌ده وكلای سابقه حقنده كبی عمومی‌یی تشریح وتفصیل ایتدكجه كوپوریور :

— افندم اولر ، بو حریفلرك وجودینی دنیایوزندن قالدیرملی ....

دیه فریاد ایدیوردی .

ظریف ونكته‌دان بر محبمه بو شعحه صوردم :

— بو اسكی حفیه شیمدی نه ایستیور ؟

ظریفانه كولدی :

قهرمان حریت نیازی بكك برادری وطنپرور افندی عثمان فهمی بك

Osman Fehmi Bey. frere du grand patriOte
Niazi Bey

— باش ....

دیدی .

— نەدن باش ؟

— استانبولی دها اون کون اول انکلترەیی اویدکی وکلانک اوله وجودلری ایستیور .

— بونلرمی حریت پرور ؟

— خیر، اویله اولمه، فقط بونلر حریت پرورلرک اورطه پرست فرقەسندن .

۲۵ تموز سنه ۱۳۲٤ — غلیان افکار کیتدکجه آرتیور . (تدنا) هپ حریت موعظەسنی کوسترمکده بردوام . استانبولده ظاهری بر هیج ومرج . فقط

۲۶ تموز سنه ۱۳۲٤ ـ ادارهٔ حکومتده انقلاب مسعودک صدمەسندن متحصل تزلزل بردوام . یکی دفعه هیئت وکلا دکشدیکی حالده بردرلو تطمین افکار قابل اوله‌میور . (تدنا) هپ حریت موعظه‌سنه متوجه . افکار عمومیه هر شیئی دکشدیرمك، قیرمق ییقمق ایستیور . وکلای سابقه توقیف اولنیور ، تحقیر ایدیلیور . فقط بونلری کافی برمجازات اولمق اوزره تلقی ایدن بك آز کیمسه وار . اکثریت شو اسکی حفیه کبی :

ـ باش ، باش ...

دییور ، فقط اصل باش برنده ! اوکا دوقونامیور .

عرب سازنده‌لری — بر فرانسز هیکلتراشنك اثری اولوب پاریسده ۱۹۰۹ صالوننده تشهیر ایدلشدر

Musiciens ar ibes – Fine sculpture d un artiste Français, exp isée au Sal n de 1909

اساس سیئات یرنده دوریور، ییلدیز سونوک میللریله بنه آره صره پارلدامغه چالشیور . آنس روزکارك اوریه ایصال ایلدیکی عکس صدالرده هپ «یشاسون حریت ، یاشاسون مساوات ، یشاسون اخوت» اصوات معنیداری وار اما قصر حمیدیك دیوارلری پك یوکسك . بو مرتجع صدالر او سد سدید استبدادی دلوب کچه‌میور ، قولاقلری تحریش ایده‌میور . یالکز استانبولده بر ولوله ، بر ولولهٔ شطارتدر دوام ایدوب کیدیور . تحریش ، تحریش ، هپ تحریش...

چونکه بزه حریتی بخش ایدن قانون اساسیده عدم مسئولیت » قدسیت شرطلی موجود . ابنای بشری تا اعماق روحندن قاوراین ریبلی ، مدارانی شیمدی پك عیان کوریوردم . حقایق احواله قارشی کوستردیکی یالانجیلیغی ، مرائیلکی شایان نفرت بولدم . ولولەدن ، دغدغه‌دن ، تماشیدن بر حس استکراه طویدم . بو ریاکار انسانلرله هم بزم الفت اولامق ، یالانجیلقرله ، مرائیلکرله حل تماسده بولنمامق ایچون بومشهور سیئاتدن قاچدم ، بر قاچ آی (یاشاسون)لرك

(قهر اولسون) لرك عكس صداسی ایریشه‌میه‌جكی بر كوشهٔ انزوایه كندیمی آندم . بر قچ آی اوراده بكلیه‌جكدم . او زمانه قدركه ملت مجلسی دبدبهٔ محتشمه سیله شو ملت مظلومه اوزرینه قناد آچسون .

چونكه افكار عمومیه دییوردی‌كه :

— هله بركره مجلس مبعوثان آچلسون . . . .

كانون اول ١٥ سنه ١٣٢٤

هركسده مديد بر انتظار . ملت مجلسی كشاد ایدلدی . بتون فنالقلرك مسبب مستقلی اولان عبدالحمید ایله ملت آره‌سنده بر ائتلاف تام جریان التكتریقیسی موجود كبی مرائیه برحال وار . كرچكدن سیئات ماضیه اوزرینه بز بر پردهٔ نسیانمی چكدك ؟ دیمك آرتق اسكی دفترلر آچلمیه‌جق ، بر نكته‌دان ظریفك دیدیكی كبی «مضی مامضی» سوزلرینی تكرار ایله ایش كچشدیریله‌جك . او قدر مظالم جزاسز ، او قدر سیئات مجازاتسز قاله‌جق . اووف ! نه در بو نوع بشرده‌كی ریا !

كانون ثانی ٢٠ ، ١٣٢١

آطه‌ده‌كی قومشو خانم افندی‌یی تصادفاً بك اوغلنده كوردم . بو تجربه دیده قادینك نه قدر حقلی اولدیغنی شیمدی آكلایوردم .

— نصل ، احقاق حق زمانی كلدیمی ؟

دیه صوردی .

— نش قرداشلر طاتلیسی دماغلره لذت بخش اولدقجه او احتمال دماغده اویانه‌مز .

جوابنی ویردم .

— یكی نز حقمزی كیمدن طلب ایده‌جكز ؟

— انتقام الهیدن .

بوذكی ، فطین قادین آجی آجی كولومسه‌دی . بن ده بك زیاده اضطراری اوله‌رق او آجی تبسمی اوضاعمله تقلید ایدییوردم . چونكه كوریوردم‌كه

(٥٠ تمه) متراك ، حريت و استبداد روزكارلری آره‌سنده تیتریيور ، حریتلر مشوش . ثابت بر روزكار یوق .

٣١ مارت ١٣٢٥ .

استانبولده فورطنه قوپدی . ایچین ایچین قیران مدهش ، زلزله‌دار بر فورطنه . ماوزر قورشونلریله ، سونكو اوجیله شریعت ایستین ، سنك دمانی مباح عد ایدن قودورمش ، قودوردلمش بر كروه سفیل استانبولده‌كی حریت روزكارینك وجههٔ وزانی همان تبدیل ایدیوردی . ساعت ایكیدن صوكره (ابره) هپ ییلدیز روز كاریغی كوستریوردی . امان یاربی ! نه مدهش فورطنه ! ، شهر اذواق ، مهد سیئات اخلاق اولان كهنه قسطنطنیه‌نك براق ، ماوی سماسی شمدی سیاه ، سیم سیاه بولوطلرله محاط . فورطنه‌نك ثقلتی ، دهشتی هر طرفی مستولی ، واقعا اورته‌ده ولوله‌دار حادثات یوق اما ، بللی كه كیزلی كیزلی ، درین درین صفحات فجایع كومه‌لنیور ، حضرلنیور . یرده او «یاشاسون ، یاشاسون» دیه باغرانلر ؟ اورته‌ده شیمدی چیت یوق ، سس ، صدا ایشیدلمیور . یالكز آقین آقین ، عدم انتظام عسكری‌یه نمونه اولور جهسنه سوكون ایدن عصیانت مشی متیمیسی ایشیدیلیور . هركسده خوف ایله قریشق بر حیرت ، فقط متوكلانه بر حیرت . اووف ! یه او ری ، یه او مراپلك . دها دون «یشاسون حریت . قهر اولسون استبداد» صدای ولوله‌داریله اورته‌لغی چینلادان حریتپروران مقلدلرینك چهره‌سنده غریب بر تبسم معنیدارده وار ، حتی ، حتی — نه آجی بر حقیقت ! — افكار احرارانه‌سنه جداً مطمئن اولدیغم دوستدن یولده تصادف ایتدكلرمدن بعضیسنك احوال روحیه‌سنی تدقیقه ، ظواهر احواله

ایلك دفعه اولق اوزره بلغارستانك درسعادت سفارتنه تعیین اولنان موسیو صرافوف

M. Saraffof pour la premiere fois nomme Ministre de Bulgarie à Constantincple

كوره تمیته قویولدیغم زمان كندی كندمدن نفرت ایتدم . بونلرك چهره‌لرنده ارباب عصیانی تشویق ایدر كبی كورونن بر تبسم واردی . حسیات حقیقیهٔ قلبیه‌مزك خلافنده — اولوه فورقوسیله — كوستردیكمز شو عادی ، سفلی مرائیلك بكا او قدر تأثیر ایتدی كه كندی كندیمه (بالطبع كیمسه‌نك ایشیده‌میه‌جكی بر صورتده) سویلدم :

— اخلاق عمومیه افساد ایدلمش ، استبدادك عودتنه مخالفت ایده‌جك هیچ بر قوت بولنه‌مز .

— خیر ، خیر ، مشروطیتمز مصون تعرضدر ، پایدار در .

كبی بر ادعای عجیب درمیان ایتدیكی زمان بواسكی انجمن دانش باسنك مرثی بولنمیان ابرهٔ روحیه‌سنه عطف نظر ایتدم . روزكار بنه ییلدیزیلی . أی ، ایصوینه‌ملت قنهٔ مختشمی . سن همان اون اوچ عصرلق بر زماندنبری نجه ولوله‌لر كوردك . نجه طراقه‌لره معكس اولدك . فقط قویاً ظن ایدرم كه بویله بر عجیبه كورمه‌دك ، بویله بر غریبهٔ ماتمناره تصادف ایتمه‌دك .

فوطوغراف كیدن ملت
اجرا درسعادته كتیریلان ستارهٔ پویه‌نك زیارتدن صكره ذات حضرت پادشاهینك عودتلری سرای بروننده
Retour de S. M. I. le Sultan de la visite à la couverture du tombeau du prophète

ایواه بو دفعه بیتدك .

۲ نیسان ۱۳۲۵ .

باد صبا هپ ییلدیز روزكارینی ارائه ایدییور . واقعا مورطه كچدی اما ، آثار خساری اورته‌ده . بر چوق مظلوم قانلری آقیدلدیغی ، مشروطیته بر رخنهٔ عظیمه آچلدیغی حالده (عفو عمومی !) اعلان ایدیلیور . ینه هپ او آجی حقیقت . (مضی مامضی !) درس حكمتی !

مشروطیته ایندیریلن ضربهٔ مدهشه‌دن بتون ملتك حقیق ینتی ایدركن بر صدای غریب ایاصوفیه قبه‌سنك اوزرندن یوكسه‌لرك :

حكومتك بر وزیری ، ملتك بر وكیلی مجلس مبعوثانك اوكنده وانجمده قتل ایدلدیكی حالده ، وطنك نجه امكارله یتشدیردیكی برچوق كنج ضابطلر قشله‌لرده ، كوشه و بوجاقلرده بوغازلندیغی صره‌ده « عفو عمومی ، عفو عمومی » مقابلهٔ تقدیر كارانه‌سیله مابین ارباب عصیانی شایستهٔ عفو وصفح بولییور ، بزده بوكا ینه بر توكل مذبوحانه ایله :

تقدیر ازلی ، نه چاره !

دییورز . بزده او تمیشجیلر ! بزده او مفرط وطنپرورلر ! اوت ، نه چاره ! (باد صبا) هپ ییلدیزی كوستریور . ایچمزدن قان كیدیور ، فقط بورمز

فوطو كنعان بك

ستارهٔ نبویه‌نك زیارتندن صكره شهزادگاندن دولتلو نجابتلو عبدالمجید و سیف الدین افندیلر حضراتنك سرای همایوندن عودتلری

Apres la visite a la couverture du tobmeau hu prophete. Retour de L. A. les princes Abd-ul-Médjid et Seifeddin effendis

فوطو : كنعان بك

ستارهٔ نبویه‌نك زیارتندن صكره شهزادگاندن دولتلو نجابتلو نجم الدین و ابراهیم توفیق افندیلر حضراتنك سرای همایوندن عودتلری

Retour des princes impériaux Nedjmeddin et Ibrahim Tevfik effendis da la visite a la couveture du tombeau du prophéte

فوطو : كنعان بك

زیارتدن صوكره جناب شوكتمآب پادشاهینك شهزادكان حضراتیله برابر «مشروطیت» واپوریله سرای بورنندن صورت مفارقتلری

Après la visite — Départ des Princes de serai-Bournou à bord du bateau «Mechroutiet»

طوبقپو سرايى [illegible] پادشاهى ايله مصر [illegible] عباس
حلمى پاشا [illegible]

S. M. I le sultan et le Kedive Abbas Hilmi Pacha montant en voiture a sérai-Bournou pour visiter le palais de Top-Kapou

فوطو : كنعان بك

ذات حضرت پادشاهى ايله [illegible]

Arrive de S M I le Sultan et du Kedive au Palais de Top-Kapou

ریاکارانه کولیور . طرس ایتمش کوستردیکی میال بولیور .

٤ نیسان ١٣٢٥

ایره‌ده دهشتلی بر تزلزل وار . حفظ متردداته تیتره‌یوب دوریور . به حریت به استبداد قیزلری آره‌سنده شاشقین . باب عالی جهتی . سرایی بردنبره لش اوروسه قوبان قارغه‌لرکی قبانیلرکی خفیه‌لر یاواش یاواش اورته‌دن چکیلیور . چونکه سلاحلرندن قوبان دورطه استانبولی جوارینه یتشمش اوروه .

اولی ... ی ایچ . فقط ییلدیز اوزرینه انتقام دحه‌نزی یعمادی . صاکه بیعدن دوکولن داملر او دارالحرمتدن اوزاقلاشمه میال بولیوردی .

١٠ نیسان ١٣٢٠ — هرکس شاد هرکس خرم ، ایره آرتق صورت قطعیه‌ده بد حریتی کوستریور . کاوسلی . امید‌لی رؤیلی کچیردك . آرتق « قهر اولسون استبداد » دیه سوقاقلرده آوازلر چیقدیغی قولاق جلب ایدیور .

عری ممزلرزی بو بلای مدهشدن قورتارمسه یدی .

فوطو : کنزهان بك

طوبقپو سرایی زیارت اقدام اوزره دون حضرت پادشاهی ایله خدیو مصر ... مشروطیت واپوریله سرای بورنونه مواصلتلری

Arriveé de S. M. I. le Sultan et du Kedive a Serai-Bcurnon, a bord du bateau Mechroutiet

(باد ١٠) نك ایره‌سی‌ده به قدر حسس . حرین هوایی اوزاقدن آلیور .

١٣ نیسان ١٣٢٥ « یشاسون حریت ! یشاسون حریت ! » ایره‌یه باقدم . متحیرانه حریتی کوستریور . صباحلین ایرکندن فورطنه قوپدی . امان الهم ! ییلدیرملره نه‌شمشکلر .... انتقام امی سیدن صکه قورشون یاغدیردی . خراب اولان ، ییقیلان .

حرکت اردوسی دلاورلری . قهرمانلری امدادمزه یتشمسه‌یدی . بعض جرئتلی ذواتك علناً بیانات ویرمکده‌یسه رغماً — مشروطیت اداره‌منز درم یتعمه دوشه‌جکدی وصوکره :

— نه بابه‌ط " قبر ....

دیه‌جکدك

١٦ نیسان ١٣٢٥ — هله چوق شکر ، ملتك

شهزادۀ جوانبخت دولتلو نجابتلو عبدالمجید افندی حضرتلرینك خادم نجابت موسوملری عمر فاروق افندی حضرتلرینك ستانۀ نبویه‌یی زیارتدن عودتلری

اورونده‌کی بار مدهش قالقدی . هیولای استبداد سریر اقتدارندن ایندیرلدی . (باد نما) آرتق بوندن صوکره ییلدیز روزکارینی ابدیا کوسترمیه‌جك .

انتقام الهینك برنجی دورۀ تطبیق عبدالحمید ثانی اوزرینه چوکدی . تختنی ، سلطنتی ، اقتدارینی ترك ایدن بو حریص شکوه وشوکت شیمدی یالکز ایکی ال ایله حیاتنه صارلمش دورییور .

۱۷ نیسان ۱۳۲۵ – احوال ماضیه اوزرینه یینه بر سترۀ نسیانمی چکه‌جکز ؟ عبدالحمید ثانی سیئات ماضیه‌سنك حسابنی ویرمه‌دن ، اسرار انکیز اولان بیکلرجه وقایع مدهشه‌نك پردۀ انکشاف و حقیقتی آچلمه‌دن کوشۀ سکونه‌می چکیله‌جك ؟ دیمك یینه «مضی مامضی» . فقط بو ملت مظلومه‌نك آه وانینی انتقام الهی شکل معنویتنده اونی البت تعقیب ایده‌جك .

۱۸ نیسان ۱۳۲۵ – ادارۀ مشروطه‌مز بو دفعه حقیق صورتده تأسس ایتدی . ایره هپ باد حریتی ارائه ایدییور . استانبولده شیمدی فریاد عمومی :

– قهر اولسون استبداد ! لعنت بو قابلیت حادثه‌نك مسبب حقیقیسنه .

چهره‌لرمزده هپ آثار شوق وشادی وار . حریتی اعاده واستقراره خدمت ایدن قهرمانلری ، حرکت اردوسنك فداکار وغیور دلاورلرینی آلقشلییورز . یینه هپمز حریت‌پرست ، هپمز حمیتمند ، هپمز وطنپروروز . انجق آره صره نظرلرمز یینه (باد نما) یه منعطف اولمقدن خالی دکل . ایره باد حریتی کوستریبور :

– یاشاسون حریت ، قهر اولسون استبداد .

۲۰ نیسان ۱۳۲۰ – بوکون تصادفاً یینه اطه‌ده‌کی قومشو خانم افندی‌یه بك اوغلنده تصادف ایتدم .

– عبدالحمید حقنده اقامۀ دعوی ایدییوردم .

دیدی .

– وقتکز ، پاره‌کز بوکا مساعدمی ؟

دیه صوردم .

– احقاق حق زماننك کلدیکنه قائل دکلمیسکز ؟

– او دورك مقدمه‌سنك حلولنه مطمئنم . فقط تمامی احقاق حق اساساً بنی بشره نصیب دکل . بنی دکلرسه‌کز سزده دعوا کزی انتقام الهی‌یه حواله ایدیکز . او ، واقعا آغیر آغیر ایریشور اما ما جکر کاهه یچر .

خانم افندی کولدی ، چکدی ، کیتدی . فقط بکا فیرلاندیغی صوك نظریله دیمك ایستیوردی‌که :

– نصل ، ساده دل اولدیغکه شیمدی سن‌ده قناعت حاصل ایتدکمی ؟

۲۵ نیسان سنه ۱۳۲۵ – انتقام الهی دیوان حرب عرفی شکل وصورتنده احقاق حق وعدله قوبولدی . چوق شکر اوتوز ، اوتوز ایکی سنه‌دنبری بر کره اولسون (مضی ما مضی) دیمکدن قورتولدق .

مسئولیت جان خراش منظرۀ هولناکیله مجرملرك ، ظالملرك کوزلری اوکنده تجسم ایدوب دورییور . ایره‌ده هیچ تبدل یوق هپ حریت روزکارینی ارائه ایلیور . اویله ایسه آرتق :

– قهر اولسون استبداد ، قهر اولسون استبداد .

صفوت نزیهی

ضيا . — ۲۷ ياشنده
توفيق . — ۳۵ ياشنده : صحبت نويس براذری
قيرستين . — ۳۰ ياشنده : صحبت منده ی .

— برنجی صحنه —

« اولدقجه سوسلو كوجك برصالون . بعدالظهرك آقشامه ياقين بر ساعتی . ضيا يالكز ، قولتوقده كومولو كبی . ساكن . دالغين . كوزلر يوش . متمادی جيره‌دبوتوضحتيدری آره‌سنده — صوكره توفيق .

توفيق (يواشجه ايچری كيره‌رك) . — يالكز ميسك ؟.. (آلنی ضيايه اوزاتير)

ضيا درين بر اويقودن ويتير كبی ياعه قالقار ، توفيقك آلنی صيقار) . — أوت يالكز ...

توفيق . — قپونك اوكندن كچيوردم ، بردن سنی چوقدن كورمديكم خاطريمه كلدی . . ناصلسك باقه‌لم . (اوتورور) ضيا (يرينه اوطوره‌رق) . — أيی ...

توفيق (شاشقين) . — أيی ؟.. (ضيانك يوزينه دقتله باقار) هيچ أيی دكلسك ... سنی چوق ضعيف ، چوق صولوق كوريورم چوق دكشمشسك ... دوغرو سويله ...

ضيا . — دوغروسو بو ... أيی‌يم — كنديمی ئی بولیورم . — ايشته اوقدر ... نه‌ی . سن ؟ ..

توفيق . أنك كبی ... راحت ، ساكن ، مسعود ...

ضيا (متبسم) . — چوق اعلا ! ..

« بر مدت سكوت »

توفيق . — ديمك يالكزسيك ... (بردن) زوجه‌ك قادين ... او بوراده دكلمی ؟...

ضيا (منفعل) . — او قادين ؟ رجا ايدرم . أسمنی سويله ...

توفيق . — قيرستين ... (مستهزی) مادمازل قيرستين — لاقوا . . .

ضيا . — اوروپادن برادری كلمش ، اونی كورمكه كيتدی .

توفيق (مستهزی بر تبسمله) . — آشاغيده خدمتجی اونك اوچ كيجه‌در بوراده اولمديغنی سويله‌مشدیده ... (كوله‌رك) ديمك اوچ كوندر هپ برادريله ؟!..

ضيا (حدتلی) . — بونده كوله‌جك نه‌وار ؟ رجا ايدرم ...

توفيق . — هيچ برشی ... ياخود پك چوق شی وار ... بونده كولونه‌جك اولا سن وارسين ...

ضيا . — بنمی ؟ نه ايچين ؟..

توفيق . — چونكه ... (بردن دورور . غايت قصه برسكوت)... أزوالی . زوالی

مترهٔ ــ بعك طرب قاو مر نه صورت مراسی

چوجق بوقادین هرشیدن صوکره سنی احمق۔
لاشدیردی‌ده ...

ضیا (عصبی) .. شقه آل ویرر . بوکون
هیچ آلای أیده‌جك برحالده دکلم ...

توفیق.—شبهه‌سز..بوکون‌سن چوق‌زوالیسك
ذاتاً اوبجه معلوم ... لکن بن‌ده لقردی ایتمه
دن منع أیده‌مزمیسك‌یا ؟...

ضیا — بکی سویله!..فقط بوبحثی براقه‌لم.
باشقه شیلردن

توفیق . — خایر . خایر . بالعکس بوندن ...
بالخاصه بوندن بحث أیده‌لم. ذاتاً — دوغروسنی
سویلیه‌یم.—بوکون آنك أیچین کلدم.بوکون سکا
بك آجی شیلردن بحث ایتمه کلدم ضیا . . .

ضیا.—بیهوده یورغونلق... دیکله‌مم‌که ..

توفیق (متهیج) .— دیکله‌مزمیسك ؟
لکن سن أیشته بونك أیچین بو حاله کلدك .
کیمسه‌یی دیکله‌مدیکك ، هرکسی، هرسوزی
استخفاف ایتدیکك ایچون‌بویله‌فلاکتدن.فلاکته
یووارلاندك... (کیتدکجه حرارتلی). دوشون
سنك بو صوك اوچ سنه‌لك حیاتك بر قاصیرغه
ایدی ضیا!—اویله بر قاصیرغه‌که سنده انسانلغه
کنجلکه، ثروته، سعادته دائر نه وارسه هپسنی
آلدی، کتوردی ، سوروکله‌دی، سوپوردی .
سن آرتق او اسکی سن دکلسك ! سن ، اون
بیك لیرالق بر ثروتك بخش ایتدیکی مسعود
بر قوهٔ حیاتیه ایله متبسم ، غیور ، اوج اقبال
بشره دوغرو قوشمغه حاضرلانان او بیوك
امللر والدی ضیا دکلسك ! . . (آجی) سن
ارتق ، دوشون ، سن آرتق ، هیچ بر شی
دکلسك ؛ هیچ برشی . . شمدی سنی بویله ،
بوحالده کوردکجه ـ امین‌اول ـ براوچوروممه
یاقار کبی باشم دونیور . . .

ضیا (عصبی) .— صوص . صوص .
بوکون هیچ سنی دیکلیه‌جك بر حالده دکلم
دیدم ، رجا أیده‌رم . . .

توفیق (کیتدکجه آرتان بر تهورله .) .—
اوح، یوق، تام آغزمی طیقامه ! بنی بوغمه!..
اوچ سنه‌در ، بن ، سنك قرده‌شك . سنك
بوبوکك ، سنك باباك بن ، بوتون چیلغینلقلریکه
قارشی ، باباجیی بر آدام لاقیدیسیله سیرجی
قالدم . سن بوغاز أیچی ساحللرینه ، بك‌اوغلی
جاده‌لرینه، آدالره،سن‌نهری کنارینه آووج آووج
پارالر سرپرکن،بن بوتون حرصلرمی‌یاسلرمی،
قودوروملریمی قلبمه کومدم . سکوت أیتدم،
باغرمه‌مق أیچین آغزمی طیقادم، و : کچه‌جك،
کچه‌جك ! دییه بکله‌دم . . . حالبوکه کچمدی ،
بو خائن فورطنه . . . سفیل بر قادینك . . .

ضیا (مسترحم) .— اوح! رجا أیده‌رم.

توفیق(دوام‌ایدر) .— ملوث‌آتکلرینك،
ریاکارصاورولمه‌لرندن‌حاصل‌اولان‌بوفورطنه..

ضیا .— یتیشیر .—

توفیق .— یتیشیر . . . أوت ، یتیشیر .
بن‌ده أونی دییورم یتیشیر آرتق بو کردابده
یووارلنمه‌لرك . . . شیمدی سن بویلجه قاپوکه
هجوم أیدن ، أطرافکی صاران ، یاقاکدن
یاپیشان ، بوغازیکی صیقان داینلر آره‌سنده ؛
آرتق سنی هیچ ، هیچ سه‌ومیه‌ن وسنی هیچ
سه‌ومه‌مش اولان ـ سنی بوشالتدقدنصوکره
آرتق سندن اوزاقلاشان ، سندن قاچان بر
قادینك پیشینده ذلیل و حقیر سوروکله‌نه‌رك

چیرپنرکن تمامیله ، تمـامیله ، دکزه دوشمش وبوغولمه‌سنه رمق‌قالمش بر آدمه بکزه‌یورسك. (بردن یوموشایه‌رق ، بویوك بر مرحمتله، سکا ألمی اوزاتیورم ضیا . . . قرده‌شنك‌ألنی، اونی طوت . باق او سنی ناصل قورتاره‌جق.اوسنی هانکی ساحل سلامته ایصال ایده‌جك.. (سس بوسبتون دکشیر .) ضیا ، عائله‌مزك ، شفیق

اوچ کیجه‌در أوه کلدی ... باشقه بر آدمله...

ضیا (عصبی) . — یوق، باق، بوکا، بوکا تحمل أیده‌مم آرتق . . . بیلیورم‌که برادری ایچین . . .

توفیق . — برادری ؟ (جبری بر قهقهه ایله) لکن سن بو یالانه ناصل ایناندك قوزوم؟.

(مستهزی) برادری ! . . .

فرانسه‌ده تأسیسات خیریه‌سیله معروف اغنیای مشهوره‌دن موسیو شوشارك جنازه مراسمی — موسیو شوشار ملیونلرجه قیمتی حائز اولان تابلولریله آثار عتیقه قولکسیونی (لوور) موزه‌سنه ترك ایتمشدر.
L'enterrement de Monsieur Chauchard.

شفق آلتنه ، اوراده صمیمیته، صفوته ، سکونه . راحته عودت أیتمك ایسته‌مزمیسك.

ضیا.—خایر..مادمه‌که‌اونی حالاسه‌ویورم.

توفیق (ینه او اسـکی ییوسـت افاده‌یه عودتله).— لکن آحمق او سـنی بر کون ترك ایده‌جـك . او سنی یاقینده اسـکی بر قوندره‌کبی آطوب، فیرلاتیوره‌جك . حتی، شیمدی‌دن بیله،شیمدی‌دن بیله . . . مادمه‌که

ضیا — أوت (خیرچین) برادری . . .

« برمدت سکوت »

توفیق (حدید. بردن چیقمغه حاضر).— اویله ایسه آللهه اصمارلادق. (قاپودن چیقاجغی أثناده دونر، بر شی سویلمك ایسته‌ر. صانکه مقتدراوله‌ماز.قاپونك‌قنادینی‌شدتله‌چارپارکیدر.)

— ایکنجی صحنه —

« ضیا یالکز . بر مدت قولتوقده عینی

وضعيتده قاليرء متمادياً جيغاره ايچرء بيقلرينى كرر ، برآزصوكره آيغه قالقار، دولاشيرء صاغ طرفندهكى يجره يه ياقلاشيرء ديشارى‌يه باقار، باقار، صوكره يه صالونده دولاشمه باشلار : بر خيال كبى صامت و سرسرى آديملرله ... بوبويله برمدت دوام أيدر — صوكرد قيريستين .)

قيريستين (لوند، ظريف بر كنج قادين ، چوق سوسلو ؛ عادتا مقمر بر كيجه. قاپويى يا واشجه أيته‌رك كيرر). — بونژور ضيا بك !

ضيا (ضبط ايديله‌مه‌مش برطورهيجالكله).

— أوه، قيريستين ! نهايت ! . . (قيريستين، اونى در آغوش أيدر . فقط قادين كنج آدمك بوسه‌لرينه آنجق مقابله أيدر) زده قالدق؟باقه‌يم. اوخ، بم‌ايچين بو اوچ كيجه، بواوچ فنا كجه! ..«اوطورد‌لر» اكن شابقه‌كى چيقارسه‌ك آ.. نيچين بويله ؟ !

قيريستين — چونكه . . . چونكه سزكله چوق اوطورميه‌جغم .. (برمدت صوڤوق بر سكوت) . . . بو كون، بو كون بيليرميسكز نيچون كلدم ؟ (برآز متردد) بوكون سزكله وداعه كلدم ضيا بك ؟ . . .

ضيا سرسم ، آكلامیور كبى . — وداع ! . . نيچه . . وداع ؟ ! . . بو نه ديمك ! . .

سوداده عثمانلى و دول حاميه بايراقلريك تخليه‌دن اولكى حالى .

Pavillons turcs et européens à Souda
avant l'évacuation de ce port

قيريستين (برچيريده) . — برادرم‌بنى بهمه‌حال برلكده كتورمك ايسته‌يور. بيك درلو موانـع كوستـه‌ردم. هيچ‌برينى قبول أيته‌دى. اوقدر اصرار ايتدى‌كه . . . نهايت . . .

ضيا (بر خلجان) . — نهايت ؟ ! . .

قيريستين (لاقيد) . — نهايت، بن‌ده اجابته مجبور اولدم . يارين كيديورز. ايشته بونك ايچين ...

ضيا (هيجانله) . — لكن بو قابل دكل .

قيريستين ! . . قيريستين ! . . دوغرومى سويله‌يورسك . . .

قيريستين . — مع التأسف پك دوغرو ... هم بونده ، بو قدر تعجبه شايان نه وار؟ بن هروقت ديمزميدم كه بر كون هرحالده بو چيلغنلغه بر نهايت ويرمك و حياتده دها حقيقته ياقين بر يول تعقيب ايتمـك لازمكله‌حكدر . ايشته نيچه او كون كلمشدر . هم اوقدر كلمشدركه...

ضيا (مبهوت و عينى زمانده عصبى) .

— يوق قيريستين او كون دها كلمدى . . .

قيريستين (بارد) .

— خاير، خاير ! .. براز درينجه دوشونه‌جك اولورسه‌كز بونى پك أبى حس

ایده‌جکسکز ... سز آرتق سیکرله، چوجوقجه آرزولره مغلوب اوله‌جق دوره‌یی کچردکز. بر آز دها ساکن، بر آز دها آغیر باشلی اولمه‌یه چالیشکز ... بر دفعه استقبالی دوشونکز بر کون کله‌جك که سزه بندن باشقه هرشی لازم اوله‌جقدر. مثلا بر عائله باباسی ...

ضیا (قیریستینك سوزینی کسه‌رك). — عین ایدرم که ... قیریستین. — اوح، یمینلر، یمینلر ... فقط بنم ایچین یمینلر شبهه‌یی دها زیاده تأکید ایدن شیلردر. تکرار ایدییورم. اوت! سزی بر کون بر عائله باباسی اولمق احتیاجی استیلا ایده‌جك ... خیالکزده سزه بابا! دییه‌ن قومرال باشلی چوجوقلر دولاشمغه باشلایه‌جق ... اطرافکزده سزه عشقدن فضله شیلر ویره‌ن برقادین ... ضیا (عینی حال). — اوح قیریستین!.

قیریستین. — اوت، اوت.. بوشیمدیلك بویله اولمسه بیله صوکره‌سی ایچین اوقدر محقق که ... هم اوزون اوزادی‌یه محاکمه‌لره، مثلا قشمه‌لره نه حاجت! .. بیلیرسیکزکه بن بر از پسیقولوغم. بونی اثبات ایچین سزه دیرم‌که: روحلرده وجودلر کبی استراحته محتاجدر. باخصوص اوزون یورغونلقلردن صوکره ... بونی بویله‌جه شیمدیدن کندیمده حس ایتدیکم ایچین سویله‌یورم صیابك! بنده شیمدیدن، یوموشاق قانه‌په‌لر، سسز اوده‌لر، صیجاق اوجاق باشلری آرایان بر اختیار قادین روحی باشلایور آرتق سه‌ومکدن یورولدم! ضیا بر ضربه ایمش کبی). — آه! ..

قیریستین. — اوت، سه‌ومکدن یورولدم!

ضیا (هیجانله). — یالان، یالان سویلیورسك، قیریستین!.

قیریستین (ساکن). — بر آز سکوت لطفاً سزه حسلرمی اولدیغی کبی سویله‌دم. بولندیغم موقعی آکلادم. قرارمی خبر ویردم. شیمدی‌ده ایستیورم‌که ایکی دوست کبی آیریلالم، کمال سکونله. (آیاغه قالقمغه حاضر).

ضیا. — اوح، بنی اولدیرییورسك قیریستین!. قیریستین سن، سن کیتمیه‌جکسك!.

قیریستین. — تکرار ایدییورم، بر آز سکونت ... و، چوجوقلق اولیور ...

ضیا (بردن آیاغه قالقار، قاپویه دوغرو کیدر، اونی کلیدلر آناختاری جیبنه قویار.) کیتمیه‌جکسك... کیتمیه‌جکسك ...

قیریستین. — (کیتدکجه بارد). — لکن نه حقله؟ رجا ایدرم نه حقله بنی کیتمه‌دن منع ایدییورسکز؟.

ضیا (متهور ومتحکم). — کیتمیه‌جکسك ایشته اوقدر ...

قیریستین. — لکن بو تحکم نه‌دن؟ .. سویله‌یکز؛ نه حقله؟ ..

ضیا. — نه حقله‌می؟. اوح! اوح اونی سن پك ایی بیلیرسیك!

(بربرینی ییه‌ن بربرینی دیدیکله‌ین کوزلرله باقیشیرلر)

قیریستین (آیاغه قالقار، نزاکتله). — قاپویی آچیکز رجا ایدرم؟.

ضیا. — خایر..

قیریستین (آمرانه) .— قاپویی آچیکز رجا ایدرم . . .

ضیا (معند) .— خایر ... خایر ...

قیریستین .— ضیابك ! .. بیلیرمیسکزکه بنی بو حرکتکزله فنا بر یوله سوق ایتمش اوله‌جقسکز . . .

ضیا .— ایسته‌دیککی یاپ قیریستین ! . . فقط بورادن بریره، بریره گیتمیه‌جکسك . . . بیل‌که بو نم ایچین بر حیات، ممات مسئله‌سیدر.. بو نم ایچین . . .

قیریستین .— ضیابك آچیکز ! . . ضیا بك آچیکز ... یوقسه باغیریرم . . .

ضیا (متحیر) .— یا ! . . . .

قیریستین .— أوت ، باغیریرم. او قدر رزالت اوله‌جق که ایسته‌میورم . . . بنم نه قدر معند اولدیغمی بیلیرسکز . ذاتاً بونی ایضاحه حاجت یوق ... بری بریمزی پك ایی طانیرز. اونك ایچین . ...

ضیا (مأیوس ، یورغون قولتوغه بیقیلارق) .— خائن قادین ! ...

قیریستین (متعظم) .— اوو . . . یوق تحقیرلر، تزییفلر بونلری آرتق دیکله‌یه‌مم. اویله ایسته‌یورم‌که سزوبن حیثیتمزی محافظه ایده‌رك، دیدیکم کبی، ایکی اسکی دوست . . .

ضیا (آنك حدید بر حرکتیله) .— یتر . . . (بر مدت، ضیا جیبندن آناختاری چیقاره‌رق یره آتار .) پکی ، هایدی کیت ، کیت! . . . (قیصیق بر سسله) بو پاره ایچین، هپ پاره . . . پاره ایچین . . . شیمدی آکلایورم . . . حقك وار . . .

قیریستین (دائما متعظم یردن آناختاری آله‌رق) .— یوق، باق بونی ایسته‌مم، بو سوز، ضیا بك! بو سوزیکزی کری‌یه آلکز ؟ ...

ضیا .— اوح، صاقلامغه نه حاجت !.. شیمدی هپسنی ، هپسنی آکلایورم . قلبمده ظالم بر صباح اولدی. دیمك یالاندی . دیمك هپسی، هپسی یالاندی : بوتون بو اوچ سنه‌لك حیاتم، ریاکار بر کیجه...وسن وبوسه‌لرك ! .

قیریستین (ساخته بر طور شفقتله یاقلاشارق) .— هیچ دکل، هیچ دکل ... یمین ایدرم که ... (و اونك صاچلرینی اوقشار).

ضیا (قیریستینك پارمقلری باشنه دوقونور دوقونماز یردن هیچقیره‌رق) .— قیریستین ! .. (و بو دوام ایدمز . بر الیله یوزینی قاپایارق دیکریله قادینه بر نومید کیت اشارتی یاپار . قیریستین قاپویه دوغرولور. ضیا گوز یاشلرینی سیله‌رك یردن آیاغه قالقار .)

ضیا (مهتز و مسترحم بر سسله) .— بر آز دها، بر آز دها، کیتمه قوزم ، قیریستین!..

قیریستین (قاپودن) .— أشیامی حاضرلامه‌سی ایچین ماری‌یه سویله‌یه‌جکدم . . . (چیقار، کنج آدم بر مدت قاپویه باقار صوکره بردن بر شبهة آنی ایله قیریستینی تعقیب ایده‌رك چیقارلر صحنه بر مدت بوش قالیر).

قیریستین (ارقه‌سنده ضیا عودت ایدرك). — لکن نه چوجقجه بر فکر ! سزی کور-

كريدده قنديه‌ده‌كى انكليز عسكرينك اثناى خروجنده بايراقلرينك مراسم مخصوصه ايله
اينديرلمسندن صكره چكيلان رسم
Après l'évacuation de Candie par les soldats Anglais

فوتوغراف: بهاء الدين بك
Photo: Behaeddin bey

كريدده سودا ليماننده قايالقلر اوزرينه مركوز عثمانلى و دول حاميه بايراقلرى ـ اينديرلمزدن اول
Pavillons des puissances protectrices à Souda

شهزاده سلیمان افندی مرحومك نعش مغفرت نقشلرینی حامل استیمبوتك اورته‌كوی جامعی اسكله‌سنه
صورت ورودی
Les funérailles du Prince Suleiman_Effendi.

اخیراً ارتحال ایدن شهزاده سلیمان افندی جنازه‌سنك اثنای نقلنده احترامات عسكریه
Les funerailles dn Prince Suleiman Effendi.

معدن، سزکله وداع ایتمه‌دن کیدرمیم صاندیکز !.

ضیا (سسنده کیریه‌لرله). ـــ سز ... بکا، شیمدی‌ده سزمی دییورسك، قیریستین ؟ بری بوعزه آرتق او قدر یابانجی اوقدر یابانجی‌میز؟

قیریستین‌ده (مبهم بر تبسم ؟ . . .

ضیا .ـــ اوطور بر آزدها، نه اولور !.. یالواریرم سکا ! . (قیریستین بر طور استغنا ایله اوطورور ضیا عینی قانه‌پده اونك یانه ، تا یانه صوقوله‌رق) بندن صوك بر خدمت اولسون طلب ایتمزمیدسك ؟ ..

قیریستین .ـــ تشکر ایدرم . . . لکن برادرم، هرشیئی درعهده ایدییور .

ضیا (شبه‌دار کوزلرله ـسـ حالا مهتز).ـــ برادرکمی؟ ... او سنك برادرك دکل، قیریستین!

قیریستین.ـــ بوغریب فکرسزه نره‌دن کلدی؟

ضیا (مسترحم) .ـــ بکا سز دیمه، رجا ایدرم . . . بو کله بیلمم نه‌دن بو دقیقه‌ده بنی زهرله‌یور. بو خائن کله ! ... (بر مدت ... قیریستین‌ده عین تبسم مبهم . ضیا یاواش بر بر سسله) قیریستین ! خاطرلایورمیسك ؟ هانیا بر زمانلر، اوراده پارسده ، مونتمارتره‌کی مینی مینی آپارتمانمزده برلکده یاشارکن ... او ایلك زمانلرده بوسز کله‌سی ایچین آرامزده نه لطیف مجادله‌لر اولوردی! بن سنك بو تحبیب یوکسك کوزلرك اوکنده دها ایلك عشقمك ویردیکی بر حس خشوعله سکا، سن . . . دیمه جسارت ایده‌میوبده .. سز ، دیدیکجه بنی نصل آزار- لردك؟ دوداقلرمك بو کله‌یی هرتلفظنده،اونلری النك نوازشکار بر توقاتیله ناصل تادیب ایدردك!

خاطرلایورمیسك قیریستین، او کونلری، بکا «مامی» دیدیکك کونلری ؟ ! . شمدی بونلر نه اوزاق، نه اوزاق دکلی ؟ . . .

قیریستین .ـــ لکن هپ بو کچمش شیلری تکراردن معنا نه ضیا بك ؟ ..

ضیا (کندی کندینه) .ـــ ضیا بك ! . . اوح بکا ضیا بك دییور ! شمدیدن بر یبانجی کبی صوؤق ! . . (قیریستینه) آرتق بنی هیچ هیچ سومیورسك دیمك ؟ . . .

قیریستین (جعلی) .ـــ امین اولکز که ـ امین اول که ـسزه قارشی ابدیاًصمیمی برحس طاشیه‌جغم . . .

ضیا .ـــ اوح، کله‌لر دوداقلرندن دوکیلیور داهایاقلاشه‌رق) آرامزده شمدیدن براوچوروم وار کبی . . . (مهتز، یاواش) قیریستینه سکا صوك برسوزم،صوك بررجام وار !

قیریستین .ـــ نه در ؟ . . .

ضیا (دها یواش).ـــ قال قوزم! سنی تأمین ایدرم‌که اسکیسی کبی هر ایستدیکنی..

قیریستین (ماشکیب بر طورله) .ـــ یتر، یتر . . . رجا ایدرم باشلامیه‌لم . . .

ضیا (آجی) .ـــ دیمك بو کون مطلقا ! . .

قیریستین .ـــ أوت، أوت . . .

ضیا (متزلل) .ـــ هیچ اولمزسه بر کیجه دها ! نه اولور ؟ . . .

قیریستین .ـــ قابل دکل ضیا بك ! . . . حتی بو قدر تأخرم بیله فضله . . . پك چوق أیشلرم وار . یارینه قدر . (آیاغه قالقار) بو ماری‌ده نره‌ده قالدی ؟ . .

ضیا (کندی کندینه) .ــ آمان یارب ؟.. بو اوچ کون ایچنده نه‌قدر دکشمش!.. نه‌قدر مرحمتسز اولمش !.. (بو اثناده ماری ایچری‌یه کیره‌ر)

ماری.ــ أشیاکز حاضر مادمازل قیریستین!

قیریستین .ــ پکی! (ماری چیقار. قیریستین ضیایه) نه ، ضیا بك ! . .

ضیا (متزلزل و مسترحم) . ــ بر آز دها دوشون ، بو صوك دقیقه قیریستین ! . . بو آرتق الی الابد ! . .

قیریستین . ــ پکی بو دقیقه‌یی اوزاتمقدن نه چیقار ؟ امین اول که بن ده متأثرم . . .

ضیا (اونی ایشتمیور کبی) . ــ سکا اوقدر چوق شیلر سویلمك ایستیورم .. اوقدر چوق شیلرکه ... فقط تابورامده (بوغازینی کوستریر) بر دوکوم وار. خائین بر دوکوم بنی منع ایدییور...

قیریستین . ــ یوق! باق سزی بو حالده کورمك ایستمم. بر ارکك اولکز. سزك ایچین حیاتده هر زمان مسعود اولمق احتمالی موجوددر. دیدیکم کبی اوله‌بیرسکز .

ضیا (آرتق دویمیور کبی کوزلر بوش)..اوت!

قیریستین . ــ مسعود بر عائله تشکیل ایدرسکز. چوجقلرکز اولور . اونلرك هر تبسمنده بنم بر بوسه‌مك ویره‌میه‌جکی بیوك بر حظ واردر .

ضیا (عینی حالده) . ــ أوت ! .

قیریستین (یاقلاشه‌رق و الکی اوزاته‌رق) . ــ وینی آرتق اونودورسکز . دیرسکزکه او قذا بر قادیندی .

ضیا (ذهناً بك مشغول کبی) . ــ أووت

قیریستین . ــ أی شمدی، آدیو آرتق !.

(ضیا ساکت و صامت نامعین بر نقطه‌یه باقار). قادین اکیلیر ضیانك الدن اوپه‌ر و لاقید آدیملرله چیقار).

«حس‌سز صحنه: صالونی آقشامك ایلك قرانلغی استیلایه باشلار . ضیا بر مدت عینی وضعیتده، قانه‌په‌ده کومولو، حرکتسز قالیر .. صوکره، یاواش، یاواش کویا اقشامك بو اسمر و حزین سکوتی اخلالدن قورقویورمش کبی آیاغـه قالقار قاپویه دوغرو کیده‌ر . اوراده بر مدت دودور . دوشونور. صوکره یاواشجه قاپویی کلیدلر . اورادن اودانك کوشه‌سنده دوران بر دولابه یاقلاشیر . اونو آچار ایچندن بر شی آلیر و صحنه‌نك اورته‌سنده‌کی ماصه‌یه قدر ایلرلر . او زمان اونك النده بر رووولوور طوتدیـغی مشاهده اولونور . کندیسی بو طابانجه‌یی تدقیقله مشغولدر. قورشونلری برر برر چیقـاریر صـوکره ینه یرلرینـه قور و طابانجه‌یی ماصـه‌نك اوزرینه براقیر . بر خیال صامت، قورقونج بر خیـال کبی، بر هیولای یأس و الم کبی دولاشمغه باشـلار . بو چوق دوام ایتمز ، بر عزم قطعی ایله طـابانجه‌یی تکرار آلیر . بردن شقاغنه یاقلاشـدیرر . بو اثناده پرده اینر. بر سلاح سسی . پرده تکرار اچیلیر وارتق کاملاً قاراران صحنه‌ده قانه‌په‌نك اوزرنده تواللر و باش صارقیق ضیانك جسدی ...»

— پرده —

۱۳۲۵ . مارت ۲۵

قره عثمان زاده :
یعقوب قدری

انكلتره اختلالی

(مابعد وختام)

اختلالك نتايج اجتماعيه‌سی درجهٔ شمولی

انكلتره انقلاب كبيرينك تأثيرات دينيه، سياسيه و اجتماعيه‌سی او قدر درين، ساحهٔ شمولی اودرجه وسيعدركه فردای اختلالده حساً، فكراً و روحاً يكی، بوسبوتون يكی بر انكلتره تشكيل ايديوردی. بو تجدد اجتماعی ايله بيوك بريتانيا تاريخی يكديكرندن فرقلی ايكی دوره انقسام ايدر. اوقدر فرقلی كه آرالرنده اك كوچوك بر نقطهٔ مشابهت آرامق بيهوده بر كلفته باعث اولور. طرز تفكر و محاكمه عادات و حسيات بردنبره تبدل ايتمش. عصرلرجه انكلتره‌يی ضربات ادباری النده ازمش اولان اوقلعهٔ آهنين خرافات ناكهان يقيليويرمشدی.

مسائل اداريه، سياسيه و اقتصاديه حقنده بر لوردقروموول و يا برلورد بورلای طرفندن سرد ايديله‌جك مطالعات و محاكمات اختلالی متعاقب يتيشن متفكرين سياسيه‌نك وضع ايتدكاری نظريات ايله يك آشكار بر تضاد تشكيل ايتديكی حالده رستوراسيون دورندن صكره مسائل مهمه‌ده يكديكرندن آيرلمش ايكی فيلسوف و يا ديپلومات كوزولمز.

اساساً انكلتره‌ده اك زياده جالب نظر دقت اولان شی بودر. دنيابيليركه ملل متمدنه ارا‌سنده مليت و مملكتلرينه اك زياده صاحب حساً، فكراً، اك متجانس اولان ملت انكليز-

قنديه‌نك انكليز عساكری طرفندن تخليه‌سی - ايماه ايدرلركن

Evacuation de Candie par les soldats Anglais

لردر. فی‌الحقیقه رستوراسیونی متعاقب اختلال هنوز ختامه ایرمه‌دن بو کون رشك‌آور جهان اولان دستکاه اعجازنمای صنعتی، بازار دیده‌ربای تجارتیله متفرد اولان انکلتره‌نك تملری قوروولمش، عروق اجتماعیه‌سی خون جمعیت و ملتیله مشحون، (مونته‌سکیو)نك دیدیکی کبی روحی غداسی، قوای اساسیه‌سی حب حریت و قانون اولان بر ملت دوغورمشدی. بو تبدل عظیمه سبب نه‌در؟ شو کوچك مصاحبهٔ تاریخچه‌ده بو قدر مشکل بر سؤاله آنجق پك مختصر، پك ناتمام بر حالده جواب ویره‌بیلیرز. ایکنجی چارلسك اعدامنه قدر هیأت اجتماعیه‌نك صورت تشکل و غایه‌سی، حکومت و ملتك حقوق و وظائف متقابله‌سی هنوز تعین ایدمه‌مشدی. اورته‌ده حرص جاهی اغوارنده ملتنی، عفتنی صاتان بر طاقم مستبد قرالدرله عمان جهل و تعصب ایچنده بوغوشان، پنجهٔ خرافات النده ایکله‌ین بر ملت واردی.

آوروپانك هر طرفنده حصوله کلان انتباه دینی اوزرینه انکلتره‌ده‌ده ظهور ایدن ادیان جدیده و بالخاصه پوریتانیزم مذهبی بو قطعه‌نك محول طالعی حکمنده ایدی. (پوریتانیزم)ك غایهٔ آمالی ادارهٔ حکومتك بالجمله تفرعاتنه قدر نفوذ ایتمك، حکمدارانه الهی بر حاکمیت مطلقه بخش ایدرك انکلترایی سراپا بر حکومت دینیه حالنه وضع ایلمکدن عبارتدی. قانو-

۱۰ تموز شنلکلرندن - یکی کویده سطح بحرده انشا ایدیلان طاق
Souvenir du 10 Juillet — échafaudage d'illumination construit par la mairie de Yéni-Keuy dans la baie de Sténia

لیك و آنغلیقانیزم کلیسالری ارەسندەکی مجادلات پوریتانیزم دیننك بطی و فقط امین بر رفتار ایلە ترقیسنە خدمت ایتدی. سکزنجی عصردن برنجی چارسە قدر دین و مذهب حکومتك مقاصد سیاسیە و اجتماعیەسنی تأمینە آلت اولمش، گاه تشنۀ تغلب قراللرك و گاه تأسیس حاکمیتە چالیشان پارلمنتونك سلاح تعرضی حکمندە قالمشدی.

پوریتانیزمك تعممندن صوکره ایسە حال بر عکس اولدی: شورای حکومتك تشکلی و جمهوریت ادارەنك اعلانی متعاقب حکومت تأثیرات سیاسیە و اجتماعیەسیلە دیننك تقویەسنە خدمت ایدر بر رکن تالی حالنی المشدی. گیت گیدە دیندارلق مأموریت دولتك لازم غیر مفارقی عد ایدلمکە باشلاندی. پارلمنتو صلابت دینیەسندن امین اولمدقجە هیچ بر فردك خدمت حکومتە قبولنە مساعدە ایتمیور، صنایع نفیسە تذلیل و تحقیر ایدیلیور، رسملر یاقیلیور، هیکللر پارچەلنیوردی. مؤلفین تماشا بو تعصب مفرطانەیە قارشی مدت مدیدە مقاومت ایتدیکی حالدە جنك نهایت تیاترولرك‌دە قپانمسیلە نتیجە پذیر اولدی.

انکلترەدەکی تبدلات اجتماعیەنك اسباب اساسیەسندن بری و بلکەدە اك مهمی ایشتە بو تعصب وحشت‌پروانەدر.

مورخ (سبرات)ك دیدیکی کبی «دائما بر مسألۀ دینیە ایلە جنك ایتمك، عصرلرجە امور ادارەیە مداخلە ایلمك آرتق انکلیزلری بیزار ایتمشدی. دهشتلی بر دورۀ عکس العملك حلولی پك طبیعی ایدی». عادتا بو سحابۀ غفلت وضلالتك چاك چاك اولمسی ایچین کوچك بر اشارتە انتظار ایدیلیوردی: بردنبرە انکلیزلر ربقۀ ذلت و انقیادی آتەجق، اك حر، اك سربست اندیش بر ملت حالنە کلەجکدی.

بو حرکت عمومیەنك قوۀ ابتدائیەسی هیچ شبهە یوق‌کە باقوندر. بو حکیم داهی دها قرالیچە الیزابت زماننــدە آواز بلندی ایلە ملتنی بو عزای حریت و حقیقتە دعوت ایتمشدی. (Essays) و (Novum organum) نام اثرلریلە انکلیز فلسفە و ادبیات حاضرەسنك اساسنی قوریـیور، هرکسدن اول کشف و تدوین ایتدیکی اصول تجربیەسیلە یالکز انکلترەیی دکل بوتون جهانی تحری حقیقتە، تفکر و محاکمەیە سوق ایدەبیوردی.

انقاض اختلال داغیلمەدن انشاسی ختام بولان انکلترە کاشانۀ فنوننك اناختارلری بو ایکی اثر مشهوردر. (باقون)ك فکرنجە قانون، نظام، جمهوریت، مشروطیت و حتی دین و مذهب بیلە هیأت سیاسیەنك حسن ادارەسنە منتهی بر طاقم وسائطدن عبارتدر. بو مقصدە وصول ایچین اقصر طرقك انتخابی لازمەدندر.

علوم و فنونك وحدت و فلسفەسنی اك اولجە کشف ایدن بو راصد بلند علم و معرفتك منحصراً انسانیتك تعالیٔ شان و شرفنە، تهوین درد و احتیاجنە خادم اولەجق بر ساحۀ عملیە اوزرندە جولاننی التزام ایدر و دائما سرد و

عودت ایلدیکی بو نظریهٔ اساسیه‌سیله فنك ادوار مدیده ترقیٔ حقیقیٔ بشره سد چکمش اولان خیالات باطله و ظواهر کاذبه‌سنه قارشی انسانلری توقی و تحفظه دعوت ایدرك لسان آتشین تنقیدیله‌ده‌نلره، فوروملره، تیاترولره هجوم ایدر، اونلری بوتون کتلهٔ آدمیته ساری اولان فکر تقلید و تعقیبدن متولد، کلمات و عباراتك دماغ بشره اولان تأثیرینه و اك نهایت تعامل و خرافاته مستند بر طاقم واهیات اولمق اوزره کوستریر ایدی.

باقونك یاشادیغی عصرده (کپلر) ایله غالیله هیئتی تأسیسه چالیشیور، دەقارت حرکت قانونلرینی وضع ایدیبور، هاروەی ایسه دوران‌دم نظریه‌سنی سردایلیوردی. فقط بوتون بو ابداعاتك لیال‌جهل ایچنده اوبوقلایان انسانیت اوزرنده‌کی انطباعاتی هیچ قدر غیر محسوس ایدی. باقون، یالکز باقوندرکه محاکمهٔ مقنعه و بلاغت نافذه‌سی‌سایه‌سنده تحریٔ طبیعتك درجهٔ لزوم و اهمیتی صورت و اضحانه‌ده عالمه تسلیم ایده‌بیلدی.

انکلتره انقلاب مدنیسنك اك غیور اك نافع عمله‌سندن بری‌ده (باقون)ك کاتبی و شاکرد معرفتی (هوبس) اولوب صورت تشکل و ادارهٔ حکومت حقنده خرافات و خیالاته مستنداً دکل، فقط عقلی و فنی بر صورتده تدقیقات و تتبعاتده بولنان ایلك محرر اودر. (هوبس) ك پك متر‌طه شدت‌پرور اولان افکاری، دها معتدل بر حالده، انکلیز قومنك فکر و اعتیادینه‌اساس اولمشدر. حکیم مذکور سیاسیاتده استبدادی، فلسفه‌ده نفس پرستی‌یی و دینده حریت وجدانی التزام ایدر. حتی بر چوق خصوصاتده روسونك شدتله دوچار تقبیح و تعریضی اولمشدر. مع مافیه هوبسك عظمتی نظریاتنك متانت و علویتندن، اجتهادینك اصابت و مکملیتندن دکل‌حقوق بشریه، دنیه و مدنیه‌یی هرکسدن اول تتبع ایدرك مقاولهٔ اجتماعیه‌نك منشأ، موضوع و غایه‌سنی تشریح و ایضاح ایلمسندن طولاییدر. فکرنجه انسانلر طبیعةً بردر. نوع بشرك حال وحشتی ترك ایله هیأت سیاسیه تشکیل ایلمسی فضائل‌خلقیه‌سندن دکل بلکه احتیاج و منفعتدن ناشیدر. هوبس انسانك خصائل معنویه‌سندن برچوغنی انکار ایدر. «دوستلق، دیر، یکدیکرینه نافع اوله‌بیلمك ارزوی اجتماعیسندن باشقه بر شی دکلدر. یاروجاره قارشی پرورده ایدیلن حس محبت و متنداری کبی قوانین طبیعیه نامی ویریلان شیلر خلاف طبع بشردر. انسانلر محافظهٔ ذریت حقندن باشقه بالجمله حقوق طبیعیه‌لرینی تحدید ایدرك منافع ذاتیه‌لری ایچون بر طاقم جمعیتلر وجوده کتیردیلر. ایکی شخص ارابینده وقوعه‌کلن‌مقاوله‌ده حکومتك اساسیدر.»

بو فکرلر سرد ایدیلر ایدیلمز خارق‌العاده بر تأثیر ایله انتشار ایدیوردی. کوردیکی قبول عمومی ایله هیأت مدنیه حقنده او زمانه قدر پرورش اولان نظریات دینیه و معنویه‌ده، حکمدارلره مخصوص اولان لایتزلزل پولتیقه‌سی

ده تارو ماراولوب کیدییوردی. هوبس قراللرك استبدادینه شدتله تعرض ایتدیکی حالده نتیجه اعتبار ایله دها متین بر بنای استبدادك وضع اساسنه چالیشیور و دییوردی‌که: «بر جمعیت سیاسیه تشکیلی ایچون او جمعیتك بالجمله اعضاسی بالجمله حقوقنی حاکم واحدك دست امانته تودیع ایتملیدر. ترقی ایچون اقصر طریق بودر. مشروطیتك هیچ بر حالی، هیچ بر زمان ایقاع ظلمه مانع اولماز. بویله بر مانعه‌یی شکل اداره‌ده دکل تابع ایله متبوعك اخلاقنده آرامق لازمکلیر.» هوبسك شو سوزلری بر موجهٔ جهانی وجوده کتیرمش و اخلاق اولان حکما اوزرنده پك درین انطباعات براقمشدر. عمومیت اعتباریله دنیله‌بیلیرکه انکلیزلرك حریت و حکمدارلرینه اولان فرط محبت و احترامی، عادات و اعتقاداتنده التزام ایتدیکی وقار، خشونت طبع، خودانديشى و سادکی کبی خصائل هوبس ایله وارث افکاری اولان فیلسوفلردن ملهمدر.

محاربات داخلیه اثناسنده قرال طرفداراتی ایله چکیشه‌رك وطنداشلرینه حریت سیاسیه و دینیه وعظ ایدن مشاهیر شعرادن (جون میلتین) ایله متفکرین سیاسیه‌دن (جون لوق) اسملرینده (هوبس) نام احترامنه ترفیق ایتمك ایجاب ایدر.

(لوق) رستوراسیون دورینك اڭ بیوك سیاسی فیلسوفیدر. موماالیهك فکرنجه حکمدارك حق حاکمیتی تبعه‌نك رضاسیله قائمدر. و حکومتدن مقصد سعادت ملتدر. هوبسك دیدیکی کبی بو غایهٔ مسعوده‌یه وصول ایچین تبعه‌نك بالجمله حقوقی برنسه تسلیم ایدلملی، شوقدر وار که حقوق مذکوره سوء استعمال ایدیله‌رك جمعیات سیاسیه‌نك مقصد تشکلنه مخالف جهتلره صرف اولندیغی تقدیرده هر زمان استرداد اولنه‌بیلملیدر. لوق فضله اوله‌رق برنسلرك تبعه‌سنه قارشی مسئولیتنی وحدای ملت اولان قوای تشریعیه‌نك قوای سائرهٔ اداره‌یه تفوقنی دعا ایدردی‌که (هوبس) ایله (وق)ك افکار مترجمسی اختلالك

١٠ تموزده شنلکلرندن - یکی‌کویده اجرا ایدیلان مسابقهٔ بحریه‌ده بالقچی قایقلری
Souvenir du 10 Juillet — Régate entre les barques de pêcheurs à Yéni-Keuy

١٠ تموز شنلكلرندن - يكى كويده اجرا ايديلان مسابقهٔ بحريه‌ده تخليصيه صندالرى
Souvenir de la fête nationale — Divertissemcn's sportifs organisés par la mairie de Yéni-Keuy — Concurrence entre deux canots de sauvetage.

نتايج معنويه‌سنى تشكيل ايتديكى كبى ١٦٨٨ سنه‌سنده صكرده انكلتره سياستنه اساس اولمشدر.

ايشته تعداد ايديلان شو بر ايكى مجاهد حقيقت سايه‌سنده منتظر اولان حركت عظيمهٔ اجتماعيه‌يى تعجيل ايدلمش، چارلسك اعدامى ايسه حركت امرينى ويرمشدى. حكمدار محكوم (هوايت‌حال) سرايى اوكنده حياتنه خاتمه چكركن امثالى غير سابق اولان بو لوحهٔ دهشت قارشيسنده انكليزلرله برابر بوتون جهان چشم عبرت و انتباهنى آچيوردى.

باراعصارك ترصين و تحكيم ايتديكى صلاحيت بى‌پايان قراليتك بويله بردنبره تحديد ايدليويرمسى اوزرينه اوروپا رؤساى حكومتى كمال شدتله پروتستو ايتديلر: چار انكليز سفيرينى طرد ايلدى. لوندره‌ده‌كى فرانسز ايلچيسى كيرى چاغيرلدى. فلمنك ايسه اعلان حربه قدر جرأتياب اوليوردى.

مع‌مافيه بو بركان حقيقتله اك زياده صارصيلان بر محل اندفاع اولمشدى؛ باقونلرك، هوبسلرك، لوقلرك تلقيناتيله ذاتاً استقامت فكريه‌سنى تحويله ميل ايتمش اولان انكليزلرك قلبندن بو دفعه صوك قطرهٔ تردد و احترازده تبخر ايدوب كيتدى. (انكليز قومنك مدافعه‌نامه‌سى) نامنده‌كى اثريله (ميلتين) اوروپاليلره تدوين حريت ايديور، چارلسك اعدامنى پك واضح، پك مقنع دلائل ايله تشريحه چاليشيوردى. مأمول ايدلديكندن مدهش بر دورهٔ عكس العمل رونما اولمغه باشلادى. پوريتانيزم مذهبى بر مدت موقته ايچين سقوط ايديوردى.

بو مذهبه خاص اولان سادكئ تلبس، قلت طور و كلام كبى شيلر وسيلهٔ نفرت اولدى. دين كلمه‌سى بر لفظ تحقير عدا ايدليور، بالعكس دوئللو ايتمك، قمار اوينامق كبى قبائح برهان عفت و اصالت اولاق اوزره تلقى اولنيوردى. زمانك

مضحکه‌لرندن بری انسان کاملی رقصه، زینته منهمك، موسیقی‌یه واقف، عاشق وسرداش دیه توصیف ایتمشدر. (کرومول) [illegible] ، هانری و چارلس دورینك افراطی قدر شدتلی بر تفریط ایچنده کچن رستوراسیون اداره‌سنده اخلاق بو درجه‌لره قدر بوزولمشدی. ادارهٔ مذکوره‌نك اك بنام شعراسندن لورد (روچستر)ك اویله مخل ادب منظومه‌لری واردرکه بوکون هیچ بر قلم تنظیرینه جسارت ایده‌مز.

محافل تماشا ایسه بوتون اخلاق فاسده‌نك منعکس تجلیسیدی. رستوراسیون قومدیالری فرانسه مضحکه‌لرینك عینی یالکز نقالت موضوعی ستر ایدن اوشکل ظریف ایله او آهنك لطیفدن محرومدر.

دین حقنده‌کی بو عدم مبالات زمامداران اموره قدر سرایت ایدییوردی. (قروموول) بیله صوك کونلرنده (پورتیانیزم)ه علیهدار اولمش و بویوك اوغلی قیود دینیه‌دن تجرده قدر وارمشدی.

بوتون بونلره رغماً ظاهراً حکمنی غائب ایدن پورتیانیزم ینه کیزلیدن کیزلی‌یه حکمران اولویور و بر مدت فلیله ظرفنده پیدای اعتدال ایدن رستوراسیون فیرطنه‌لرندن صوکره ایسه طبیعتاً، حساً و عادتاً انکلیزلره اجرای تأثیردن جدیت و صفوتی ملتك سیاسیت و ادبیاتنه اراقه‌دن خالی قالمیوردی.

رستوراسیونی متعاقب زمام اداره آرتق ایدیٔ ملته کچمشدی. جادوی ظلم و استبدادك صوك تجربهٔ طالع اولمق اوزره رونما اولان بر ایکی حمله نومیدانه‌سی سهولتله دفع ایدلدی. کییوم دوراترك قرال اعلانی پارلمنتو مطالبك قبولی تاریخلرندن صکره ایسه‌ده سلطنت ملیه قطعی وابدی برصورتده تأسس ایده‌جك و روسونك دیدیکی کبی آرتق انکلیز قراللری مشروطیت علیهنه صرفی قابل اولان هردرلو قوتی کندیلرندن نزع ایتمش اولان نتیجهٔ قانون قارشیسنده ادارهٔ مشروطه‌یی سوده‌جکدر.

بو صورتله سکونت‌پذیر اولان محاربات دینیه و سیاسیه مجاهدات فنیه‌یه ترك جولانکاه ایتدی. حادثات عظمه جریان افکاری سوی طبیعته چویرمشدی.

ینه (سبرات)ك دیدیکی کبی قراللر و پاپاسلرله بوغوشمقدن بی تاب قالان انکلیز معنی طبیعتدن باشقه تسلیه ایده‌جك هیچ بر شی تصور ایدیله‌مزدی. آرتق انکلیزلر انظار ترصد وتتبعی عالم مادیته توجیه ایدرك کائنات و ناظمی اولان قوای طبیعیه‌یی تحری و تدقیقه باشلامش، اسکی اعتقادات تقلیدکارانه‌یه مقابل تجربه، قیاس و محاکمه تأسس ایتمش، خلاصه ماضینك ولوله سامعه خراشی زائل اولارق خلق باقونك صدای هدایتنی ایشیده‌بیلمشدی.

دها اختلال محارباتندن بر از اول لورد فالقلاندك اطرافنده طوپلانان بر خیلی تجدد پروران علما باقونك فلسفهٔ تجربیه‌سنی نشر و تعمیم ایله مشغول ایدی. اوقسفورده ایسه ایلریده (رویال سوسیتی) نامنی آلاجق بر مجلس دانشمندان اجتماع ایدییوردی‌که معاصریمز

انكلتره‌نك كهوارهٔ معرفتی بو ایكی بزم عرفاندر.

اليزابت دورنده (كیلبرت) طرفندن مقناطیس ارضك و (هاروه‌ی) طرفندن دوران دمك كشفی بالاستثنا او زمانه قدر هیچ بر حركت مهمهٔ فنیه مشهود اولمامشدی. اوقسفورد جمعیت عالیه‌سنك تأسسندن صكره ایسه آز بر زمان ظرفنده و قرعه كلن كشفیات و اختراعاتك عددی محیر العقوللدر. بو جمعیت بر سعی تعب ناپذیر ایله چالیشه‌رق فلسفه، حكمت، تشریح هندسه، هیئت، سیرسفاین، میخانیك، مقناطیس كیمیا كبی شعبات اساسیهٔ فنون حقنده تتبعات جدیده‌ده بولندی. اوعیهٔ لنفاویه، مشتری‌نك پیكلری، كواكب ثابته‌نك جسم اعظمی سیاراتك طبیعتی، شمسك لكه‌لری و حركت محوریه‌سی زحلك شكلی، سقوط قانونلری، توریچلّی تجربه‌لری و آلات رصدیه كبی برچوق مجهولاتك كشفی ایشته هپ اودور مساعینك ثمرات كزیده‌در.

طبیعته اولان انجذاب او درجه‌لره وارمشدی كه فن عادتا بر موده حكمنی آلدی. چارلس ایله ایی بر كیمیاگر اولمغله برابر سیر سفائن مسائلنك مفتونی ایدی. اختلالی تعقیب ایدن هر نصف عصر ایسه برر دور تام فنی اطلاقنه سزاندر. بوتون بو ترقیات یواش یواش انكلیزلرك ملل متمدنهٔ حاضره اره‌سنده‌كی موقع تفوق و امتیازینی تهیه و احضار ایدییوردی.

سائق سعی و غیرت اولان اقلیمی، بی پایان بر عمان ایله محاط بولنان تراب متجردی سایه‌سنده‌در كه حیات اجتماعیه ایچنده‌ك اول مرسای حقیقته یاقلاشان، هرخصوصده، ایلك خطوات ترقی‌یی آتان انكلیز قومی اولمشدر. اساساً بو تقدم اجتماعیدن تولد ایدن اروقار معلمانه‌سیده خصهٔ ممتازهٔ ملیه‌سیدر.

م. رؤف

۱۰ تموز شنلكلرندن ـ ییكی‌كوی ساحلی منظره‌لرندن

Souvenir de la fête nationale du 10 Juillet — Aspect de Yéni-Keuy

Photo : Kénan Bey فوطو : كنعان بك

مشروطيت عثمانيه‌نك سنهٔ دوريه‌سى مناسبتيله حريت ابديه تپه‌سنده اجرا قلنان رسم تبجيل موقعنك
مدخلنى تشكيل ايدن طاق ظفر

L'arc de Triomphe de la colline de la Liberté à Chichli

٣

فانتازیه

«رابق خالده»

مکتوب یازمق، اوقومق، جواب ویرمك بکا پك کوج کلیر.. عشق مکتوبلری مستثنا اولمق اوزره هر مکتوب نجیب، قاعدهٔ اعتیادو تربیه‌یه استناداً استدعای جواب ایدن بردیلنجیدر.. حیاتك عادی وسفیل احتیاجلرینی، اللرینی، سوءاللرینی، رجالرینی حیات انزوامه‌مزجه شتاب ایله یه‌ن یابانجیدن، مکتوبدن پك زیاده قورقارم: ظن ایدرم، که هر مکتوب بکا باشقه‌لرندن، باشقه دماغلردن، باشقه وجودلردن بلکه بر فضلهٔ سعادت، بلکه بر فضلهٔ فلاکت یوکله‌نه‌رك کله‌جکدر.. بن انسال متوالیه‌نك وحشتیله، ظلمیله، فسق وفجوریله محول

السانلرك؛ بو، ملایم، نواز شکار، فقط دساس ومخرب سورونك نه‌مصیبتلرینی، نه مسعودیتلرینی بیلمك، آکلامق ایسته‌رم.. اساساً، بن‌ده بشریتك پوشیدهٔ فضیلت مفروضه‌سی آلتنده اویناان تماشای لوث و شاعتك بر شاهد مشارکی‌یم یعنی لکه‌یم، انسانم... و هر مکتوب بکا اونلرده، انسانلرده یعنی بنده بولنان شائبهٔ کذبی، شائبهٔ احترامی، لوث تنفسی، جروح متوالیهٔ محرومیتی، سعادته عائد عمای مسکر وسکرانی اخطار ایدر.. بو بنم عشق نفسمه، حب نفسمه طوقونیور.. بن بوکا تحمل ایده‌میورم.. بونك ایچین حیاتده کوچك بر شهرتم اولمدیغنه پك زیاده متشکرم.. چونکه هر قارئم بنم دوستم اوله‌جقدی، وبکا، کله‌رك ابدی، وسکوت بیلمز

اوله ژاندارمه سلکنده ایکن اخیراً مملکتلرینه عودت ایدن فرانسه ضابطانك سیروز عسکری قلوبنه هدیهٔ ارسال ایلدیکلری حریت هیکلی

La Statue représentant la liberté offerte au Club militaire de Seres par les officiers Français chargés de la gendarmerie en Macédoine sous l'ancien régime

سوزلرينه، كاغدلرك سينهٔ صيانتنه توديع ايتديكى املرى ، احتياجلرى ، عشقلرى ، اعترافلرى، قرارلرى قرارسزلقلرى كوندره جك ، بنى حياتنه تشريك ايده جك ، بندن ، جواب بكله يه جكدى . . .

• • •

فقط انسانلرله مناسبتده بولنمامق، اونلرك ازعاجاتنه معروض قالمامق ممكنمى ؟ . . . كيم اولورسه اولسين ، آرقه سنده سوروكه نه ن ، باغيران ، كوله ن ، آغلايان بشره عائد بر بار تعاون حس ايدر : چونكه اونكده اونلره احتياجى واردر، چونكه اوده بركون اونلردن.. آلام ومصائبنه عائد بر ذرهٔ تسلى بكلر . .

بو صباح اويقودن قالقديغم زمان اوشاق بكا بر مكتوب اوزاتدى . . . ايسته مكسزين ، بويوك بر نفرتله ظرفى آچدم . ايلك سطرلر نظر دقتمى جلب ايتدى :

« عزيزم؛ بن سنك نه قدر مكتوب آلمقدن نفرت ايتديكنى بيليرم.. فقط بوصوك مكتوبمدر، بن انتحار ايديورم » همان امضايه باقدم ، بنم كنج ، ومستثنا شاعريمك اسمنى اوقودم . .

مكتوب شويله دوام ايديور :

« اوت ، انتحار ايديورم . . بن بونى شيمدى يه قدر سويله مه دم . . بو فكرى ، بو حسى دماغمده بر قادينك ليال وصالنده ذوق ايچين ، منحصراً ذوق ايچين اجرا وتطبيق ايتديكى مستكرهات نفيسه، معيوبات محاسن آلوده كبى صاقلادم . . عفو ايدرسك ، سندن بيله صاقلادم صميمى دوستلر بزم آمال وهوسات

فلاكت آوريمزه بر آز فضله جه متجاوزدرلر، امللريمز ، هوسلريمز ، نه اولورسه اولسين ، مادامكه رحم احتياجاتمزك برر مولود بيكسيدر، بزجه مقدسدر ، بز اونلرك ضعفنى ومعلوليتنى ادراكه تحمل ايدمه يز . .

. . . انتحار ايديورم ، وبنى بوكا سوق ايدن صنعتدر . . صنعت ؟ . . بو بر قادين ، آلايجى ، عصبى بر قادين كيبدر . .

او سزى منحصراً كنديسنه حصر ايتمه يى ايستر، وايدر.. وبونك ايچين متمادياً وعدلرده بولنور . . . سزه برسماى سراب آچار . . بو سمانك سينه سنده بيلديزلر موفقيتدن ، ثروتدن، رفاهدن ، قادينsee كاذب شعله لرله پارلار . . .

صنعت سزى بونلرله ، ابتدا ، جذب ايدر ، آولار وصوكره سزده بر مرض، بر حاشكلنده ياشار . سز آرتق اونتكسكز . . اوندن باشقه هرشى سزك ايچين معدومدر؛ غير معدوددر.. ودها صوكره سزه اويله بر انديشه القا ايدر ، كه سز كلمه لرى انتخابده بيله قرار سزلقدن قرار سزلغه، شبهه دن شبهه يه دوشرسكز.. قرارسزلق حياتكزده بونك مولود بى انصافيدر.. صنعتك خارجنده، داخلنده هرشى سزك ايچين كوچله شير. هر نه يه تشبث ايتسه كز نهايتده عدم موفقيتله قارشيلاشيرسكز . روحكزده دائمى برحاى يأس دائمى برحاى عدم خوشنودى واردر.. صنعت سزه حياتى او قدر كنيش ، او قدر سخى كوسترمشدر ، كه طبيعتك سزه لطف ديه آتديغى پارچه لردن، قيريتيلردن ممنون اوله مازسكز او سزه عشق نفسى ، عشق نسوانى ، عشق

موفقیتی، عشق غالبیتی الهام ایتمشدر؛ وبونلردن دها مدهش : عشق ثروتی . . .

موفقیت ، وعد ایتدیکی موفقیت او قدر نازلی ، او قدر قاچیجیدر ، که . . . وصنعت بونی او قدر قیصقانیر، او قدر قیصقانیر، که.. سنه‌لرجه چالیشیرسکز ، الده ایده‌مزسکز .

عشق نفس ؛ بو ، صنعتکارده دائما صیزلایان، دائما یانان بر یاره‌در . صنعتکار هر کسك فوق سرنده یاشامق ایستر .

صنعتکار حیاتده ذروهٔ حسد — نثار رفاهده یاشار- سه.. یاشادم‌دیر.. ودها صوکره قادینلر ، عشق نسوان . . وزواللی صنعتکار . . اونلر بونی صنعتکاری ، بو قیریق، منفعل، حساس، مجنون قلبی ، مریضی، بیکس، محتاج نوازش، سائل بوسهٔ محرور چوجغی هیچ دوشونمزلر.. حقلری‌ده واریا ! نه یاپسینلر ؟ . .

بومعلول وملول، معما — الود موجود اونلره امنیت واعتماد ویره‌مز، که . . وصوکره بونلرك پاره‌سزلغی قادینلری اوقدر قورقوتمشدر، که . . . سوه‌مزلر ! . . .

وبونلردن مدهش پاره ، احتیاج ثروت .. بزم مملکتمزده صنعتدن پاره قازانمق ایسته‌ینلر بدلالردر . . بو مملکت صنعتکارلره پاره‌ویرمز، اونلری اولدیریر ، آجلقدن ، سفالتدن بتیریر، حمایه بیله ایتمز. ایشته بن مثالم. . یکانه ویردی! بن بوقدر زمان چالشدم، شعرلر یازدم.. بوتون خلقه‌دماغمك، قدرتمك، صنعتمك ویره‌بیله‌جکی اذواقی احساس ایتدم. . نه‌قازاندم ! . بو کون، شو ساعتده پاره ایله کوروشه‌ن بر قادینه ، سودیکمه بیله کیده‌مه‌یورم . . چونکه پاره‌م یوق . ودائما ، دائما بندن پك آشاغی بر سویهٔ دماغیه‌ده بولنانلرك آرابه‌لرینك ، دبدبه‌لرینك، حتی اوشاقلرینك کبروغروینه تحمل ایتمه‌یه مجبورم .

دیوان حرب عرفیجه برائتنه قرار ویریلن خاقان سابقك اوچنجی مصاحبی نادر اغا
Le 3ème. Moussabib de l'ex. G. Souveraine Nadir Agha, aquité Par La Cour Martiale.

فقط ، احتمال ، سس دوستم ، بوتون بو الملری حیات ایچین برر زهرهٔ شفا، برر زهرهٔ وقوف تلقی ایدرسك، احتمال حیاتی کوزللشدیره‌ن، حیاته بر آز شعر، بر آز مبهمیت ویره‌ن بونلردر .. فقط آرتق یتر . . بن چوق چکدم . . بو قادینسزلق بو پاره‌سزلق دوام ایده‌مز .. بن ده کورمك ، بن ده کیتمك ، بن ده یاشامق ، بن ده انسانلری ازمك ایسترم . . مادامکه بونلر وباشقه بر شیئه تشبثله بونلره مالك اولمق، وسکون وقناعت، نجه غیر ممکندر بکا حسسز، کورولتوسز، ادعاسز بر حیات وعد ایدن و« کل » دیه‌ن بر ال وار ، اوکا قوشویورم : اولوم . . . »

. . .

« هذیان : » دیدم ، همان کیندم بر آرابه‌یه بیندم . ارقداشمك، شاعرعلك اوینه کیدییور.

دم . . بویله زمانلرده دماغ فکردن فکره اوچان
بر فعالیتله ایشله‌یور آرقداشمی قانلر ایچنده
بی حس و بی‌حیات تخیل ایدیورکن بردن‌بره
دماغمده اونی ناصـل قورتارمق لازمکله‌جکی
مطالعات وملاحظاتی چاتلانیوردی. بو دوشو
نجه‌لر آره‌سنده صنعتك حال حاضرده‌کی موقعسز-
لکی اهمیتسزلکی نظر انفعالمده بردن‌بره کزینمه‌یه
باشـلایوردی . . « صنعته بیگانه ، یابانجی ،
لاقید اولان انسانلر، ایشته‌بو حسسزلکلریله،
بیلمکسزین، بر دهایی اولدیریورلر. نه بویوك
جنایت وکفر ! . . دییوردم ودها صـوکرا
زنکینلرخاطریمه کلیوردی. . زنکینلر: پرلسلر،
پاشالر ، بکار ، نجیبن استعدادی ، صنعتی ، سعی
مدافعه ایتمه‌یورلر؟ دیمك دیمك اونلرده آکلامه
یورلر ! . . وآرابه ، زمان توقف ایتمش کبی
ایدی . . آرابه صانکه کیتمه‌یوردی . . . وبن
صیقیلیوردم. .دماغم دوشونجه‌لردن دوشونجه‌لره
آتلایوردی . . نهایت آرقداشمك، شاعریمك
اوینه کلدم . . قلبم تیتره‌یوردی ، قاپویی چالمق
ایسته‌مه‌یوردم. آرقداشمی ، کندیسنده بویوك
بر استعداد ، بویوك بر استقبال کوردیکم آر-
قداشمی موتك ید منجمدنده صولمش صارار-
مش ، بیتمش ، متروك ، دونمش کورمك بنی
تدهیش ایدیـوردی . . مع‌مافیه دها انتحـار
ایتمش اولمامسی احتمال‌وامیدی بکا قوت‌وجسارت
ویردی ؛ قاپویی چالدم، آچدیلر . . اوشـاق
« بك اوداسنده » دیدی . . اودایه قوشدم . .
قاپویی همان آچدم شاعرم یازیخانه‌سنك یاننده
آیاقده برشیلراوقویوردی . . — غایت متبسم
بنی قارشیلادی : نه او ؟ حیاتده‌میسك؟ دیدم
— ایشته کوردیکك کبی ، دیدی : و صوکره
علاوه ایتدك :

« اوت ، انتحـار ایده‌جکدم . . فقط بنه
صنعت یتیشدی . . صنعتك نجه الك بویوك
داهی صنعتکاری قرارسزلغه آلشدیرمه‌سیدر
بو قرارسزلق اولماسـه‌یدی ، شیمدی اولمش
اوله‌جقدم . . بوکابیله‌مقتدر اوله‌مه‌دم . اوح !
بو صنعت ! » .

شهاب‌الدین سلیمان

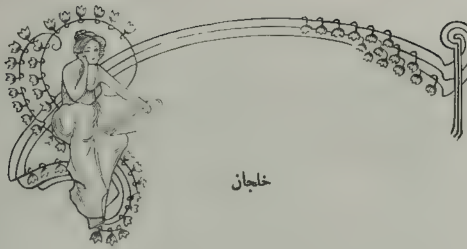

خلجان

آهنك ربابمده نه بر شعر أمل وار؛
سیمای خیالمده نه بر خندهٔ نوار . .

تولرده ، أللرده اویور زهرهٔ شعرم،
روحمده قر ، كیزلی دومانلرده مؤلم

بر حالهٔ نسیان ایله اورتولدی بو آقشام؛
أووخ . . اویله جه بی حس وأمل . . بویله جه قالسهم

⁂

قلبمده أریر : خنده لرك بستهٔ شوخی،
ابعاد لیالك نغمات لب روحی . .

بر سایهٔ راكد كبی ، برایز كبی بردن،
بی صانكه سیلنمش كبی بم جبههٔ شبدن . .

رؤیای خفایا ایله — نسیان ایله — هردم
مسعود وممزز قاله بیلسهم . . . أوله بیلهم

⁂

لاكن بوشب اولدك ینه همشیرهٔ روحم
أی ملهمهٔ روح سكون ، سینهٔ معصوم . .

دوغدك كوزه لم روحمه بروجد تسلی ،
سینهم ، اولاراق شعر ایله آمال ایله مالی

آرتق أوله بیلسهم دیه‌مم . . اویله جه دائما
یوق . . یوق أوله‌مم بن . . أوله‌مم . . ایسته‌مم أولمك . .

— قاضی كوی : ٢٥ مایس ٣٢٥ —

محمد بهجت

فکر — فعل

« تفکر » یحقق انسانی شویله دوشوندیر. یـور : — پك دوغرو ، تفکراتمز اکثریا احوال تصادفیه‌یه مربوط ، بزدن بوسبتون خارج وقایعله ، بر سوق طبیعی‌یه تابع تخطراتله تحصل ایدرلر ، بز ایسته‌دیکمز زمان ایسته‌دیکمز فکری الده ایتمکه ، دوشونمکه موفق اوله‌مایز . او کندی کلیر ، کندندن اول جریان ایدوب کچن سلسلهٔ افکاره بتیشیکدر . سوروکله‌نیر و تصـادفی بر عارضه‌دن دولایی اویانیورسه‌ن بر دیکر سلسله‌نك تصادمیله قوپار ، نهایت بولور . بو پك کوزل وقطعی ، لکن عجبا هپسی بویمی ، بزم کندیمزه مخصوص غایت ابتدائی واساسی بعض فکرلریمزده یوقمی ؟ . . وبونلری اوغیر ارادی سـلاسل افکار آراسنه آته‌رق حرکته کتیره‌منمی‌یز ؟ . . عینی کندی راحت ودوشونجه‌لرینه ترك ایدیلن برصنف طولوسی طلبه‌نك یکیدن غیرت وفعالیته کتیریلملری کبی . . .

اکر بویله دوشونورسه‌ك دعوای واقعك تصدیق وبر اراده‌نك وجودی لازم کله‌جك . فقط بونك ، بو اختیارك ایفا ایتدیکی وظیفه‌یك کوچـك وفکرلریمزه تسلسـل مطردی و بو خصوصده بویوك وعمومی بر قاعده‌نك وجودینی مستلزم . افکار اختیاریه‌مزك اثبات موجودیتلری ظن ایدرم‌که ادعا ایدنلره عائددر . بن اونلرك غیر موجود ، وغیر ممکن اولدیغنه حکم ایدییورم ، جبریت تفکره قائلم . ایشته هپکزده دوشونه‌بیلمه خاصه‌سنه مالکسکز . چالیشکز ، باقه‌لم ایسته‌دیککز شیئی دوشـونه‌بیلمك قولایمی ؟ . . مثلا حال حاضرده‌کی تفکراتکزی یوقلاییکز : بر آز اول نظر دقتکزی جلب ایدن بر شی حقنده دو- شونمیورمیسکز ؟ . . او حالده دماغکزده اجرای حکم ایدن حرکت اسکی بر فکریکزك سوروکلنوب کتیردیکی وینه تصادفی بر حادثه‌یه قدر سورو- کله‌جکی سلسلهٔ منتظمهٔ تفکراتدر . بوه بویله . . . فقط ینـه خاطریکزه کلیرکه : ایی اما بز تردد ایدییورز ، انتخاب ایدییورز ، قرار ویرییورز ، حق ایسترسه‌ك بوقراریمزدن بیله دونیورز ، بو نصل ممکن اولیور ؟ . .

باقیکز نصل : بزم تخمین وتقدیر ایتدیکمز شی انجق اسبابدر . وهر ایشیمزدن اول کوجك ،

۱۱ نیسانده چغال اوغلنده ارتجاعیدن طرفندن آتیلان بر بومبا مصادمه‌سیله اشتعال ایدن
بر جبخانه عربه‌سی ومجروح دوشن بعض ضابطان

La voiture de munition de guerre eclatée, le11 Avril à Tchègale—Oglou, à la suite d'une bombe lancee par le club Militaire, et les officiers qui en ont ète blesses

بویوك بر قرار ویرمك لازم.. ایشته بو قرارمزك ساحهٔ حصوله ایصالی اثناسنده هیچ بر مانعه‌یه تصادف ایتمزسه‌ك: — اوح حرکاتمزده مختارز؛ دیرز اگر «وولونته، ولیبر آر بیتر» کلمه‌لری بلا مانعه محاکمه ایده‌بیلمك دیمکسه اونلری اولدیغی کبی محافظه هیچده خطاآلود اولمز.

یالکز قفامزك ایچنده جریان ایدن حادثاتی بوراده بر دها کوزدن کچیره‌لم: بلا استثنا هپمزکده کندیمزه عائد یعنی کندی چوجقلق وتربیه‌مزدن کلن فکرلری واردر. ینه هپمز اسکیدن ذهنمزده چیوبلنن افکاردن کندیمزی قورتارمق سربست دوشونه‌بیلمك ایچون نه زحمتلر چکه‌رز، حسیاتمزك نه‌قوی تأثیرلری اولورکه بزی اکثریا طریق مستقیمدن انحراف ایتدیره‌بیلیر. هله مانیاتیزمه مسئله‌سی . . . اوزریمزده‌هپ کوروشدکلریمزك حتی کوروشمدکلریمزك محسوس وغیر محسوس تأثیرلرینی انکار ایده‌بیلیرمی‌یز؟.. بویوك بر حدتله آرادیغمز

بر ارقاداشمزی بولیوردیکمز وقت بردنبره بوشایوردیکمز واقع اولمازمی؟ . . تشویقانه قاپیلمق نه دیمکدر. بعضاً ینه اویله فکراولورکه بز اونلرك موردلرینی اونوتورزده کندی مالمز اولدقلرینی ظن ایدرز. بونك ایچون مشهور اسکی فیلسوف سپینوزا: «انسان حرکاتنده هیچ

تحویل استقامت ایتملرینه سبب اولان بومانعه‌لره کلنجه بونلرك بزه وبزلکمزه تابع برر قوت اولمدیغنه امین اولکز. بوراده اجرای حکم ایدن شی شیمدی‌یه‌قدر برمیلیون شکله صوقولان، عندی ونظری تعریفلرله تعیندن زیاده ابهام ایدیلن «وجدان» در. هرارزو برکره وجدانه

طشره‌یه تبعید ایدیلان اسکی پاشالر، یکی افندیلردن

Les camans de l'ancien régime exiles par la cour martia'e

سابق سرعسکر رضا افندی
Risa effendi
Le Sérasker en l'ex-Regime

اسبق داخلیه ناظری ممدوح افندی
Memdouh effendi
Ex-Ministre de l'intèrieur

اسبق بحریه ناظری ح. رامی افندی
H. Rami effendi
Ex-Ministre de la Marine

برمانعه‌یه تصادف ایتمینجه کندینی سربست ظن ایدر، وبو حرکاتنك اسبابنی دوشونه‌مز دیمشدر.

بزده برکره برارزو اویاندیمی، همان حصول بولمسنی ایستر وبولور. شوقدرکه اونی بولندن الیقویه‌جق مانعه‌لر ظهور ایتمز ایسه . . .

ارزولریمزی کسر ایدن وياخود اونلرك

کیدر. بونی ایضاح ایده‌لم. ذهنمزده مشارکت افکار حصوله کلیر. وبو صورتله بزده — شاید وارسه — بوارزو علیهنه موجود بالجمله افکار حرکته کلیر. ایشته بر مجادله، که برحالت اصلیه ایله بر عکس العمل آراسنده جریان ایدیور. ارتق مراجعت ایتمك ایچون یگانه قوت حسیاتمز اولور وطبیعتمزدن، تربیه‌مزدن، معلوماتمزدن

وساٸر برچوق جهتلردن او افكار ايله ارزوى
جديدیمزدن برینی بر مغازەدن قماش انتخاب
ایدر کبی آییروب ترجیح ایدەجکزکه بوراده
ذوق سليم حسمزدن بشقه بزه بر رهبرلك
ایدن یوق . . .
شونیده علاوه ایدەلمکه بوذوق سلیم حسده

کی بول آچیق اولوروبر مانعه حیلولت ایتمزسه
آرتق اولارزونك بر فعله تبدل ایدەجکی ظاهر
وقطعیدر . فقط آکثریت اوزره بویول آچیق
اولماز یعنی یوقاریده‌ده سویلندیکی کبی تربیه
وتحصیلمزدن کلن وحافظه‌مزده متراکم بولنان
بر چوق فکرلر ارزوی معلومی حاوی تلاحق

طشره‌یه تبعید ایدیلان اسکی پاشالر ، یکی افندیلردن

Les caimans de l'ancien régime exilés par la cour martiale.

اسبق مکاتب عسکریه مفتشی اسماعیل افندی

Ismaïl Effendi
L'ex-inspecteur des écoles Militaires

اسبق معارف ناظری هاشم افندی

Hachim Effendi
Ex-ministre de l'Instruction Publique

خاقان سابقك یاورلرندن سابق بحریه میرلواسی قراری سعید افندی

Saïd Effendi
Fils de Kiamil Pacha, aide de camp de l'ex-souveraine

هرکسه کوره دکیشیر بر شیئدر : بو ذات پك
طبیعت صاحبی ایمش ، دیریز . بو حریفده اما
طبیعتسزها ! دیدیکمز کبی . . . او حالده قوای
وجدانیه‌ده اکتسابی ویانتیجه تعلیم وتربیه‌یه ،
زمان ومکانه کوره متحول وینه بونلره تابع . .
برارزوایله‌اونك حصولی — یعنی فعل — ارا سنده

فکری‌یه مقابله ایدره‌اونی بوزار . بعضاً برمانعه
حیلولت ایدر . ابوینمزدن برینك ، دوستمزك
نصایحی یاخود کوزلریمزك اوکنده همان جریان
ایدیویرەن بر وقعه‌نك بزده‌کی تأثیراتی‌سی کبی .
انسان اویله بر ترازی‌یه تشبیه اولنه‌بیلیرکه
هانکی کفه‌سنده‌کی جسم دها بویوك ایسه او

طرفه دوغرو تمایل ایدر. مثال بر آز خیالی‌در. عالم مادیده ترازینك دائما دها آغیر اولان جهتی اشاغیده‌در. حالبوكه انسانلرده تمایل، آغیر اولانه دكل آغیر كورونه یعنی حجماً دها بیوك اولانه‌در صوكره بو ترازیلرده دیل یرینه كوچك و وار. لغندن خبردار برر قفا بولنسون. ایشته بو قفه دیه‌جكدر كه: — صاغمه ا كلیورم. چونكه او طرف بكا دها آغیر كبی كلیور؛ یاخود — خیر صوله دوشیورم، بو سفر او جهت دها آغیرجه كبی . . .

شیمدی بو قفالرك ده هپ یكدیكرینه مساوی اولمدقلری ومثلا بعضیسنك دها كوچك، دیكر بعضیلرینك دها بیوك اولدقلری، ینه بر قسمنك اسكیمش اولدیغی، حتی بعضیلرینك دیكرلرینه نسبتله دها حساس و انجه اعمال ایدلدكلری دوشونه‌جك اولور ایسه‌ك عین جسمك هپسنه كوره آیری برر حكمه تابع اولاجغی‌ده تظاهر ایدر.

ایشته انسانلرده تمامیله بویله‌در. حالات ارثیه، تربیهٔ ابتدائیه قابلیت تعلیم، سن و سائره تحت تأثیرنده اوقدر مختلف، حتی اوقدر متباین دوشنور ومحاكمه ایدرلر كه.. نتیجه ایی اولان بر شیء یك ایی كوروشدیكم بر ارقاداشمجه یك قناعت ایدیله‌بیلیر.

بو مسئله‌یی بیترمك ایچون اكثریا (وولونته — فورسی) و (أقور مورال) دن بحث اولنور. بونلر ایسه بر عدم وضوحدن بشقه برشی دكلدر. یعنی بعضاً تحت محاكمه‌مزه وضع ایدیلن ماده بزه نظراً اوقدر آغیر وقوتلی اولور كه ترازی اونی چكمك ایسترسه قولی اكریله‌جك وحتی ایپلری قوپه‌جقدر.

بو تشبیهه برده مثال تطبیق ایده‌لم. اوچ ارقداش غایت صیجاق بر كونده طرفینی باغلرله محدود توزلو بر یولدن كچیورلردی. حرارتك شدت تأثیرندن اوچنده‌ده بر صوسزلق و بر اوزوم یه‌مه آرزوسی حصوله كلدی. برنجی ذات غایت ایی تربیه ایدلمش اولدیغی جهتله غیرك مالنه تعرض حقلی اولمیه‌جغنی دوشونه‌رك شو دقیقه‌ده جاننك

قراری سلیم ملحمه افندی، اسكی پاشالردن
Selim Melhamé, fuillard

اوقدر ایسته‌دیكی بو اوزومدن یه‌بیلمك ایچون آنجق باغ صاحبی بولمك واونك رضاسنی تحصیل ایتمك لازم كلدیكنی اكلادی. حتی باغ صاحبی بولامازسه بیله صوسزلغه تحمل ایدوب اوزوملردن بردانه قوپارمامغه قرار ویردی. دیمك كه بو ذاتك تفكر ومحاكماتی حسیاتنه نسبتله پك قوی و كندیسنه حاكم ایدی.

ایكنجی ذات ایسه دها آز قوتلی بر تربیه‌یه مالك بولندیغندن بر صالقم اوزوم قوپارمشدی بیله.. چونكه او كا، دماغنده كندیسنی اجبار

ایدن محاکاته نظراً اوزومك لذتی دها جاذب
کلیور وبلا تأمل اوندن ییوردی.فقط برنجی
ارقاداشك کندیسنه عائد اولمیان بو صالقماره
قطعاً ال اوزآتمدیغنی کورونجه غیرك مالنه احترام
فکری چابوجاق اونده‌ده کسب قوت ایدییور
وصالقمك متباقیسنی اسکیسی کبی ییه‌میور.

اوچنجی شخصه کلنجه : او؛ بویله شیلردن
متأثر اولاجق قدر متفکر
وتربیه‌لی دکلدر. ارقداشارینك
استقامتنه اوموزلرینی سیلکر
و بول بول یدکدن صوکرا
جیبلرینی‌ده اوزوملەطولدیرر،
قلباً‌ده مستریحدر.

بونده (ارزو) ایله (فعل)
ارەسنده هیچ برمانعه یوقدر.
ایکنجیده مانعهٔ خارجیه
وتصادفیه موجوددر. حالبوکه
برنجی ذاتده ارزوی واقمك
یکانه‌مانعی برفکر،حافظه‌سنده اویومقده اولان،
محصول تربیه،بر نظریهٔ اخلاقیه‌در. عجبا بو اوچ

خاقان سابقك یاورلرندن کنعان افندی
— اسکی پاشالردن —
Kenan effendi, aide de camp
de l'ex-Souverain

شخصك اوچی‌ده حقلی‌می؟ قطعیاً... بونلردن
حقلی اولان یالکز برنجیسیدر ایکنجیسی بو
وقعه‌دن کندیسنه برفکر ایدینه‌جك قدر متأثر
اولمدیسه حتی شایان عفو بیله دکلدر. چونکه
هر وقت کندیسنی ارشاد ایده‌جك برآرقاداشه
احتیاج کوستره‌جك ویالکز قالیرسه حسیاتنه
ینه غلبه ایده‌میه‌جکدر. اوچنجی شخص ایسه
دائمابوحرکاتنده‌دوام ایده‌جك،
بلکه بیوك بر خرسز، بر
جانی اولاجقدر، چونکه اولمغه
مستعددر. حتی حرکاتنده‌کی
فنالغك کندیسنجه اکلاشیلمش
اولمسی بیله اونی بو فنا
حاللرندن منع ایده‌مز. بونك
ایچون چوجقلغنده یعنی دماغنك
هنوز نشوونما زمانلرنده
کندیسنه بیوك برفکر اخلاق
ویرلملی ایدی.. شیمدی ایسه
هیهات! اونك اصلاحی آرتق برخارقه‌یه محتاج..

بها توفیق

استانبول

مشروطیتدن اول وصکره

— مابعد —

[بکه‌جی زاده عزت فؤاد پاشانك
فرانسزجه براثرلرندن ترجمه‌در]

استانبوللی — بکقوزده‌یز ، بو نامی حائز اولان قضانك مرکزی. بوکون بوراسی متروك اولمقله برابر برکون تصورجه بر نمونه ولایتی تشکیل ایده‌جك منطقه‌نك لیمانی اوله‌جق ، پایتختك بتون ثروت وسامانی هپ اورادن کله‌جك خاطریکزه کلیورمی ؟ . . کوپریده بو مسئله‌یی سزه آچمش ایدم. شمدیلك بو وادیده کچوك دره برکره طوقات وارکه ذات شاهانه ایچون بر آو کوشکی اولوب الیوم تماميله متروکدر. براز اوته‌ده اوشایان تصویر آق باباکه ، صرف ترك کوییدر. درت یوز مترو قدر دها ایلریده درسکی نامنه‌کی اوفاق کویله قره قولاق منبع حیاتبخشاسی.

اوراده آثار حیات بردنبره منقطع اولور. اوته‌ده بر سس بر نفس بیله واصل صماخ اولمیور . اوراسی پایتختك منتهاسیدر . صانکه دنیانك‌ده اوجی اوراسیدر . صکره ایلریده طاغلر ، ایچندن کچیله‌مز اورمانلر ، دها دها اوته‌ده چفتلکات همایون ایله بعض اودونجی کلبه‌لری سلطانیه‌ایله پاشا باغچه کویلرینه یالیلرینه باقیکز. ایشته صاحب منلا ایله توفیق پاشانك یالیلری ، صکره جام فابریقه‌سی ، صکره نانهایتده بینظیر انجیر کویی برونی .

پارسلی — یاشو خرابه ایله افقه طوغری صعود ایدوب کوزدن نهان اولان محتشم قورو ؟

استانبوللی — (برتأثیر عمیق احترامکارانه ایله) اوراسی داهی سیاست مشهور فؤادپاشانك اسکی یالیسیدر . (١٨٥٠ دن ١٨٥٩) تاریخنه قدر اوراده اوبیوك آدمك وجوده کتیرمش اولدیغی بر یالی ایله بر قورو وارایدی . هیچ کیمسه‌نك عیادتنه کیتمامش اولان جنت مکان سلطان عبدالعزیز حضرتلری اورایه‌کلوب طعام ایتمکه تنزل ایلمش ایدی .

پارسلی — فؤاد پاشانك نامی پك معروفدر. حتی ظن ایدیورمکه نیسده وفات ایتمش وفرانسه حکومتی کندیسنه شانلی برجنازه الایی یاپدقدن

ماعدا نعشی بر سفینهٔ حربیه ایله استانبوله کوندرمکی قدر شناسلق لوازمندن عد ایلشدر!

استانبوللی — اوت (ره‌نار) نام زرهلی ایله.

. . . .

اناطولی حصاری ایله روم ایلی حصاری کورندی . شمدی اونلری کوزل سیر ایتمك ایچون موقعمز ایبدر . اوراده ایدیکه فاتح سلطان محمد ، قسطنطینك سفراسنی بالقبول سوزلرینه شو خطاب ایله جواب ویردی . « بن استانبول شهرینه هیچ بر ضرر ایراث ایدر دکلم . زیرا اوسور خارجنده آرتق هیچ بر شیئه متصرف دکلدر . کیدوب صاحبکزه سویلیك که بو کونکی پادشاه ، سلاطین سابقه‌یه بکزه‌مز دیکرلرك پاپه‌مدقلرنی اوز حقسزجه پاپه‌جقدر . کندیسی بشقه‌لرك ایستمدکلرنی ایستره بشقه‌لرك تشبث ایتمدکلرینه تشبث ایدر . استانبول تختکاه سلطنتم وياخود مزارم اوله‌جقدر ! »

پارسلی — نه کوزل، نه عظمتلی سوزلر. ظن ایدیورمکه خاقان مشارالیه استانبول سورلری اوزرینه عثمانلی بایراغنی ایلك رکز ایدن قهرمانه فوق العاده بر مکافات اولمق اوزره پاشالق رتبه‌سنی وعد بیورمشدر. بوندن شوا کلاشیلورکه بیوك ایشلر کورلدیکی دورلرده عنوانلر اویله اوقدر ایله توجه اولنمیوردی.

مقتول فهیمك بروسه‌ده الناك صوك فوطوغرافی
La Dernière Photographie de Fehim

استانبوللی — بز اوزاقلشدقجه، حصار دها ایی کوزوکیور. دونوب آرقه‌کزه باقیکز! یاندن کورونوشی نصل ؟ . .

پارسلی — حقیقت ، نه کوزل !

استانبوللی — سلطان محمد بو حصارلری هر احتماله قارشی براس الحرکات اولمق اوزره انشا ایتدیردی . انتخاب مکان فن حربك اك قطعی قواعدینه موافقدر .

بو صره‌ده واپور کوپری‌یه یناشدی . ایکی ارقداش اقشام پرا پالاسده بولوشمق اوزره ایرلدیلر . اوتلده مصاحبهٔ لیلیه‌لری اثناسنده استانبوللی محبمز ، پارسلی‌یه بوغاز ایچی اوزرینه آتیده‌کی تفصیلات متممه‌یی سرد واتیان ایلدی :

بوغاز ایچی

اجدادیمز استانبولی فتح ایتدکلری وقت ، بوغاز ایچی و بالخصوص قره‌دکز مدخلنه طوغری جهت شرقیه‌سی پك آز مسکون ایدی . ایکی فرسخ قدر طولی اولان بو منطقه‌نك مهم بر قسمی الیوم آثار عمراندن محروم ومعدر. حقیقت حالده روم ایلی فنارندن بیوك دره‌یه و اناطولی فنارندن بکقوزه قدر هر ایکی طرف ساحلی همان عمومیتله صرب اولوب یالی انشاسنه مساعد دکلدر.

ایمدی بوغاز ایچی سکانی اوتعدنبرو الججق

لب دریاده مبنی مسکنلره رغبت ایدییورلردی؛ او درجه‌که طول مدت بلدیه‌نك ساحلده ریختم انشاسی حقنده‌کی تشبثاتنه قارشو طورمشلردی. بالینك، حقیقی بالینك تملری صو ایچنده‌بولنملی دییورلردی. حالبوکه تپه‌لرك ذروه‌لرنده نه‌گوزل مواقع وار ! اویله یرلرکه منظره‌سی بهجتـا هواسی جانفزادر ! رطوبتدن او مفرح و فقط مکار رطوبتدن عادی بوکبی مواقع مرتفعه‌ده مساکن انشاسیله نه‌قدر روماتیزمه‌لرك، نقرسلرك وآلام سائرهٔ مفصلیه‌نك اوکنی آله‌بیله‌جك!

خیر! اباعن جد انتقال ایدن یالی فکری الیوم حکمفرمادر . ودها بر چوق زمان اوله‌جقدر . بعضی نادر استثنالردن ماعدا سوکیلی وطنداشلرم عمومیتله ساحلدن اوله‌رق هیچ بر انشا آتده‌بولنمیورلر. بنابرین زنکین یالی اصحابنك سن شیخوخته واصل اولدقلری نادردر. حالبوکه‌اوبکنلمین تپه‌لرده اقامت ایدن فقرابالقجیلرك یوز سنه قدر معمر اولدقلری کثیرالوقعدر.

اغنیاخانه‌لرندن، عائلهٔ حکمداری ارکاننـه مخصوص مطنطن سرایلردن ماعدا بتون بوغاز ایچی طولنجه ، برده طاغلره یاپشمش ویاخود وادیلرك جانبینده یاپشمش ، سـاملره گوزل سرمایه اوله‌بیله‌جـك کومه کومه فقرا اولری وار . وادیلر قسماً بو اهالی‌یی بسلین بستانلر، باغچه‌لر ایله محاطدر .

بو کویلر ایکی نوع اولوب ایکی صـورتله میدانه کتیرلدیلر . نوع اولکه ، اك آز خوش حال‌اولانیدر، یك‌اوزون برمدتدنبرو موجوددر. بو قسم کویلر، بالقجیلغك احتیاجاتی، بالقجیلرك تزایدی الجا آتیله‌بیدربی وجوده کتیرلمشدر .

نوع ثانی ایسه ، اغنیانك معیتی خلق طرفندن تأسیس ایدلمش کویلردر : کهیـا اولری ، اغا اولری ، چراغ ایدلمش خلائق وخادم اولری.. بتون بو خدمتجی زمره‌سی، کندیلرنی افندیلرینك صرمسنه قویمغه جسارت ایتمدکلرندن یواش یواش بالقجیلرك اثرینه اتباع ایتدیلر. ورطوبته حریص اولان کبرادن دها چوق یشایورلر.

اناطولی سـاحلنده اك رغبت قزانمش منتخب یرلر بکلر بکندن باشلیه‌رق وصـوك اسکله‌دن اول بولنان بکقوزه قدر امتداد ایدر. آوروپا جهتنده ایسه کبار محلاتی اورته‌کویدن باشلار بیوکدره‌یه قدر ممتد اولور. ایمدی اورته طرفنده ویاخود نفس استانبوله و یااسکداره طرفری بری طرفنده بولنان اولر منطقهٔ ممتازه‌یه داخل عد اولنمازلر . بوغاز ایچنده کائن بر أو، علی الخصوص آتیده مذکور ایکی شرطی جامع اولمدقجه احراصیت ونام ایده‌من: اناطولی حصار ایله روم ایلی حصارینه اوکدك ویا یاکدن ناظر اولمق ، یوبرازه معروض بولنمغه وقتیله اولدیغی کبی زمانمزده دخی ، فقـط زمانمزده ماضی‌یه نسبتله یك‌ده او قدر عمومی اولیه‌رق ، ذات شاهانه‌دن عادی مأمورلره وارنجی‌یه قدر هر کس ، یازك ایلك صیجاقلری باصدیغی کبی شهری ترك ایدوب یالیلره یرلشمك اوزره بوغازایچنه شتابان اولور. صوك بهاری حلولیله برابر یکیدن قوناغه کوچ ایدیلور .

ترك اعتیادانده مهم برموقع اشغال ایلین کوچ حقنده برایکی سوز سویلیه‌لم. بو نقل‌خانه،

خیلی مصرفه متوقف اولدیغی کبی او اشیانڭده خراب وبرباد ایدر. فقط ایش بونکله قالماز . کوچ اومعهود خدمتجیلرمز ایچونده اخذیلرینی صوبمایه کوزل بر فرصتدر .

دوشونکز ای قارئات محترمه ! . . بو کوچ طولاییسیله ، بعض میندرلریکزدن ماعدا بتون اثاث بیتیه کز ، بتون سوکیلی اشیاکز سنه‌نك التی آیی شهرده و آلتی آیی بوغاز ایچنده کچیرمکه محکومدر . او اشیا پازار قایقلریله ، اوکوز عربه‌لریله نقل ایدیله‌جك ! . . بو نقل اثناسنده شکست وخراب اولانلر نه‌قدرچوقدر بیلیورسکز.

بو ویلك اعتیادیله استانبولك اوقدر کثیر اولان یانغینلری بتون ثروت ساماعزی بلع ومحو ایدیورلر بو آفت ایله او اعتیاده هیچ بر شی طیانه‌مز . مجرد بو سطرلری یازانك همان سرای قدر بیوك اوچ قطعه اوی تماملیه طعمهٔ لهیب اولدی .

دنیاده یك آیی اولان هر شی کبی بوغاز ایچی حیاتی عثمانلیلر ایچون مضر اولدی. نته‌کم استانبولك فتحی دخی عینی صورتله نتایج مشئومه تولید ایتدی .

هر نه وقتکه بر ملت ، کچیرمکده اولدیغی دورك احتیاجاتیله مناسب برطاقم فضائل جدیده بالاکتساب تمایلات قدیمه‌سی تعدیل وتبدیل ایلمز ، قومشولری واعدای طبیعیه‌سی قدر کندیسنی تمدین وتهذیبه چالشمازه،علوم وفنونه خور بر نظرله باقوب نعمت اعظمای معارف ایله اولمغله جهد سعی ایتمز ، وعلی الخصوص خصائل جمیلهٔ اصلیه‌سنی غائب ایتدیکی حالده قوای جدیده استحصال اکتسابنه جدی بر صورتده متشبث اولمز . . او ملت ایچون موازنه‌یی تماملیه غائب ایتمك بر امرضروریدر.

او خلقی میانده قادینلرك کثرتیله متوافق اوله‌رق بوغاز ایچنده امرار اولنان او حیات رخاوتکارانه بالطبیع عثمانلیلرك تمایلات جنکاورانه‌لرینی احا ایتدی .

بوغاز ایچنده کچیریلن عمر لذیذ قدر هیچ بر شی ، انسانی او درجه سرمست حظوظ اوله‌رق عطالت ورخاوته سوق ایده‌مز.

یازین شهرده بتون بر خلق ، کولشك قیزغینلغی آلتنده باتوب قاورولورکن ، پارسده ، لوندره‌ده ، برلینده ، هر یرده شدت حرارتدن نفس آله‌مزکن،بالیسنك بحیره‌سنده اوطورمش اولان بختیارك جلدینی سرین ، مفرح برنسیم لطیف اوخشار. کندیسی، کیجه‌لك آرقه‌سنده اولدیغی حالده بر طرفه اوزانمش،ذهنندن فوج فوج خیالات کلوب کچیور ، فقط اساساً هیچ بر شی دوشونمکله مشغول دکل ...صولر ،مائی آقیور نسیم ، لطیف ومعتدل اسیور . روزکار آلتنده ، اوجار کبی ایلریلین قایقلرك بیاض یلکنلری، بیاض‌مارتی‌قوشلرینه رقابت ایدیور، بونلر یکانه علائم حیاتدر . بو سکونت لاجورددیده هرشی بر خواب نوشین عطالته وارمش؛ کویا که فعالیت بشریه تنویم ایدلمش ، هیچ بر شیئه اعمال ذهن ایدلمك یوق ؛ ساعتلر، کونلر، آیلر ، سنه‌لر کچر ؛ فقط موقعك بو حسن ولطافت سماری آزالماز. شاید میانه‌لرندن بریسی،

کندیمزی ملل متحده‌نك سویه‌سنه اعلا ایچون یاپیله‌جق شیلر اولدیغی اکلارده ابراز فعالیته تشبث ایدرسه دیکرلری اوکا دیرکه : بوکا نه حاجت ! بزم شو حالمزه خوش دکلمی ؟ عیش ونوش ایدوب ، سووخ فراخ بال ایله عواقب اموره منتظر اولمق ! حقائق مادیه ایله اتعاب ذهندن ایسه اواخره وقف خلیا ایتمك دها ای دکلمی ؟ ! بختیار اونلردرکه بویله بر حیاتله یاشار وبویله بر ممات ایله اولور : متناهده ، سعادت ابدیه‌سی ایله جنت واردر . . . اکدلکشا حدائق، اك پایدار لذائذ وحظوظاتی هپ اوراده . . .

ایشته هپ بوکا مبنیدرکه بز ، کوچلکه تکمل ایدبیورز؛ بزکه تکمله اوقدر استعدادیمز وار حقیقی حیات ابدیه اوراده ایسه ، بوراده هر شی فانی ایسه اختیار مشقت، القاب نفس، جهد وغیرت ، استحصـال، تعمیر واحیا بتون بو شیلر نه‌یه یارار !

شو صورتله دوشونن وطنداشلرم حقیقة قوهٔ محیزه‌دن محرومدر . او مسلمانکه مدنیتك نعم وفوائدینه نظر نفرت وحقارتله باقار ورفاه وسعادتی ، ثروت وسـامانی ، زینت ومکملیتی عبث عد ایدر ، او آدم نبی اعظم ومحترمزك اوامر وتلقیناتنك حقیقتندن غافلدر .

«حضرت محمد چادرده اقامت بیوریوردی. بزده اونك کبی یاشملی‌یز . والا رضاسنه مخالف حرکت ایتمش اولنور » دیمیکز . بو بر خطای عظیمدر. حضرت فخر کائنات رفاهیت بشری، جهد وغیرتی ، امور عالمك تنسیق و اصلاحتی منع وتقبیح بیورمدی. بالعکس! . . . فقط بز مدنیت حاضره‌دن نه‌قدر اوزاق ایسه‌ك حقیقت قرآنیه‌دنده متباعدر. فنالق اوراده‌در !

*

سز ای بوغاز ایچنك مماس کوناکونی ، پایدار اولیکز . بوزلو شربتلر ، لذیذ میوه‌لر.. دنیانك اك نفیس چیلکلری ، بی همتا انواعی ارزومار ، بلوطسز سما ؛ سز هپیکز پایدار اولیکز . لکن ، ای عزیز قرداشـلر ، ترقی تمدنك مملکتمزه کلمسنه مانع اولمیکز : تقرب الی الله ، تعالی ایله اولور .

مسیره‌لر

برمدتدنبری بوغازایچینك بعض سکنه‌سی، بیدربی تعدیل وتبدیل عادات ایتمکده ایسه‌لرده مسیره‌لرینه او اسکی مسیره‌لردر .

کوکصو بوغازایچنك اورته یرنده بولندیغی کبی کندینه مخصوص برچوق محاسن طبیعیه‌یی‌ده جامع اولدیغندن جمعه کونلری اورایه کیدوب کزمك بر عادت قدیمه‌در .

لب دریاده شیرین ، ظریف بر چایر ؛ جا. بنینده ایکی کوچك صو ، که بر جریان لطیف ایله وفقط مترزانه برصورتده کلوب بوغازایچنك مهابتلی آقینتیسنه ذوکیلور. چایرك اورته یرنده بیاض مرمرلی ، اویمه‌لی ، زینتلی بر سرای که زنکین برکلینك لباسی مطرزینه مسابه. سرایك یانی باشنده قبه‌لی ودرت جبهه‌لی بر چشمه که شرق اصول معماریسنك بر بدیعهٔ کمالی اولانه آیاصوفیه‌ده‌کی چشمهٔ دلارانك برانموذج صغیری.

(مابعدی وار)

اون سکزنجی عصرده «تورکلرك رسام‌لری» [*]

(فرانسه سفارتی مستشاری موسیو بوپ جنابلرینك بر أثرندن مترجمدر)

غونقورلرك چیندن بحث ایتدکلری زمان قولاندقلری تعبیرله اون سکزنجی عصرده تورکیا بر آرالق «مجامع غرائبدن بری» حالنی اکتساب ایله‌مشدی.

تزیینات شرقیه‌نك دور مبحوثك طرز ترسیمی اوزرینه اجرا ایتدیکی تأثیری ارائه ایتمکدن زیاده، ظنمزه قالیرسه برنجی دفعه اوله‌رق، فرانسز صنعتکارلرینك بعض آثارینی جمع ایتمکی، و اون سکزنجی عصرك اك مشهور آرتیستلرینی «تورکلرك رسام‌لری» اولمغه سوق ایدن اسبابی تشریح وتوضیح ایله‌مکی جالب مراق بولدق.

شبهه‌سز، (وان مور) کبی حیاتنك اوتوز سنه‌سنی استانبولده کچیرن بر رسامك، حیات شرقیه صفحاتنی تصویر ایله‌مه‌سی موجب حیرت دکلدر؛ (لیوتار) و (فاواری) نك شرقده حین اقامتلرنده مشاهده و تدقیق ایله‌دکلری تیپلری عمومه تشهیر ایتمکی ارزو ایدیشلری دخی بادیٔ استغراب اوله‌ماز. فقط (پارسول، لاتور، قوشه‌ن، لانقره، یاخود وانلو)، کبی ممالك شرقیه‌ده اصلا سیاحت ایتمه‌مش اولان رسامانك آثارنده عجبا نه‌دن او قدر سلطانلره وصاریقلی اشخاصه تصادف اولنیور؟

⁂

اشبو صنعتکارانك بعضیسی موده‌لرینی، اون بشنجی لوئینك هنکام حکومتده ایکی دفعه پارسه کلوب عثمانلی پادشاهنك احتشام وغرابت دبدبه‌سیله کرك سرای قرالی ارکاننی، کرك پای تخت اهالیسنی مستغرق بهت ایدن هیئت سفارتلرده کورمشلردر. ۱۷۱٤ ده‌کی ایران ایلچیسنك رسامی اولان (قوایه‌ل)، ۱۷۲۱ سنه‌سنده فرانسه‌یه کلن تورك سفارتنك خاطره‌سنی نقش وحفظه مأمور ایدلمکه اك مناسب ایدی. و فی الحقیقه، او زمان انتشار ایدن «مرکور» غزته‌سنده، مومی الیهك، سفیر عثمانی محمد افندی‌یی قرالك قبول ایدیشنی مصور بر تابلونك نیونکنی نائب حکومته تقدیم ایتمکله توظیف قیلندیغی کورولیور. ۱۷۷۸ سنه‌سنه قدر موسیو (بورلا دو مونتردون)ك قولکسیونده موجود اولان قوایه‌لك بو تابلوسی عجبا بالآخره نه اولدی؟ مأذونیت لازمه‌یی بعد الاستحصال (ژوستینا) نك، قرال طرفندن

[*] تورکلرك رسام‌لری. «Les Peintres de Tures»ك ترجمه‌سیدر.

احسان ایدیلن درت یوز لیرایه مقابل، یاپدیغی رسم ایله ینه مرخص سلطانینك، آلتی یوز لیرا بدل ایله، (پیهر غوبهر) طرفندن ترسیم ایدیلن تصـویری ترەدەدر؟ عثمانلی ایلچیسنك یالکز باشنی کوسترن و(فرانسوا لوموان)ك یاستەل ایله یاپدیغی و موسـیو لامپرورك مشهور اوطەسنی سنەلرجە تزیین ایتدکدنصکره ۱۷۷۳ سنەسنده صاتیلان تابلو نرەدە بولنیور؟ اصلرینه مطابق طرزده موسیو (دولەن) طرفندن ترسیم ایدیلن وباب عالی سـفیرینك مخدومیله برابر (هوتل دەزەنوالید)ده فرانسه حربیه ناظری لوبلان طرفندن صورت قبولنی مصور اولوب ۱۷۳۸ سنەسی رسم صـالوننده تشهیر قیلنان تابلو عجبا هانکی موزەنك طاوانده سورکلەنیور؟

(پاروسـەل) طرفندن محمد افندینك تحت ریاستده‌کی هیئت سفـارته تخصیص ایدیلن تصاویر، سالف الذکر آثارك بر حسن تصادف نتیجەسیله میدانه چیقەجغی مأمول ایتدیریور. (پاروسەل)ك حیات حصوصیەسنی یازان محررك قولنه نظراً، ۲۱ مارت ۱۷۲۱ تاریخنده پارسده تماشـا ایدیلن آلای والا قدر ترسیمه صالح و اوفق بر شی اولمامز : مشعشع البسەلر اکتسا ایتمش اولان هیئت عثمانیة سـفارتك بعضیلری پك قیمتدار اکرلی آتلر اوزرنده یوروددکلری و بعضیلری‌ده خاقان شرق طرفندن فرانســه قرالنه اهدا ایدیلن حسن وکوزل بارکیرلری طوتدقلری حالده تشریفات مأمورلری عقیب ایدیورلر ؛ آرقەلرنده‌ده اسوچیره ، فرانسز محافظه طـابورلری، قرالك معیتی افرادی، مشیرلر کلیوردی . (پاروسـەل)ك بو وسیلەدن بالاستفاده یاپدیغی متعدد رسملر، کندیسـنك اشـبو موضوع عالی و غرابت نما ایله نه درجه

شرق قارنەسی
Lisense Orientale

کسب انسیت ایلەدیکنی کوستریر؛ حتی هیئت سفارتك (تویلەری)یەورودینی مصور اولەرق یاپدیغی تابلو او درجه مظهر رغبت وتوجه اولدی‌که بونك قرال طرفندن مبایعه ایدیلەجکی محقق عد اولنیوردی. فقط افکار حیلەکارانەدن آزاده واعاظمه قارشو یاپیلان معاملاتده اتخاذی ضروری تدابیر واهتمامانه غیر واقف اولان (پاروسەل) ارتکاب ایتدیکی کوچك بر خطا نتیجەسیله (دوق دانتەن)ی کندیسـندن صوغوتمشـدی . او، ایکی دانه نیرنك حاضرلا‌مشـدی؛ بونلردن بری بویوك وعادتا اتمام ایدلمش ایدی‌که بر اوطەیه تعلیق اولنەجق تابلولردن اولەبیلیردی. بونی، موسیو دانتەن پك زیاده بکنمش ومدح ایلەمش وکندیسنه اعطـا قیلندیغی تقدیرده محظوظ اولەجغی بو صورتله رسامه ضمناً افهام ایتمش ایدی. لکن

موسيو دانته‌نك افراد معيتى (پاروسه‌ل)ه او درجه‌و اضحاته اظهار مطالب ايله‌ديلركه آنف البيان ايكى نيرنكى اونلره قايديرماق قابل اوله‌مادى. بوندن متولد عدم ممنونيتى، صنايع نفيسه ناظرى اولان دانته‌ن، كتمه موفق اوله‌مادى؛ و مبحوث تابلونك سراى قرالى‌يه آلنمسى؛ وعادتا اسكيمش قروكيلرندن بالاستعانه رسم پايه‌سى ضمننده (پاروسه‌ل)ك دعوت ايدلمه‌سى ايچون بر چوق زمان بكله‌مك ايجاب ايتدى. كنديسنه اوچ تابلو سپارش ايتديلر؛ بونلرك ايكيسى وجوده كلدى؛ ١٧٤٦ سنه‌سى رسم صالوننده تشهير ايدلدكدن صكره (وه‌ر-ساى) موزه‌سنه توديع اولندى.

كرك بو تابلولر، كرك بونلردن بالاستنساخ اعمال ايديلوب (غوبلن)لرده محافظه قيلنان خاليلر، سفير محمد افندينك پارسه صورت دخوللنك، كندى معاصرينى ايچون نه قادار جاذبه‌دار و دلربا اولديغنى ارائه ايتمكده‌در. (سه‌ن سيمون) بيله خاطراتنه بو وقعه‌يه دائر تفصيلات درج ايله‌مكى مناسب كوردى، عينى كيفيت ايچون نائب حكومتك آننه‌سى قيزينه يازديغى مكتوبده بروجه آتى ادارهٔ كلام ايله‌يور: «بوتون سراى اركانى ايچنده، كچن بازار كونى شهرمزه مواصلت ايدن هيئت سفارتى (پلاس رووايال)ده سير ايتمكه كيتمه‌ين يالكز بن قالدم. قرال بيله مارهشال بوفله‌رك بالقوننده اونى تماشا ايله‌دى. اوغلم ايله كلينم، غراندوشسك نزدنده؛ حفيدم، موسكه‌ته‌رلر قوماندانك أونده؛ مادام لادوشس مخاديميله برابر، پرنسس ده‌پينه‌يك خانه‌سنده؛ پرنس قونتى دخى، دوشس دوروخان شاپونك اقامتكاهنده بولنيورلردى. حاصلى كوريپورسكزكه بندن باشقه هركس سيره شتايان اولمشدى....».

بر قاچ كون صكره كوندرديكى مكتوبده دخى شونى علاوه ايتمشدر: «شمديلك، يكى بر [آلا-تورقه] مودادن بحث ايدلديكنى ايشيتمدم؛ فقط بلكه‌ده بنم معلوماتم اولمقسزين بويله بر مودا موجو اوله‌بيلير؛ چونكه بويله شيلرى بن پك اوزاقدن تعقيب ايده‌رم.»

آنف الذكر مكتوبلرك محرره‌سى، عن اصل آلمانيالى بر پرنسس ايدى. پارسده پشاركن كنديسنى احاطه ايدن جمعيتى اويله بر نفوذ نظر و شدت ايله تدقيق ايله‌مشدى كه تورك هيئت سفارتنك پاى تختده اقامتى فرانسزلرى لاقيدبراقايه‌جغنى پك اعلا بيليردى: پارسليلر، هيچ بر زمان، اجانبه ابراز محبت ايله‌مكدن كيرو طورمامشلردر. حتى دينله‌بيليركه اونلرك تاريخ فرط مسرتلرينى تكرار تنظيم ايتمك ايچون، بر آنك سائقهٔ هوسيله لباس و سرپوشلرينه اجرا ايتدكلرى تبديلاتى، تعقيب ايله‌دكلرى مودالرى نظر تفتيشدن كچيرمك كفايت ايدر. مع مافيه مرخص شهريارينك بر قاچ آى متمادياً اكتساب ايله‌ديكى رغبت وشهرت؛ آلاتورقه مودالرك مرعيتدن ايلرو كلمشدر فرض ايديله‌مز. اونك حائز اولديغى نفوذ دها جدى، براقديغى ايزلر دها ثابت ايدى.

∴

بو دور اثناسنده بر تورك فرانسه‌ده مطلقا مظهر حسن قبول اولوردی. حالبوکه بر قاچ سنه مقدم کیفیت بر عکس ایدی. او زمانلر شرق، بر میدان وغای دائمی تلقی اولنیور؛ اوراده سیاحت ایدنلر بالکز آثار عتیقه‌یه عطف نگاه ایله‌یورلر؛ غرابت حیات وتلبسی نظردن دور طوتیورلر؛ و بوتون تبعهٔ عثمانیه‌یه دین نصارا دشمنی کوزیله باقیورلردی. حتی اون دردنجی لوئینك هکام‌حکمرا بسنده روح‌کره فرانسه‌نك اهل‌صلیب محاربه‌تی احیاایله‌استانبول سورلری‌اوزرینه‌یورویه‌جکی ظن ایدلدی، زیرا فرانسز ایلچیسی او صره‌ده درسعادتده دوچار حقارت اولمش؛ سلطان‌عثمانیانك مرخصی‌دخی وه‌رسایده سرای ارکاننك هدف تزییفاتی‌اولمش و فرانسه‌ده مدت اقامتك، (بورژوواژانتیلوم) پیه‌سنده‌کی مراسم ترکیه‌کبی خاطره‌سندن باشقه بر اثری قالمامش ایدی.

مناسبات سیاسیه بالاخره تبدل ایله دیکندن فرانسه قرالی، تورك پادشاهنك ینه متفق‌صادقی اولمش ایدی. آرتق دولت عثمانیه‌نك محوینه وسیله‌جو اولمادقدن‌باشقه اوتی هرزمان مدافعه‌یه شتاب ایدیلیور؛ و (وولته‌ر)ك نفوذیله حضرت محمد(ع.ص)دن‌وقرآن‌عظیم‌الشاندن‌بحثه‌مساعده اولنیوردی. ذاتاً قونت دوبونوال پاشاایله‌عایشه خانمك سرکذشت عجیبانه‌سنه مفتون اوله‌رق تورکیایه ربط قلب‌ایدن سرای قرالیده برچوق کشی وار ایدی. دلفریب، حسنا چرکس خانمك حامیسی سفیر (فه‌ریول) و تعلقاتندن ماعدا لطف قرالی ایله یکرمی‌بش سنه‌دنبری استانبولده خدمت سفارتده قوللانیلان دها بر چوق عائله‌لر وار ایدی. هپسی، شرقده‌کی اقامتلرینك خاطره‌سی اولمق اوزره، مملکتلرینه عودتلرنده، برطاقم اشیا کتیرمشلردی. بعضیسی کتیردکلری اسلحهٔ شرقیه‌یی قراله تقدیم واهدا ایله‌یور؛ بر قسمی، صاتون آلدقلری قاشلر و البسه‌لره بورونه‌رك کندیلرینك تورك‌قیافتده تصویرلرینی یاپدیرییور؛ و یاخود بو صورتله تبدیل جامه ایده‌رك احباسیله لطیفه ایدییور؛ دیکرلری‌ده حضور شاهانه‌یه قبوللرینی مصور تابلولر کوستریورلر؛ و یاخود شرقده اقامت کزین و قرالك رسامی‌اولان (ژان‌باتیست‌وان مور)ك پك رعنا بر طرزده‌ترسیم ایله‌دیکی حیات محلیه‌نك‌صفحات عدیده‌سنی‌ارائه‌ایدن تابلولرینی ابراز ایله‌یورلردی. حتی بو تابلولری سفیر موسیودوفه‌ریول (استامپ)شکلنه قویه‌رق‌نسخه نسخه چیقارمش و سرای ارکاننه صاتمشدر.

بناءعلیه بویله حسلر طاشییان بر جمعیتك ۱۷۲۱ سنه‌سنده فرانسه‌یه کیدن تورك هیئت سفارتنی حسن قبول ایده‌جکی بی اشتباه ایدی. اصول تشریفات موجبنجه حضورینه چیقان رادکان واعاظمدن کرك حرکات، کرك لباسلریله پك فرقلی اولان بو اجنبی سفارتی کورمك کنج قرالك خوشنه کیتدیکی آکلاشیلنجه‌سفارت مذکوره‌یه دها زیاده شنلك یاپیلمغه باشلاندی. ذاتاً محمدافندی بویله برحسن قبوله لایق‌ایدی: دوشمس دورله آن، کندیسنی کورمك ایچون کلن سرای قادینلرینه محمد افندینك ناصل

معامله ایتدیکی و کندیسنه کوستریلن شیلردن استفاده و تلذذ ایتمکی ناصل بیلدیکنی حکایه ایتدکدن صوکره: «بو قدر شی، آکلایشه

بویوك تابلونك حین ترسیمنده دخی (فوایه‌ل)ك اوینه کیدر و مودهل کبی طوریردی. رسمنك ختامنده باقر اوزرینه حك ایدیله‌جکی زمان

رسام (قارل وانلو) نك اثری: خانم سلطان نامنده‌کی تابلو

Sultane, par Carle Vanloo

باقیلیرسه، اونك ممتاز و کبار بر آدم اولدیغنه حکم ایتمك لازمدر» دییور. سفیر موی‌الیه، رساملرك حجرهٔ اشتغاللرینی زیارت ایتدیکی کبی کندیسنك حضور قرالی‌یه قبولنی مصور

کندیسنه کوسترلدکده فرانسزجه اوله‌رق «پك کوزل اولمش» دیمه‌سنی‌ده بیلیردی. تصویرینی یاپدیرمقدن امتناع ایتمه‌سی اطرافنده‌کیلری پك متحیر براقیوردی. بو دورك مسلمانلری

يك مساعحه‌كار طاورانيورلردى؛ او زمانلر باب عالى رجالنك و اونلرك توابعنك تصويرلرينى ياپمق خصوصنده بر اجنبى صنعتكارينك نه‌قدر نائل مساعده و سهولت اولديغنى آكلامق ايچون (ليوتار)ك رسملرينى كوزدن كچيرمك كفايت ايدر. محمد افندى دخى بو قبيل آدملردن ايدى. جزائر بحر سفيدده كشت وكذارى اثناسنده تصادف ايله‌ديكى كوزل قادينلرك رسملرينى ياپمقدن لذتياب اولان بر قپودان پاشا كبى محمد افندى دخى، موزه‌لرى، كتبخانه‌لرى زيارتندن و قرالك معلمه‌سى مشهور مادام موبووادن آلديغى درسلرندن صوكره مساعد زمانلرنده اوغلنه رسم تدريس ايتديرمكه‌غيرت ايتديردى. بو كنج عثمانلى، فن ترسيمده‌كى حسن طيعتى، استانبوله عودت ايدركن كوتورديكى مادمازل دو شاروله ومادام دو پولينياقك تصويرلريله اثبات ايتمشدر. «پادشاه، اونلرى كورير كورمز آلمش، خزينه‌سنه قويمشدر، اونلردن بردقيقه آيرلمق ايسته‌ميور.» بو وقعه‌يى مخابرهٔ رسميه‌سنده ذكر ايدن فرانسز سفيرى، اون دردنجى لوئى زماننده فاس اميرى طرفندن مادمازل دو قونتى‌يه كوندريلن هيئت مخصوصه‌يى اخطار ايدييور؛ و اجلهٔ رجال عثمانيه‌دن برينك يافينده پارسه كيدوب سالف اليان پرنسسلردن برينك دست ازدواجنى طلب ايتمه‌سنى قابل كورييور.

محمد افنديك اكتساب ايله‌ديكى حسن صيت، آززمان ظرفنده بوتون عثمانليلره‌تشميل ايدلدى. اونكله او قدر مشغول اوليورلردى كه اونى كوندرنلره‌ده عطف دقت ايتمك ايجاب ايدييوردى. «مركور دوفرانس» غزته‌سنده استانبولدن موورد بر چوق مكتوب نشر ايديليور؛ و شرقك تاريخنه، سياسياتنه، اخلاق و عاداتنه دائر كتب عديده طبع اولنيوردى. صوكره، ١٧١٤ده رضاخانك سفارتندن صوكره مونته‌سكيونك تأليف ايله ديكى «عجم مكتوبلرى» نام اثرى تقليداً «تورك مكتوبلرى» اسمنده بر كتاب تحرير و نشر اولندى. بو كتابده كويا تورك قادينلرى پارسده طويدقلرى احتساساتى كندى سراى آرقه‌داشلرينه بيلديرييورلر؛ و محمد افنديك بر طاقم خيالى كتابلرى سر كذشتلرينى قيد وپارسليلرى يك‌ده شايان تفاخر اولمايان بر طرزده تصوير ايله‌يورلر. توركلر، بو صورتله، رومانلرك اك مهم اشخاصى صره‌سنه كچمش اولديلر: مردمكريز، وحشى قورصانلر؛ سرايه حبس ايدلمش كنج اسير قيزلر؛ اوطه‌لقلرى قاچيران جسور، جرأتكار سواريلر؛ قصقانج فقط آلداتلمش آغالر؛ حرمك صافدل بكجيلرى؛ پك معرفتلى خدمتجيلر؛ ايشته يالكز اسم و كسوه‌سى شرقلى اولان بو اشخاص، اون سكزنجى عصرده پك زياده رغبت ايديلن تصويرات شهوانيه و مناسبات عاشقانه ايله مملو كتابلرك اساس و زمينى تشكيل ايدييوردى.

١٧٢١ سنه‌سندن اعتباراً پك چوق انتشار ايدن توركلره عائد بورومانلر ميانندە «محمدك عمزاده‌سى» و «سدير» عنوانى طاشيانلردن آلان بعضاً بحث ايدلمكده‌در. حالبوكه «محمود»

بر حكايهٔ شرقيه (١٧٢٩)»، «دراسمه ياخود كورجى كوزلى (١٧٣٥)» «ابو مسلم ياخود حقيقى دوستلر، حكايهٔ تركيه (١٧٣٧)» نامنده‌كى كتابلردن بوكون همان كيمسه خبردار دكلدر. بر هوس آنى‌يه تبعاً يازيلان اشبو آثار، مودالرك ثباتسزلغى، تلونى نتيجه اوله‌رق، عدم آباد نسيانه آتيلمشلردر.

مع مافيه بو دورك باشقه اثرلرى، شاهدلرى قالمشدر، ١٧٣٥ سنه‌سنده اوپه‌را تياتروسنده (رامبو)‌نك موقع «عاليجناب عاشايه قويديغى تورك» پيه‌سى الده بولنماسه بيله شرقك او زمانلر صنعتكارلر اوزرينه اجرا ايله‌ديكى جاذبه‌يى اثبات ايتمك ايچون واندوم ميداننده كائن موسيو دو بوللونينك خانه‌سنك تزيينى مقصديله (لانقره) طرفندن ترسيم ايديلن «عاشق تورك» لوحه‌سنى كورمك كفايت ايدر. حتى انجمن الناس بيله مذكور صنعتكارانه «زندوستانه دكلنجه‌لر رساملرى» عنوانى ويرمشدر.

(لانقره) نك اثرنده – زيرده‌كى ابياتى پك نازكانه سويله‌ين – او لطيف صاريقلى‌يى صانكه محق كوسترمك ايچون (لاژو) دخى سراى احتشام و طنطنه‌لرى آراسنده عشق و [محبت] قارشو احراز ايديلن مظفريتى تصوير ايديور ايدى.

بو وحشى اقليمده بيله
محبت، قلبمه الامدهش ضربه‌لرينى اوروبور،
و كيتاره‌مله متمادياً نغنى ايتديكم ايشيديليور،
اوقدر حليم كورنن بو چوجغه لعنت اولسون!
او بزدن يوز دفعه دها زياده [توركدر].

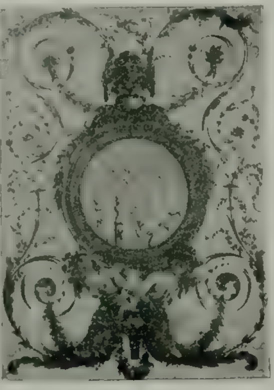

ديوار تزييناتى

Panneau décoratif

١٧٤٠ سنه‌سى رسم صالوننده تشهير ايديلن سالف الذكر تابلونك توصيفاتى بر كتابده مندرج بولنديغندن بورايه قسماً نقل ايدييورز: «اطرافى اويمالى اولان بو تابلوده بر باغ صفا تصوير ايدلمش؛ يره يايلمش بر تورك خاليسى اوزرنده پادشاه بولنيور؛ يانده بر حرم اغاسنك قولنه اتكا ايدن بر خانم سلطانه عرض اندام ايدييور، وتا اوزاقده هيكللى، بچاغليانلى بر قوروجق رونما اولييور.» فقط اشخاص شرقيه‌نك (لاژو) نك لوحه‌لرينه ناصل ترسيم ايدلدكلرينى «پادشاهك تختى» و «سلطان خانمك

استحیامی» نام تابلولر ارائه ایله‌مکده‌در: اشخاص مزبوره، رسامك تصویر ایتدیکی منظره‌لرك اطرافنده اجتماعلرندن لذتیاب اولدیغی بیکلرجه تزییناته بر متمم ظریف حکمنده قالیوردی.

قونت غانه‌یك ۱۸۷٤ سنه‌سنده (پاله بوربون) ده تشهیر ایتدیکی ایکی لطیف لوحه‌نك محرری باشقه بر طرز ادراك و تصور تعقیب ایدییور. قاتالوغده بو لوحه‌لر (لورنس)ه عطف اولنیوردی؛ زیرا اون سکزنجی عصرده ترسیم ایدیلوب شرقلیلری کوسترن هر تابلویی اوکا عطف ایتمك عادت اولمشدر. هر نه قدر (لورنس) روسیاده مدت مدیده اقامتك خاطره‌سی اولاق اوزره بر چوق طابلولر یاپمش و موسقوفلرك اخلاق و عاداتنه دائر آلبوملر نشر ایله‌مش ایسه‌ده شرقه سیاحتی اصلا واقع اولمامشدر. بو رسام حقنده تدقیقات عمیقه‌ده بولنان موسیو (هه‌دو) نك‌ده نتیجهٔ مطالعه‌سنده لورنسك شرقدن ملهم بر اثرندن بحث ایتمه‌سی‌ده ادعای سابقمزی مؤیددر. خالیلر اوزرینه کلیشی کوزل اوزانمش عشوه‌باز اوطه‌لقلرك آراسنده صاحبقران ممالك عثمانیه کزینیور، و الٓنده طوتدیغی مندیلی، بو نشانهٔ سعادت موعوده‌یی، مسعود انتخاب کرده‌سنه آتییور، اوده، اظهار مسرت ایچون، جلوه‌کارانه رقص ایدییور. انسان بو حالی تخیل ایدنجه «عاشق تورك»ك صانکه متممی اولمق اوزره (نیقولا لانقره)نك ترسیم ایله‌دیکی «روم دلبری»نی‌ده او اوطه‌لقلرك بر رفیقه‌سی تلقی ایتمك ایسته‌یور. ذاتاً بو نازك، ظریف مخلوقلرك علائم و جهه‌لری بربرلرینه مشابه، لطافتلری‌ده عینی دکلمی؟ بربرینه تحفه ایدیلن بو قطعه هیسنه شایان تقدیم دکلیدر؟

ای حسن تازه، سزك اسارتکز
قلوبی تسخیر ایتمه‌کزه مانع اولمایور.
الك وقور حکمدارلر بیله سزه تقدیم احترام ایدیورلر.
صرف ساحر کوزلرکزك قوتیله
غالبلرکزی مغلوب ایدییورسکز.

فقط بو لوحه‌یه باقه‌رق، آرالرنده‌کی مشابهته رغماً، اونی نه (لانقره) یه، نه‌ده (واتو) یه عطف ایتمه‌ملی. موسیو دیمیه اونك مصور حقیقیسنی بولمشدر که اوده قریستوف هوئه‌در. هوتل دو ستراسبورغ و شانتوده شانی حیوان و سائر فانتازیه رسملرله تزیین ایدن مومی الیه دخی ترکلره عائد تصورات اجراسندن کندیسنی منع ایده‌مه‌مشدر.

بو نوع تابلولر، دیمك مظهر ترغیب اولیوردی که آلمانیا خاندان حکمدارانیلری نزدنده مهارتنی تسلیم ایتدیرمش اولان (شمید) ۱۷۳٦ سنه‌سنده پاریسه مواصلتنده الك اولا (پول لانقره)نك «عاشق تورك» و «روم دلبری» نامنده‌کی اثرلرینی حك ایتمکله تشهیر صنعته باشلامشدی. عینی زمانده ایتالیادن عودت ایدن (قارل وانلو) دخی مودایه اتباع و ایلك ترسیم ایتدیکی اثرنده‌کی اشخاصی تورك قیافتنده تصویر ایله‌مشدی. ذاتاً رومادە بو یوزدن قازاندیغی موفقیت، اونی تشجیعه کافی ایدی. شهر مذکورده ایکن، بر انکلیز اصلزاده‌سی ایچون بر تابلو یاپمشدی. بو تابلو، تواللتی یاپان بر شرق

قادینی ارائه ایدیپوردی. رسام موسی الیهك حیات خصوصیه‌سنی یازان محررك قولنه نظراً، وضعیتك لطافتدن، تن رنکنك ظرافتندن، خطوطك اینجه‌لکندن، قماشلرك و متممات سائره‌نك کوزللکندن ناشی یك خوش بر تابلودر. (دیده‌رو) یه نظراً ایسه، تابلونك شهرتی پایان و غرابتی تشکیل ایدن، قادینك بجانبنه بربیله‌زیك طاقمش بولنماسیدر. فقط ۱۷۳۷ سنه‌سی رسم صالوننده تشهیر ایدیلن دیکر ایکی تابلوده (وانلو) اظهار غرابته چالیشمامشدر؛ اشخاصی شرق کسوه‌سی کیمش کوسترمکدن مقصد، او زمانکی مودادن بالاستفاده، جلب نظر دقت ایدی. بو ایکی تابلو: «پاشانك مترسه‌سنك رسمنی آلدیرماسی» و «پاشانك مترسه‌سنه قونسر ویردیرمه‌سی» مصوردر.

کندیلرینه کیدیریلن البسه‌لره، طاشیتیلان آیری صاریقلره، طاقیلان قبا صقاللره رغماً بو اشخاص، حقیقی تورکلره بکزه‌مه‌یورلردی. ۱۷۲۱ سنه‌سنده کورولن موده‌لر اونوتولمق اوزره ایدی که ۱۷٤۲ ده فرانسز صنعتکارانی یکی موده‌لر مشاهده ایله‌مك فرصتنه نائل اولدیلر؛ بونلر، اولکیلرندن بلکه دها غرابتما ایدی.

تاریخ سیاسیاتده اندر کورولن بر تصادف اولمق اوزره، یکرمی سنه مقدم پارسلیلرك چوجق ایکن کوردیکی محمد افندی زاده سعید افندی‌یه بو دفعه خدمت سفارت تودیع اولنمشدی؛ موسی الیه کرك پارسده، کرك وەرسایده بر چوق رفقای قدیمه‌سنی بوله‌رق اوروپه برنجی سیاحتدن مستفید اولدیغنی اثبات ایتدی.

استانبوله ایلك دفعه اوله‌رق فن طباعتی ادخال ایدن بو محب علوم و صنایع عثمانلینك قرال طرفندن قبول ایدیلیشنی مصور (قوشه)نك مشهور تابلوسنك حك ایدلمه‌مش اولماسی جداً سزای اسفدر. چونکه سعید افندی بو صورتله هرکس طرفندن طانمش اوله‌جقدی؛ نامی‌ده (قوشه)نك اسمی کبی پایدار قاله‌جقدی. بحث ایتدیکمز تابلویی کورمك سعادتنه مظهر اولانلر، اونك اون سکزنجی عصرده فرانسز صنعتکارانك میدانه چیقاردقلری اثرلرك الك مکمللرندن بری اولدیغنی معترفدرلر.

بوتون عائلهٔ قرالی ایله برابر اون بشنجی لوئینك اشغال ایتدیکی تختك اوکنده عرض تعظیمات ایله‌دکدن صوکره موقع مخصوصلرینه چکیلن مراقلی و متجسس کبار قادینلر: نکته‌کو و مستهزی سرای ارکانی، آصلزادکان آراسندن اوزون البسه‌لی شرقلیلرك، حکمداره طوغری، پر احتشام ایلریله‌دکلرینی حقیله توصیف ایتمك ممکنمیدر؟ هیئت سفارتك قبول ایدلدیکی صالونك فیض تزییناتی، طاق قرالینك دبدبه‌سنی تصویرده (قوشه)نك کوستردیکی اقتدار؛ فرانسه قرالنك عظمتی، مرخص سلطانینك وقار احترامکاریسی، شرقلیلرك افادهٔ روحیه‌لرینی، بعضیلرینك لاقیدلکنی، بر طاقمنك نفرت و استحقارینی، بر قسمنك‌ده [بونلرك خرستیان اولدقلری محققدر] کندیلرینی کوستردکلرندن دولایی حس ایتدکلری

ممنونیتی، ندمای نرالیه‌نك وضعیتلرینی ترسیمده
ابراز ایتدیکی مهارت غیرقابل تعریفدر.
ایلك صفده ترسیم ایدلمش اولان و آره ده بدن
کورونن ندیملر، طور وحرکتلریله، تورکلر
حقنده تعاطی ایله‌دکلری بیك درلو فکرلری
افهام ایدییورلر.
صانکه بو پارلاق رسم ایولدن صیچرایان
تورك نیافته کیرمش کوچوك اساطیری آلهلر
بربرلریله اویناپور؛ واللرنده طوتدنلری مدا-
لیونلرده بعضاً مبتلای غرام و دالغین، بعضاً
جنکاور و مظفر پاشالر، دلفریب اوطه‌لقلر،
وخاطرات شرقیه کورلیور. بعضی کیمسه‌لرك
...راغوبلر... عطف ایتدکلری بو لوحه‌لر
شیمدی اوته‌یه بری‌یه داغلمشسه‌ده سعید

رسام (آمه‌ده وانلو) نك اثری: سلطان و اوطه‌لقلری نام تابلو
La Sultane commandant des ouvrages aux odalisques, par Amédée Vanloo

تصعدات اسرارآمیز، وه‌رسای سراینده اجرا
ایدیلن مراسم مماثله‌نك الك مشعشعلرندن بری
اولدیغی اونوتدیرمامق ایچون، عصر مزبورك
تحته اویمه‌لری اوزرنده خفیف رسملر براقشدر.
بو رسملر گاه حقیقت جویانه، گاه هوس
براندازانه یاپیلمشدر. اوراده غریب طرز
معماریسنده اعمال ایدلمش مزینات آراسنده
افندینك رسمی وه‌رسایده آلان محفوظدر.
سعید افندینك بو تصویری، [آوه]نك اثر
چیره دستیدر. ۱۷۴۲ سنه‌سی رسم صالوننده
تشهیر ایدیلن بو اثر، پك بیوك بر رغبت
و موفقیت قزانمشدر. بو تابلوده کسوه‌نك
تفرعاتی پك کوزل تدقیق ایدلمش و سفیر عثما-
نینك صاحب ذوق و ترتیبور اولدیغی کوستره‌جك

علائم غایت واثقـانه تنظیم ایدلمشدر.

بو ونور، ظـاهراً غیر متحسس طوران بو چهره‌ده بر تبسم استهزا فرق ایدیلیور؛ فی‌الحقیقه بوتون پارسلیلرك جذب نظرینه موفق اولان، «محمد» پیه‌سنك مونع تماشایه وضعی یوم آخره تعلیق ایتمکه وولته‌ری اجبار ایدن، مولیه‌رك استهزالرینه هدف اولان وطنداشلرینك صانکه انتقامنی آلمق ایچون طبیب خصوصیسی (ولاستو) یی فرانسه دارالفنونی «طملرینه دونتور طانیتدران وبو عنوانی مرتومه بالذات حضورنده ویردیرن هپ اوعثمانلی دکلیدر؟

بو درجه‌ذکی ونکته‌پرداز بر سفیرك رسمی، اك مقتدر فورچه‌لرله یاپیلمغه لایق ایدی. (لاتور)ك پاستل ایله یاپدیغی رسم مع الاسف ضایع اولدی. طبیعی، (فه‌نوی)ك تابلوسندن بالاستنساخ لیونده (سه‌روقور) معرفتیله حك و انجمن دانشـجه دخی استحسـان ایدیلن تصویر، اولکنك بر نیحطوناماز. اوزمان منتشر «مرکور» غزته‌سنه نظراً سعید افندی، رسمی یاپیلیرکن، رسامك قارشوسنده صبر ولطفکار-لقله اثبـات وجود ایدر، وبك زیاده ابراز نزاکت ایدرمش. ترسیم ایدیلن تصویر دخی حقیقةً مکمل اولدیغندن محضا اونی کورمك ایچون بك‌چوق زوار سفیرك خانه‌سنه‌کلیرمش؛ حتی بعض شعرا مدحیه‌لر بیله یازمش.

او اثنـاده یازیلان بوقبیل اشـعار الآن محفوظدر. بونلرك ایچنده بر دانه‌سی جداً ذکره شایاندر. قونت دو بونوال پاشـانك، وفاتندن برقاچ سنه صکره، رسام (لاتور)ه آتیه‌دکی مکتوبی یازدیغی تخیل اولنمشدر:

«عثمانلی سـفیری حضرتلرینك پارسـده تقدیر ایدیلن رسمی استانبولده دخی موجب استحسان اولدیغی تقدیرده پادشاهك کرك کندیسـنك وکرك کوزده‌لرینك چهره‌لرینی لایموت برحاله قویمق ایسته‌مه‌سی محتمل دکلیدر.

اکر بو احتمال حقیقت رنکنی آله‌جق اولورسه بر معجزهٔ سیاسیه تشکیل ایده‌جکدر. یالکز شونی اعتراف ایتمه‌لی‌که سرایه داخل اولمق برآز تهلکه‌لیدر. حالبوکه اوراده حسن وجاذبه‌نك انواعی، رسم ایچون اك محصولدار برمنبع وار. فقط، لاتور، سن او ملکلری ترسیم ایدرکن عجبـا عفت و فضیلتکی ناصـل محافظه ایده‌بیله‌جکسك؟»

مع‌مافیه بویله‌ظریف موده‌لر بولمق ایچون، تا استانبوله قدر اختیار زحمت ایتمك ایجـاب ایتمه‌یور. او زمانلر، خانم سلطانلرك صانکه هپسی فرانسه‌ده ایدیلر. ۱۷۴۲ سـنه‌سی رسم صـالوننده «خدمتنه جاریه‌لر باقان بر سلطـان خانمك حمامدن چیقیشی»؛ ۱۷۴۳ صـالوننده ایسـه «خاص باغچه‌ده کزن سلطان» عنوانلی ایکی تابلو کورلمشـدی. بونلردن برنجیسنی (ناتیه) ترسیم ایتمش، ومادموازل دوقله‌رمون موده‌للك وظیفه‌سنی ایفا ایتمشدی. ایکنجیسی (آوه) طرفندن ترسیم اولنمش، ومارکیز دو سنت مور موده‌للك ایتمش ایدی. اقتدار ومهارتنی بو صورتله طانیتمغه موفق اولان

(آوه) بالآخره فندیلرك بك زیده نائل رغبتی اولدی. ازجمله مارکیز دوبوناق، مارکیز دوپلومارتن، مادام مانیاق تورك قیافتنده رسملرینی یابدیرمق آرزو ایدییورلردی. فرانسه‌ده بو نوع شرایلری هرکون تزاید ایتمکده ایدی.

بونلر، رسملرینی اوصاف مختلفه‌ده

رسام (آمه‌ده وانلو) نك اثری: سلطانك تلبس وتزیینی نام تابلو
La Toilette de la Sultane, par Amédée Vanloo

آلدیریورلردی: بالفرض حمامده ایکن، کزرکن، سدیر اوزرنده کلیشی کوزل اوزانوب قهوه ویا شربت ایچرکن؛ یاخود اوطه‌لرنده رقص، تغنی ایدرکن، کیتاره ویا هارپ چالارکن؛ جاریه‌لریله خالی اعمالنه چالیشیرکن الخ... فقط بوتون بو وضعیتلرله اکتفا ایدمه‌ین (فرانسوا بوشه) اونلره یکی بر دانه دها بولدی. «کتاب

اوتوین سلطان حامی» نامده‌کی تابلو، بوغاز ایچنده متمکن سلطانلری دوچار وله ایدمه‌بیلیردی. حالبوکه پارسده بونی هیچ موجب حیرت کورمدیلر. بالعکس (توشه‌ن، آیزه‌ن، غراوه‌لو، بلاوارو، هامه وبوشه) کبی صنعتکارلرك تزیین ایتدکاری ترکلره دائر رومانلرك بر حم سلطان طرفندن قرائتی‌یك طبیعی بولدیلر.

∴

سعید افندینك سفارتی آلاتورقه‌یه بویله‌جه یکی بر رواج ویرنجه، بومودا دیکر پارسدن ممالك اجنبیه‌یه دخی انتشار ایتدی. استادلری بولنان «ترکلرك رساملری» اثرینه اتفاء و باخصوص برمدت استانبولده اقامت ایتدیکیچون آوروپاده

بورك قيافتنده كزن وكوبكنه ندر صقال براقان جنوره‌لی (ايوتار)ك حركاتنه امتثالاً، روماده‌كی فرانسز صنايع نفيسه مكتبی شاكردانی بركون هپ تورك البسه‌سی اكتسا ايله‌ديلر. ١٧٤٨ سنه‌سنده «سلطانك كاربانی» ناميله ترتيب ايله‌دكلری بر تبديل جامه آلايی ـ كه ويه‌نك استامپه‌لری، باربو و مارته‌نك رسملری سايه‌سنده خاطره‌سی محفوظ قالمشدرـ تورك موداسی لهنده ياپيلمش بر نمايش رسمی قيلندندر. قرالك توركلره دائر قوآبه‌لدن بر لوحه ايسته‌مه‌سی و مادام پونبادورك (قارل وانلو) يه كنديسنی سلطان خانم قيافتنده ترسيم ايتديرمه‌سی، بوموداي‌ی تعميم ايتمشدی.

١٧٥٢ سنه‌سنده مبانیٔ قراليه مديرتی طرفندن ٢٤٠٠ ليرا تأديه قيلنان نوآبه‌لك تابلوسی، پادشاهك بر چادر آلتنده اوطوروب كوزده‌لريله قهوه ايجديكنی ارائه ايدييور ايدی. (نوآبه‌ل)ك تركه‌سنده ظهور ايدن بر رسم، احتمال كه بو تابلونك نيرنكی ايدی. فقط هر ايكيسی‌ده، شمديكی حالده، ضايعدر. «پادشاه و قادين افنديلر» عنوانيله (مارتن)ك ترسيم ايتديكی صولو بويا لوحه دخی ميدانده يوقدر.

مادام پونبادورك (قارل وانلو) يه سپارش ايتديكی وكندی ياتاق اوطه‌سنی سنه‌لرجه تزيين ايله‌ين اوچ تابلو ايچون طالع مساعد طاوراندی. ١٨٨٩ سنه‌سنده پارسده سه‌قره‌تانك قولله‌كسيونی صاتلديغی زمان «قهوه ايچن سلطان» و «خالی اعمال ايدن ايكی سلطان» ناميله ايكی تابلو مزايده‌يه قونولدی. برقاچ سنه مقدم دخی «كتاره چالان سلطان» عنوانلی بر تابلويی بارون دوهاوه‌لت صاتون آلمشدر. بو صوكنجی تابلو حك ايديله‌رك نسخه‌سی تزييد ايدلمشدر. ايكی اولكيلر دخی بوتون قولله‌كسيون مراقليلرينك رغبتنی جلب ايده‌جك بر صورتده طبع اولنمشدر. (قارل وانلو) نك تابلولری ١٧٥٥ سنه‌سی رسم صالوننه تعليق ايدلمش ايدی. ١٧٥٩ سنه‌سی صالوننده دخی (ژورا) «بر اميرك دوستی ايله مكالمه‌سی» و «سرايده چاليشان و قهوه ايچن قادينلر» عنوانلی ايكی تابلو تشهير ايله‌مشدر.

١٧٦٨ سنه‌سنك لوتهـالونك «زندوست سلطان» و «كوزده سلطان خانم» عنوانيله حك ايتديروب طبع ايتديرديكی ايكی لوحه‌نك اصللری، (ژورا) نك صفحات و اشخاص شرقيه‌نك ترسيمنده كوسترديكی مهارت دقيقه‌يی كوستريور. بو تابلولرك طرز تصويرلری، ينه هالبونك استامپه‌لری سايه‌سنده حفظ ايديلن (مولسون)نك (سلطان) و (سلطان خانم) عنوانلی تابلولری كبی، او دورك افكارينی پك عيان كوستريور؛ وخفيف مشرب آدملر ايچون ياپلدقلرينی حس ايتديرييور. بونكله برابر تزيناتك تنظيمنده حقيقته رعايت ايدلديكنی‌ده اعتراف ايتمه‌لی بو تابلولرده هپ شرقده مستعمل سديرلر، خاليلر، مندرلر، پرده‌لر، اورتولر، چيچك سافسيلری ويا قهوه فنجانلری قويمغه ياخود چبوقلری داياتمغه مخصوص كوچوك صنداليه‌لر موجوددر. فقط بو مزيت، ١٨٥٩

ده (ژورا) نك تشبير ايته‌ديكی تابلوری
حقنده يازدقلرينه دقت ايدرسه‌ك، ديده‌رويه كافی
كله‌ديكی آكلاشيلير. او: «بو تابلولرده البسه
لرك مكملاً ترسيم ايدلديكی تسليم ايده‌رم.»

وزره ايدی، كيتدكچه طايلان شرق، اسكيسی
قدر جاذبه دار كورنميوردی، كبار قادينلر،
نديمه‌لر آلاتوره‌دن خوشلانمامغه باشلامشدی،
كسوهٔ شرقيه‌دن محفوظ اولان آرتيستلر دخی

رسام (ژورا) نك اثری: شرقه دائر بر لوحه
Scène Orientale par E. Jeaurat

لكن رسمده الك آز اهميت عطف ايديكم نقطه
ده بو كسوه مسئله‌سيدر، «بو تنقيدات زماننده
پك پيلمش اولدی، آلاتوره‌يه مودا ترك ايدلك

[illegible] اوزرته ايتديلر.
[illegible] اوزرنده
[illegible] طرفندن

رسمی آلماسنه بعث اولدی. شهنكه ءى بيه‌سی، (هونوره فراغونار) ه «سلطان خانم» «وسرابده» عنوانلی تابلولرينك فكرينی تلقين ايتمشدر.

مادام دوباررى دخی، ماركيز دوپوبادور كبی، تورك قيافتده تصويرينی ياپديرمه‌ی آرزو ايتدی. بو خصوصده (آمه‌ده وانلو) يه دورت تابلو سپارش اولندی. بونلردن برنجيسی سلطان خانمك توالتی، ايكنجيسی خادم آغالرينك، آق آغالرينك كنديسنه خدمتی، اوچنجيسی اوطه‌لقلره امر ويرمه‌سی، دردنجيسی بر تطريز عالمی ارائه ايده‌جكدی. بوشومونك خاطراتنه نظراً «فرانسز سلطانك» بويله غريب بر قيافته كيرمك ايسته‌مه‌سی، كندی عاشقی اولان قرالك بوسبتون نظردقتی جلب ايتمك مقصديله معطوف ايمش. فقط بو آرزوسی اجرايه موقع چيقامادی. رسام، بوندن خوشلانمايه جغنی حس ايتديكيچون، تابلولری اوكا كوسترمكدن اجتناب ايتدی. مبحوث تابلولر ١٧٧٥ سنه‌سی رسم صالوننده تشهير اولندی؛ اهالی اونلری تقديره مسارعت ايتديسه‌لرده بويله سلطانلرله اوطه‌لقلرك، هپسی بر قالبدن چيقمش كبی چهره‌لری، بويلری، رنكلری برپرينه بكزه‌مه‌سی؛ باخصوص روم، كورجی، چركس الخ قادينلرينك بويله پارسلی شكلی آلماسی موجب حيرت بولديلر.

*
* *

فی‌الحقيقه او زمانلر بك چوق صنعتكارلر شرقده سياحت ايتدكلرندن آرتق پارسليلره بويله اويدورمه توركلر كوسترلمه‌يوردی. قوروايت تابلولری، هانورك رسملری، آمه‌ده وانلونك تزيينات رسملرينی، تاروالك بعض مشاهداتی تقدير ايتمكه مانع اولويورلردی.

فرانسزلر هپ شرق سومكده ايديلر. فقط شرقدن يالكز صالونلرينی تزيين ايتمكه صالح موضوعلردن باشقه شی‌ده ايسته‌يورلردی. كندی احتراصاتلرينی بالاعاده كرك ادبياتده توصيف، كرك صنعتده تصوير ايتدكلری بو شرقليلری صرف كسوهٔ غريبه‌لری و سرای سركذشتلری ايچون سومكله اكتفا ايتمه‌يورلر دی. اونلر شيمدی حقيقی شرقليلری مشاهده، بونلرك حسلرينی تدقيق، ايچنده ياشادقلری طبيعتی تشريح ايتمك آرزو ايديورلردی.

اون سكزنجی عصرك نهايتده «عثمانلی ايمپراطورلغنك تابلوسی» و «يونانستانده سياحت عجيبه نام» آثاری ترسيم ايتمك ايچون شووازوله ... وموراجادوسونك جمع ايتدكلری آوترسملر، يكی بر چغر آچديلر. بر اصول بو اتخاذ ايله‌ديلر توركلرك رسملری و آلاتورقه شيلر اورته‌دن قالدی، يرينه توركيانك رساملری كلدی.

ذات حضرت پادشاهی‌یه عرض تبریکات وتعظیمات ایچون اوزره اخیراً مصردن درسعادته کلان هیئت مخصوصه رئیس واعضالری
[اورته‌ده‌کی ذات مصر حزب الوطن جمعیتی رئیس محترمی محمد فرید بك افندیدر]

Président et membres de la légation egyptienne, récemment venus présenter leurs hommages à S. M. I. le Sultan.
Au centre du groupe se trouve Mehmed Férid Bey, président du comité Hisbul Vatan.

چقماز سوقاق

— مابعد وختام —

اودایه ، ترمینك اوداسنه و یاتاغنه کیرنجه سن‌ده اوزرینه کیتمه‌یه‌سین !

رفیقه — پاشام، سز آکلامق ، یاخود ایناتمق ایسته‌مه‌یورسکز .. برابر ، قوجاق قوجاغه ، اوپو-شیورلرکن .. دوشونسه ، که .. اکر ترمین جاویدك بو کستاخلغنه آلشامش اولسه‌یدی .. راضی بولنما-سیدی .. بویله‌می اولوردی ؟ . شبهه‌سز مقاومت ایده‌ردی.. شبهه‌سز بومقاومتدن کوچك بر کورولتو حصوله کلیردی . . وترمین اویله یاتمش بولنمازدی ، جاویدی قوللریله ایتردی . کوزلریله . قاشلریله ، بوتون موجودیتیله . بوتون غلیان عصمتیله تهدید ایدردی ، « باغیریرم ، هر کسی امدادیمه چاغیریرم دیردی .

نسیب — بلکه سن دها اودایه کیرمه‌دن اول.. بوتون بو دیدیکلرك اولمشدر ..

رفیقه — ناموس نه‌قدر غایت بویوك وقیمتدار بر شیدر .. انسان اونی محافظه ایچین اولملی فقط تسلیم ایتمامل !.

نسیب — سن باشقه ... سنك کبی بر قادین استانبول ایچنده یوقدر. بن بوندن امینم . . یاخود پك آزدر ..

رفیقه — نیچون براقیکز شیمدی ترمینی دوشونه‌لم، بن اونك ایچنده، چاتیك آلتنده زنا کبی غیرمشروع افعالك جریانه مساعده ایده‌مم ..

نسیب — بن‌ده ایده‌مم . . ناموسسزلغه تحمل ایله اغماض عین ایتمك قدر فنا برشی اوله‌ماز.. اونك ایچین برشی دوشونملی‌یز ! .

رفیقه — نه یاپملی ؟..

نسیب — بکا قالیرسه ، . مادامکه آره‌لرنده‌کی مناسبت بودرجه‌لره قدر کلمشدر. بر نکاح ایله اونلری

بر قیزدر.. صاقین ، جاوید ، ترمینه تسلط فکریله

اوچنجی پرده

« برنجی پرده‌ده‌کی ترتیبات »

برنجی مجلس

رفیقه ، نسیب

« پرده آچیلنجه صحنه برقاچ ثانیه بوش قالیر . . صوکره ایکنجی صالونك اورته‌ده بولنان قاپوسی آچیلیر نسیب ایله رفیقه کورینیر نسیب بر مدت طورور ، رفیقه بر شیلر صورار کبی یاپار ، رفیقه اوضاع وحرکاتیله عصبیتی تقلید ایدر. وبویله‌جه جواب ویرمش کبی کورینیر ، صوکره ایلرولرلر .. »

نسیب — « برنجی صالونله ایکنجی صالونك آره‌سنده بولنان قپونك اشیکنده » ایناته‌مه‌یورم. نه یاپه‌یم ؟ بویله بر شیئك اولدیغنه ، اوله‌جغنه امکان ویرمك، ویره‌بیلمك، نه‌قابل‌دکل، که ...

رفیقه — سزه یالانمی ، ویله‌یه‌جکم ؟ بن اونلری برابر، بوکیجه کوردم ..

نسیب — ترمین ایله‌جاویدی... برابر ... ؟ .. اوطورورلرکن ...

رفیقه — «قیزمرق» جاوید ، ترمینك اوداسنده یاتاغنده بولنیوردی .

نسیب — دون‌کیجه‌دنبری بکانه‌یه سویله‌مدیکز؟

رفیقه — چونکه اویویوردیکز.. ودها صوکره مضطربسکز، بونی طوتنجه اویویه‌مازدیکز، صقیلیر-دیکز .. حالبوکه هرشیدن اول نه‌جه سزك حیاتکز لازمدر ..

نسیب — جاویددن هر شیئی امید ایدردم . . فقط‌ترمیندن... هیچ‌برشی‌امید ایتمزدم.. او ملك کبی

سلانیك مطبعه‌سی

برلشدیرز ، هر شی مشروع اولور .. نرمین فنا قیزده دکلدر . ذاتاً سکاده لازمدر ..

رفیقه — نه فنا دوشونورسکز ، جانم .. چیلدیرییور میسکز بیلمم‌که ... جاویدکی بر کنج قاله قاله بر دوله ، بر نرمینه‌می قالدی ؟.. جاویده قادینمی یوقدر ..

نسیب — طوغری .. فقط نرمین بنم قردەشمك قیزیدر .. بویله لکه ایله اونی ناصل آته‌بیلیرم ؟ . اونی قردەشم اولورکن بکا تودیع ایتدی ، بکا امنیت ایتدی ... دوشونسه‌که ... حقلی دکلی‌یم ؟.

رفیقه — پاشا ، اوغلکزه نه قدر بیکانه‌سکز . ابتدا جاویدی ، واونك استقبالنی دوشونمه‌لیسکز .. صوکره نرمینی ..

نسیب — بن نرمینی جاویددن دها زیاده‌سویورم ، خانم . بو قیزی بدبخت ایده‌جك حالره بنی سوق ایتمه ! رجا ایدرم ... بر آز سکون ایله ، اعتدال ایله دوشونك ، جاوید نه وقت اولسه اولنمیه‌جکمی ؟. اولنمك ایچین بر قادین لازمدر .. او قادینده نرمین اولسین ! .. نرمینك نه‌سی اکسیك .. بورنمی ، قاشی‌می ، کوزومی ؟.. پك اعلا قادین .. صاف ، ساکن فداکار ، کوزل ، تربیه‌لی .. «بر آز طوردقدنصکره» شبهه‌لی کبی » واصیل ...

رفیقه — بن جاویدی سزدن دها زیاده سوییورم . سزدن دها زیاده دوشونیورم .. جاوید دها نه کوردی ؟.. قاچ یاشنده ؟..

نسیب — یکرمی اوچنده ..

رفیقه — بویله بر کنج دول بر قادین آلسین یازیق دکلی ؟.. اوکا اکسیز ، معصوم ، بر پیك قدر کوزل کنج قیز بولمق ممکن ایکن .. طوتوب ده قوجه‌سندن بوشانمش بر قادین آلمق .. بو ، بحه ، دیوانه‌لکدر .

نسیب — قیزله دول آره‌سنده نه فرق وار ؟.

رفیقه — بکارت ارککك اعتمادی ، ذوق ، روحیدر .. چونکه باکر بر قیز حیات نه‌در ، لوثیات نه‌در ، عشق نه‌در بیلمز ، یاخود پك مبهم بیلیر ..

کنج قیز امیدینی ، آرزوسنی قلبنده بر غنچه ، بر تخم حالنده بولنان عشقنی ، بکارتنی قتل ایله اونی اصل حیاته ، ذوقه ، ذوق تناسله سوق ایده‌جك ارککك ایچین صاقلار .. بر قادینلرك جهت معصومیتی بکارتدر . اونك ایچون او ، بکارت ارککارك اعتمادیدر .. ارککك ذوقیدر . چونکه .. اونی احیا ایتمك ، افنا ایتمك وار .. چونکه اوکا مالکیتنده تحکم وار ، چونکه هرکس اوکا مالك اولەمز .. او ، صوکره ارککك روحیدر .. چونکه .. چونکه بر قان دامله‌سیله بر قادینه ذوق اوکره‌تمك ، واوکا ایلك بوسه‌یی طاتدیرمقله .. انسان استاد اولور ، معلم اولور .. بو کون بن سنی سوییورم ، هیچ برزمان اونوته‌مم . اونوته‌میه‌جغم .. چونکه ایلك بوسه‌یی سن بکا اوکره‌تدك ، ایلك ذوق سن بکا طاتدیردك .. قادین ایلك بوسه‌یی اوزاتان دوداغی پك کوچلکله ، پك مشکلاتله اونوتیر ، بونی بیل ! .. واەمین اول ، که نرمین ایلك قوجه‌سنی هیچ بر زمان اونوتمز .. واونوته‌مز ..

نسیب — فرض ایده‌لم ، که .. بو دوشوندیکلرك طوغری اولسین ! فقط بن نرمینی جاوید ایچین فدا ایده‌مم .. مادامکه چاپقین نرمینی اغفال ایتمشدر . مجازاتنی‌ده کوره‌لیدر ..

رفیقه — فقط ، پاشا ، هیچ دوشونمه‌یورسك . بونده برده بزم منفعتمز وار .. سنك وبنم آکلایور میسك ؟. منفعتمز وار ، دییورم ..

نسیب — آکلامه‌دم .. نه صورتله ؟.

رفیقه — جاوید کنج ، کوزل ، مستثنا بر ضابط . وصوکره سنك اوغلك .. بو کون بر ایسترسه‌ك .. پادشاهه اك یقین اولانلردن بریلکده قیزینی اوکا آلەبیلیرز .. او زمان سن توجه شاهانه‌یه دها زیاده مظهر اولورسین .. بر رتبه دها ترفیع ایدرسك .. دوشون ، مشیر اوله‌یی ... بن سنك مشیر اولدیغکی نه قدر کورمك ایسترم ... سن دیه‌جکسکز ، که بوکا احتیاجمزمی وار ؟. اوت ، یوق .. پاره‌مز وار .. رفاه وسعادتمز وار ، خلاصه هرشیئمز وار .. فقط بر فضله کوز چیقارماز ..

نسیب — اوت ، فقط . . بو ایش اولمامش اولسه‌یدی . .

رفیقه — ودها صوکره جاوید حقنده مابینك بر تصوری اولوب اولمادیغنی بیلمه‌یورز . . بز دائما سویلرسکزکه‌شوکتمآب افندمز، تبعه‌سنی‌سودیکندن اولملی ، اذدواجلری بیله بیلمك ایسترلرمش . .

نسیب — اوت ، فقط بوکا مابین ممانعت ایتمز ظن ایدرم ، چونکه نرمین جاویدك عموجه‌سنك قیزیدر . .

رفیقه — فرض‌ایده‌لم، که پادشاه بونده عبودیته یاقیشمایان بر حال کورمه‌سین ، فقط قرینلردن‌بری، جاویده قیزینی ویرلك ایسته‌یورسه . . او زمان نه یاپارز ؟. سن بندن ای بیلیرسك ، که . . بونلرك‌اك کیزلی املارینی . آرزولرینی کوره‌نلر وتعقیب ایده . بیلنلر بو طوپراقده رفاهله یاشارلر . .

نسیب — آه ! چاپقین ! باشمه نه‌لر کتیردی ؟ شیمدی نه یاپه‌یم ؟ بو لوشدن ناصل چیقایم ؟ . . بو سویله‌دکلرینك هپسی طوغری . . امان یاربی ! امان یاربی ! سن بیلیرسك !

رفیقه — پاشا ، بونده‌صیقیله‌جق ، دوشونه‌جك برشی یوق . . نرمینی خانه‌سنه کوندریرز . . ودها صوکره اولدیجه اوسی باشی برنده ، اوقور یازار ، بنده‌کاندن بر قوجه بولورز . . بزده قورتیلیرز . . جاویدده قورتیلیر ، نرمین‌ده .

نسیب — بردفعه برادرك فکرینی‌ده‌صورسه‌ق.

رفیقه — سز بیلیرسکز . .

نسیب — تلفونله چاغیرسه‌که . .

« رفیقه تلفونه کیدر . . بر آز تلفونله کورویشیر . . بر آز سکوت . . . صوکره کلیر »

رفیقه — پاشا بر شیئی اطراغلیجه . . دوشونمه‌یجه . . قرار ویرمك نه فنادر . .

نسیب — اوت، یا نرمین جاویدی سویییورسه . .

رفیقه — امکانی اولمه‌یان شیلردن واز کچمك طبیعیدر . . بالطبع ایدینی کسر ، برمدت آغلار صوکره اونوتیر . .

نسیب — امان ! بوجاوید بوتون حیاتمی ییدی، بیتیردی . .

ایکنجی مجلس

اولکیلر ، شکیب

« شکیب دائره‌سنه ایصال ایدن قاپوبی آچار . کورینیر . »

نسیب — « کوریر کورمز » برادر ، کل ، باق نه‌لر اولمش . . حیرت ایدیله‌جك شی . . صباحدنبری اویله مشوش ، بولاشیق بر ایش ایچنده‌یم که . . تعریف ایده‌مم . .

شکیب — نه‌او ، برشیمی وار ؟. برفلاکت‌می، نه‌در ، نه وار ، رجا ایدرم ؟ . .

نسیب — فلاکت کبی برشی . .

شکیب — صاقین ییلدیزدن . . بر شبهه . . بر شی . . معلومیا . زمان نازك . .

نسیب — خایر . . اورادن دکل !

رفیقه — جاوید بکدن .

شکیب — دائما جاوید ! بوتون اوك سکوتنی ، استراحتنی اخلال ایدن او . . نه ممناسز ، نه‌خیرچین چوجق . . عائله‌ده بردانه . . باشقه یوق . . افندم . . بیلمم نه ایسته‌یور ، مقصدی نه‌در ؟. برادر ، بکنم اما ، فوق‌العاده قیزییورم بز بو یاشدنصکره دائما دیدینه‌لم ، بلك افندینك کیفی ایچین ازیله‌لم‌می ؟ . . یه نه یاپمش ؟.

نسیب — بو صوك یاپدیغی بوتون یاپدقلرندن برباد . . بو صوك وقعه‌ده نرمین‌ده داخل

شکیب — نرمینه بر شیمی یاپمش ؟. جاویدك ظالمنه اوغرامه‌یان براو واردی . . براو اکسیکدی . . شیمدی قولکسیون تماملاندی . .

رفیقه — خایر بونده نرمین فاعل مشترك . .

شکیب — آکلاتیکز رجا ایدرم ، مراق ایتمه‌یه باشلادم . .

رفیقه — پاشا آکلاتسه‌که . .

نسیب — سن ، آکلات رفیقه ! . .

رفیقه — بو کون بنی او قدر عصبی‌یم ، که . . آرتق سوز سویله‌یه‌جك حالم قالمادی . .

نسیب — بن‌ده زه‌دن باشلایه‌جغنی بیله‌مه‌یورم.

شکیب — زه‌دن باشلارسه‌کز باشلاییکز. اورته‌سندن سویله‌ییکز. برشی سویله‌ییکز، رجا ایدرم.

نسیب — دون کیجه ..

رفیقه — ... ساعت درت راده‌لرنده ..

نسیب — ... اوت، درت راده‌لرنده خانم اوداسندن چیقار .. طوغری سزك دائره‌یه کیدر.

رفیقه — خایر، اویله دکل .. صالونده اوقومق ایسته‌دیکم بر رومانی آرادم .. بوله‌مدم. بلکه زه‌مین‌ده‌در، دیدم. سزك دائره‌یه کیردم ..

شکیب — اوت ..

نسیب — مادامکه زه‌مینك کتابی اوقومسی احتمالی وار طبیعی، خانم، طوغریدن طوغری‌یه انك اوداسنه کیدر. قاپویی آرالق بولور، آچار .. نه ایشیتسه بکه‌نیرسکز ..

شکیب — بیلمم ..

رفیقه — آرایکز باقه‌یم ..

شکیب — «آرایه‌رق» زه‌مین کتابی جاویده ویرمش، جاویده ماینه کوتورمش، حالبوکه کتاب شوکتنابك بردرلو استیناس ایده‌مدیکی کتابلردنمش ... حقکز وار، تلاش ایتمه‌یدریا! ..

نسیب — جانم نم اومده بویله کتاب بولنورمی؟..

رفیقه — بوله‌مدیکز شکیب بك ...

نسیب — بوله‌مدیکز، اویله دکل، برمدت توقفله» اوپوشیبورلرمش ...

شکیب — ایکی عموجه‌زاده بربرینی اوپه‌بیلیره بوندن طبیعی نه‌وار؟.

نسیب — خایر، اویله‌دکل .. جاریه زه‌مینك ... آکلات رفیقه!

رفیقه — بونقطه‌یی بندن دها قولایلقله سویله‌یه‌بیلیرسکز، مادامکه ارککسکز ...

شکیب — رجا ایدرم، صوکرا؟

نسیب — آکلامیورمی، جانم ... نومینك یاناغنده ...

شکیب — دیمك اونلر برابر ....

نسیب — اوت ...

شکیب — نه عیب! عموجه‌سنك قیزیله ... حیرت ایتدم ... شمدی نه یاپه‌جغز؟..

نسیب — بز دوشوندك، طاشندق .. رفیقه ایله شوکا قرار ویردك ... زه‌مینی خاله‌سنك یانه کوندره‌جکز، برمدت صوکره مناسب بر ذاتله ازدواجنی اجرا ایده‌جکز ...

شکیب — رفیقه خانم بونیتی‌نسیب ایتدی؟ مناسب ...

رفیقه — پاشا، آرتق همشیره‌کزه کیتسه‌کز... وایشی آکلاتسه‌کز ... بوکبی ایشلر ساعتلرجه سوررسه ... فنالاشیر ..

نسیب — حقلیسك! «چیقار»

اوچنجی مجلس

شکیب، رفیقه

رفیقه — شکیب بك، سزکده بو ایشده بر وظیفه‌کز وار؛ بیلییورمیسکز؟..

شکیب — خایر، امر ایدیکز ..

رفیقه — امر ایتمك حدمی؟ یالکز سزه کوچوجك بر یوك ...

شکیب — نه‌در، سویله‌ییکز!

رفیقه — زه‌مینه قرارمزی تبلیغ ایتمك ...

نسیب — بو اولدجه کوچ وظیفه .. بونی سز یاپه‌کز ... دها مناسب اولور ظننده‌یم. ینه سز بیلیرسکز!

رفیقه — هیچده اویله دکل ... بن زه‌مینه بو قراری تبلیغ ایده‌جك قدر کندمده قوت حس ایتمه‌یورم .. دون کیجه‌دنبری اوقدر صیقلدم، اوقدر صیقلدم‌که ... بیلمزسکز .. بیلمزسکز، بکا نه‌قدر تأثیر ایتدی .. نه‌فنا اولدم!.. نه‌چیرکین‌شی ... اك ناموسلی بیلدیککز بویله چیقارسه دوشونکز .. زه‌مین‌دن هیچ امید ایدرمیدیکز؟..

شکیب — بن حیرتلر ایچنده‌یم بکا رؤیا کوریورم، ظنی کلیور ..

مقبله — سن اویله هرشیئه بورنکی صوقاسه‌که...

شکیب — سن برقاچ زماندنبری بکا ده اذیت ایدییورسك.. بن سکا نه‌یاپدم؟ بن سنك سعادتکدن، سنك استراحتکدن، سنك آرزولرکدن، سنك هوسلرکدن باشقه بر شی دوشوندممی؟.... دوشونه‌دم.. بن سنك ایچین چالیشیورم.. بن سکا بوتون حیاتمی، بوتون روحمی وقف ایدییورم.. وبونك مقابلنده کوچك بر التفات، کوچك برتبسم آرایورم.. کوچیجك بر تبسم.. ایشته‌بوقدر.. بونم مکافاتم، بونم اجرتم، نم امیدمدر... فقط برمدتدنبری.. کوزلرکده هرشیئی صاقلامق ایسته‌ین بربولود... کوزل دوداقلرینك اوجنده زهردن برتبسم.. برتبسم چیچکی وار...

مقبله — بك! چوجق اولمایکز!. برقادینك اوزرینه نه‌قدر دوشولورسه.. اوقادینك حرمتندن، عشقندن، دوستلغندن اوقدر غائب ایدیلیر.. بونی بیلکزکه.. چوجقلر بیله فضلهٔ اهتمامدن صیقیلیرلر.. برشخصی کندیسندن زیاده دوشونمك اوشخصده دوشونه‌نه قارشو حرمت دکل عشق دکل، نفرت تولید ایدر..

شکیب — بوسوزلرله سندن نفرت ایدییورم دیه‌ك‌می، ایسته‌یورسك؟..

مقبله — خایر، نفرت ایتمه‌یورم... فقط بویله دوام ایدرسه... ظن ایدرم‌که ایده‌جکم.. چونکه سزبنی بنلکمله، یالکز بنلکمله کندی کندیمك قارشوسنده براقمایورسکز.. هرشیئمه واقف اولمق، هرشیئمه دواباب اولمق ایسته‌یورسکز. حالبوکه بونم عزت نفسمه طوقونویور.. بن کندی کندیمی تسلی ایده‌ممی؟ دییورم بن چوجق دکلم. بك.. بنی براقیکزده.. «آجی براستهزا ایله» رفیقه‌خانمك امر ایتدیکی شیئی سویله‌یکز!.

شکیب — یکی، فقط، برشی...

مقبله — خایر، خایر... هیچ برشی دیکله‌یه‌مم... یالکز اونی...

شکیب — نرمینه‌ه سویله‌نه‌جك برشی وارده...

مقبله — نه‌یه دائر؟..

دردنجی مجلس

اولکیلر، مقبله

مقبله — «دائره‌سندن کلارك» پاشا بوراده یوقمی؟..

نسیب — نه‌یاپاجقسك؟..

مقبله — هیچ... لازم.. کندیسنی کورمك ایسترده..

رفیقه — پاشا یوقسه... بن بوراده‌یم.. بکا سویله‌یه‌بیلیرسك..

مقبله — سزی کوردیورم.. اکر سزه سویله‌مك ایسته‌سه‌یدم.. طبیعی سویلردم..

رفیقه — پاشا، بندن برشی صاقلارمی، بدلا!

مقبله — اونی بن ده بیلیورم.. فقط. کیفم اویله ایسته‌یور، وهم‌ده، رجا ایدرم بر آز، تربیه‌لیجه جواب ویریکز!..

رفیقه — تربیه‌سزمی، دیه‌ك ایسته‌یورسك؟.

مقبله — بیلمم..

شکیب — جانم نیچون بویله یاپیورسکز، پك‌ایی ایدیکز، نه‌اولدی؟..

رفیقه — کوچك خانم افندی برقاچ آیدبری تحمل ایدیله‌مه‌یه‌جك حاله کلدی.. اوف!.. بیقدم، بواودن، بواوك دیدی قودوسندن...

مقبله — دیمك کندیکزدن بیقدیکز!

رفیقه — چوق سویله‌یورسك، مسکین!..

«شکیبه» سز نرمینی‌چاغیرکزده دیدیکمی یاپیکز..

«ایچ صالونه کیرر، دائره‌سنك قاپوسنی آچار، غائب اولور، مقبله‌مستهزی بر اوکسوروکله اوکسورور»

بشنجی مجلس

مقبله، شکیب صوکره رعنا

شکیب — جانم، سزه نه اولدی؟. برقاچ آیدن بری بر کوپك، برکدی کبی بربریکزی ییورسکز..

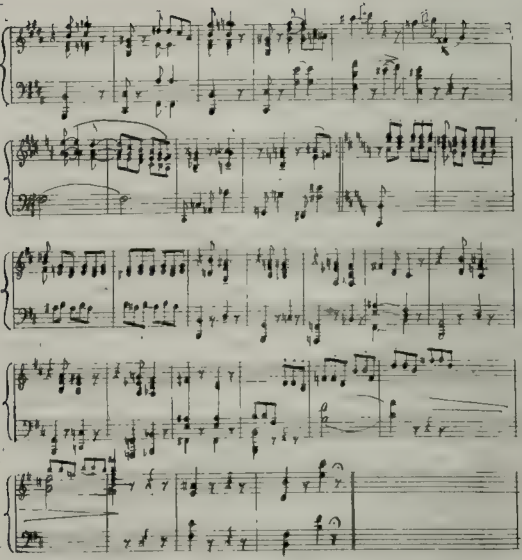

دکز پریلری

Les ondines

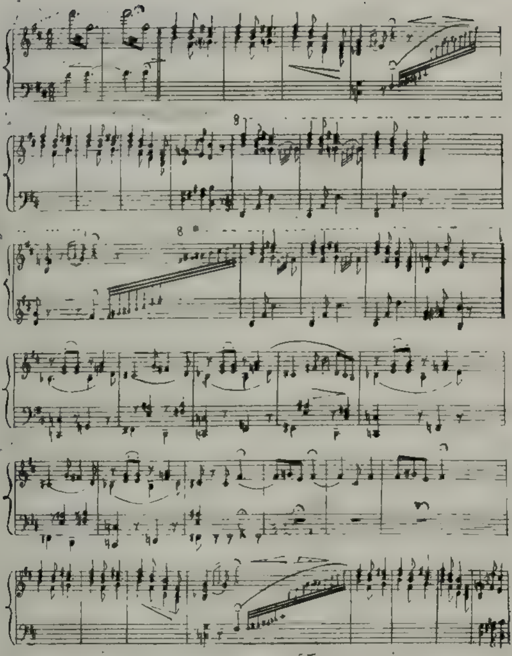

شکیب — خاله‌سنه کوندره‌جکز، آرتق اورده قاله‌جق ..

مقبله — دیمك بونك ایچین صباحدنبری ترمین آغلایور ؟.

شکیب — سکا برشی سویله‌مدیمی ؟

مقبله — هیچ ... بن ده برشی آکلایه‌مدیغمدن ... پاشا بلکه آکلار دیه اونی کورمك ایسته‌یوردم .. « برمدت صوکره » ترمینك بوراده قالمسنه برمانع ، برمحذوری ، وار ؟

شکیب — اوت رفیقه خانم دون کیجه جاویدله برابر طوتمش ...

مقبله — بوبر محذور تولید ایتمز .. جاویده نکاحلانرلر .. ایش اولور بیتر ..

شکیب — رفیقه بویله تنسیب ایتمش ... اوقادینی دوشونور ، البت برسبب واردر ...

مقبله — دیمك سن ، زواللی ترمینه بوجبری تبلیغ ایده‌جکسك ؟ ...

شکیب — اوت ..

مقبله — تأسف ایدرم ..

شکیب — خانم ، بوناموس مسئله‌سیدر ، شقا کوتورمز ، دها صوکره قرار ویرمشلر !.

مقبله — « معنیدار » مادامکه اویله‌در ، سز ترمینی مدافعه ایده‌جکسکز . رفیقه‌نك سوزلرینی تبلیغ ایتمك ایسته‌یورسه‌کز ده کوره‌یم ! شمدی ترمینی چاغیرییورم

« تلفونه کیدر »

شکیب — « آرقه‌سندن » اکرایسته‌مه‌یورسه‌ك ... سویله‌مه‌یه‌یم ... فقط برادر همشیره‌یه کیتدی ..

مقبله — « تلفوندن عودتله » رفیقه خانمك امرینی ، بنم یانمده قارشومده تبلیغ ایت باقه‌یم !

نسیب — بو یالکز اونك قراری دکل بزم‌ده قرارمز ...

مقبله — دیکله‌یم .. بن بوقدر سویله‌یورم ترمین کیتمه‌یه جکدر ... وسن بوقراری تبلیغ ایتمه‌یه‌جکسك ...

نسیب — ناصل اولور؟ مقبله جکم .. ناموس مسئله‌سی ...

« رعنا ایچ صالونده کورینیر ... »

مقبله — بکا ترمینی چاغیر . رجا ایت ، چابوق کلسین .. بوراده بکله‌یورم ...

رعنا — پکی افندم ... « چیقار »

مقبله — « شکیب » شمدی کلسین ده ... سویله ! اکرسن ترمینی مدافعه ایتمزسه‌ك ...

شکیب — کوزه‌ل قاریجغم .. بو باشقه‌شیئه بکزه‌مز ..

مقبله — هر کون رفیقه خانمك امری اجرا ایدیلیور ، بوکونده بنمکی ...

شکیب — سن اویله ایسه .. رفیقه‌یی قیصقانیورسك عیب ! ..

مقبله — شو ، بو ، بیلمم ... بن بوکون بویله ایسته‌یورم ، بویله اوله‌جق ...

شکیب — فقط ...

آلتنجی مجلس

« اولکیلر ترمین »

« ترمین صاری ، تراق ، محزون برچهره ایله دائره‌سنك قاپوسنده کورینیور ... عموجه‌سنی کورنجه کیروب کیرمامکده تردد ایدر »

مقبله — « تردّدی آکلار آکلامز » جسارت آور برسس ایله » ترمین صیقیلمه !. بن صباحدنبری نیچین مضطرب اولدیغنی آکلامق ایسته‌یوردم .. شمدی اسباب اضطرابکی بکدن اوکره‌ندم .. برشی دکل ..

ترمین — عموجه‌مه بیله سویله مشمی؟.

مقبله — اوت .. فقط ضرر یوق بز بونده فنا برشی کورمیورز که ..

شکیب — مقبله نه‌یاپیورسك ؟.

مقبله — سوزیمی کسمه‌یکز .. نه‌دییوردم اوت .بو غایت طبیعی برشی .. بز بکله برابر

دوشوندك .. سزك ازدواجکزی تنسیب ایتدك.
اویله دکلمی ، بك ؟ .

شکیب — اوت . . فقط بر دفعه رفیقه خانمك فکرینی سویله‌سه‌ك ..

مقبله — نه دییورسکز ؟ .

شکیب — یالکز ترمینك عموجه‌سی بنجکم ، که برده پاشا وار . . اونلرك قرارلری تماميله بزمکنك عکسنه . .

مقبله — اونلرك قرارلرینی لطفاً سویلرمیسیکز؟.

شکیب — بن بیلمم .. فقط هرحالده برده اونلره صورسه‌ق .. دوشونسه‌ك ، طانشه‌ق ..

مقبله — بن چوق دوشوندم، باشقه‌سنه احتیاج یوق .. « بر مدت صوکره » سن بزی بر آز بر قیرمیه‌ك ؟ .

شکیب — مادامکه اویله ایسته‌یورسکز ، اویله اولسین .. « چیقارکن » بن شیمدی رفیقه خانه نه دیه‌یم ؟ .

مقبله — اوراده کندی کندینه نه‌لر سویله‌یورسك؟.

شکیب — هیچ .. « چیقار »

یدنجی مجلس

مقبله ، ترمین ..

مقبله — ترمین بندن اوتانمه ! صیقیلمه ! بن یارم ساعتدنبری سنك حق عشقنکك ، حق ذوقنکك مدافعی‌یم . بن سنی بو اوك یالانجی ، ناموسز ، ریاکار ملیکسنه ، رفیقه‌یه قارشو مدافعه ایده‌جکم. ایجاب ایدرسه بو اختیارك عشقندن استفاده ایله یالکز سنی بختیار ایتمك، سنی جاویدله برابر کورمك ایچین آیریجه بر اوه چیقه‌جغم . . رفیقه‌نك سوزی اولمایه‌جق. بن ایسته‌مه‌یورم. سز بختیار اوله‌جقسکز.

ترمین — تشکر ایدرم ، تشکر ایدرم یکه .. بیلمم سزه تشکر ایتمك ایچین نه سویله‌یه‌یم، نه یاپه‌یم؟. جاویدی بر دها کورمامك ، اونك یانشده بولنمامق قورقوسی بنی اوقدر زبیوردی که ..

مقبله — جاویدی چوقمی سوه‌رسك ، ترمین ؟

ترمین — جاویدی سومامك قابلمی ؟ . بیلمم ، نره‌ده اوقومشدم . شیمدی تماميله خاطرلیورم . . ازدواج ایچین بعض شرائط واردر، که اونلر جاویدده موجود .. اوراده . اوکتابده عاشق اولان، زوج اولان صنعتکار اولملی ، خفی اولان افعالنده کندندن زیاده قادینی دوشونملی ، اونك ذوقی اوقشاملی ، خلاصه قادینی اوقشامه‌یی بیلملیدر ، دییور . جاوید بنی اوقشامه‌یی بیلییور ، جاوید بنی بنکمدن کندی کندمدن اوزاقلاشدیرییور ، یاناغمك خارجنده ، بر عالمده ، جنتده ، جهنمده ، بیلمیه‌یم نره‌ده ، یاشاتیور ..

مقبله — آفرین جاویده ! .

ترمین — ودها سوکره .. ینه اوکتابدن بحث ایدییوردی .. قاری قوجه آز چوق، جسماً ، روحاً بربرینه مشابه اولمالیدر .. بز او قدر مشابهز ، که اونك هر شیئی .. آ کلایورسکز یا، بنم ایچین مصنوع، مخلوق کبی ..

مقبله — مادامکه سزده بوقدر مشابهت وار .. سز بربریکز ایچین مخلوقسکز دیمك .. سزك اوزدواجکزه مانع اولمق ایچین ، بیلمم ، که ناسل بردنائتله آلوده ، ناصل فنا بر تربیه ایله پرورده اولملی ..

ترمین — بوکا مانع اولمق ایسته‌یورلر ، دکلمی؟. یاخود مانع اولمق ایسته‌یور .. « برثانیه قدر توقفله » رفیقه خانم نه فکرده ؟ .

مقبله — رفیقه خانم نه فکرده اولور ؟ اونك بوتون احتراصی ، بوتون هوسی ، بوتون حیاتی کوز یاشلرینی تعقیب ایدر ، قلب صیزیلرینی تولید ایلر ، صاعقه ، صولنه فلاکت صاچار . . اوکا حیاتده هر کون بر زواللی . هر کون بر یتیم عشق لازمدر.. اوسنی حیاتنده اولدیرمك . سن هر کون بایلدقجه اراندیقجه بر دها دیرلتمك ، بر دها اولدیرمك . بر دها اولدیرمك ایسته‌ر . .

ترمین — پکی بونك ایچین نه یاپار ، بونك ایچین نه یاپه‌بیلیر ؟

مقبله — سنی خاله که کوندرمك ایسته‌یور.. سنی جاویددن آییرمق ایسته‌یور .. وبن امینم سنی آییرد.

قدنصکره . . او جاویدی آولامق ، باشقه برینه ویرمك ایچین شومك ، بونت قیزیك کوزللکندن، پاره‌سندن ، اصالتندن ، بویوکلکندن بر آغ قورار و امین اول ، که بو مدهش اورومجکك آغنده ، جاوید ، آرتق اویناییه‌ماز ..

زمین — وبن او زمان یاشامام .اتحار ایدرم . آح ! نیچین سودم ؟ . . بیلمه‌یورم . که . . . « آغلامه‌یه باشلار » او حکایه کونه قدر اونی هیچ دوشونمامشدم . . حیاتندن اوزاق ، بوتون آرزوی شهوتدن منـدهش ، متوکل و مطیع بوراده شو کوشه‌جکده یاشایوردم . . . وصوکره او بکا اعتراف ایتدی ، اعتراف عشق ایتدی . . آخ ! خائن ! . . . « دها زیاده شدتله آغلار » وبن اوکا اورمان سرنجه بر جواب ویرمشدم . . نه‌یه بوجوابی ویردم ؟ اوت . بوجواب . . . بوجواب بنده عشق اویاندیردی . . « آغلایه‌رق » اونی اعجتمدم . اونی قیردم ، ظن ایتدم . . . قادینلرك بركیجه قارشو . . . مرحتی بیله‌نهایکلی . . . ودهاصوکره تسلیمیت‌ه‌وریدی . . . اونی النده رووارله کورسه‌یدك سن بیله یکه ، سن بیله . . . « آغلار »

مقبله — نیچین ، نیچین آغلایورسك ، زمین؟ . . اونی سندن آییرمه‌یه‌جقلر دییورم . . ارتی سکا بن اهدا ایده‌حکم . . — وبله . نقه‌یه ، جاویدده سنی چوق سوییوری ؟ . . چوق ، پك چوقمی ؟ . . نیچین جواب ویرمه‌یورسك ؟ جواب ویرسه‌که . . . مادامکه بن سنکله برابر چالیشیورم ، مادامکه جاویدده سنی سوییور . . . نه‌دن قورقویورسك ؟ . . روقه‌ملك بزده ، ایکیمزده اویله برسری واردر .که . . .

زمین — « برآز سکون بوله‌رق » اوت اوت ، بیلییورم . . .

مقبله — شیمدی . . . شیمدی سویله ، جاوید سنی سوییوری ؟ . .

زمین — سوییور ، ظن ایدرم ، بیلمم .که . . . هرکون بکا بن سنی سوییورم دییور . .

مقبله — دون آقشامدنبری هیچ کورمه‌دکمی ؟ .

زمین — رفیقه خانم چیقدقدنصکره او اوداسنه قدر کیتمشدی . . . او زمان بن قاپویی قاپاندم ، آغلامه‌یه باشلادم . . برآز صوکره قاپویه کلدی . . « قاپویی آچ ! زمین » دیدی ، آچادم رجا ایتدی ، آچادم . . بکله‌دی ، بکله‌دی ، کیتدی . . بیلمم بکا نه اولدی ؟ او دقیقه‌لرده اوندن نفرت ایدییوردم . . قادینلر یاخود قلب بشر معما ! . .

مقبله — شیمدی جاویدی چاغیریرم برآز کورـ یشیرسکز ، بنده روقه‌یه یاپه‌جغی معامله‌یی اوکا آکلاتیرم . موفقیت محقق . . . جاوید اوداسنده‌می ؟

مقبله — شیمدی بورایه کلیرکن باقدم ، اوداسنده دکلدی . . ظنمکه سلاملقده‌در . .

« مقبله تلفونه کیدر . . . برمدت سکوت . »

مقبله — چاغیردم . . اوراده ایمش . . . شیمدی کله‌جك . . .

زمین — سنکه . . . « برآز توقف ایله » رفیقه خانمه نه یاپه‌جقسکز ؟ .

مقبله — برآز صبرایت ! شیمدی آکلارسك . . .

زمین — رجا ایدرم ، یوزینه قارشو اونی قباحتنی سویله‌یه‌جکسکز . . . بن هر فداکارلغه راضی‌یم . .

مقبله — چوجق . . . سن یالکز سعادتنی ، جاویدنی دوشون . . . باشقه شیئه قاریشمه ! . .

سکزنجی مجلس

اولکیلر ، جاوید

مقبله — جاوید ، کل ! سزی نکاحلایه‌یم ، سز بربریکزك اولمایه حقیقةً لایقسکز . .

جاوید — بن اونی سودیکم کوندنبری او بنم معشوقه‌م ، قادم ، بیکم ، حیاتمدر . . اونی بندن کیمسه آییره‌ماز . برقوت تصور ایدیکزکه . . . بونك عشقندن پك قوتلی ، پك قوتلی اولسین !.

زمین — جاوید ، سنی نه قدر سوه‌رم ! اکر سنی بدبخت ایده‌جکسه‌م . . :

مقبله — بو سوزلری براقیکز .. لکن بونلرده اولماسه‌یدی ... عشق نه اولوردی ؟ .. هیچ ...

جاوید — عشقك سکوتی بیله سوزدر . باق ! باق ! ناصل سکوت ایدییور !. اونك سکوتی سکا برشی سویله‌مه‌یوری ؟ .. سویله‌مز ، فقط بکا سویله‌یور ... نه‌لر سویله‌یور ، نه‌لر ! افاده ایده‌مم ، ینکه‌جکم ، افاده ایده‌مم ...

مقبله — زمین ! سن جاویدی‌سورمیسك !.

زمین — اوت .. چوق ..

مقبله — یاسن جاوید ، زمینی..

جاوید — چیلدیرمه‌سی‌یه ..

مقبله — اویوشیکز باقه‌یم .. « بر آز تردد ایدرلر » ترددایتمه‌یکز ! اوتاغاییکز»ا وبوروشولر » تمام ... بن شاهدم .. « زمینه » — ن اونك قاریسی ... اوسنك قوجه‌کدر ..

زمین — تشکر ایدرم ، ینکه‌جکم ..

مقبله — شیمدی برشی وار ، جاوید : رفیقه خانم افندینك ... مساعده‌سنی استحصال ..

جاوید — رفیقه خانم افندی کیم اولویور ؟.. نه‌حقله ، ونه صفتله بنم ایشمه قاریشیور ؟ . بنم هیچ کیمسه‌یه احتیاجم یوق ، چوجق‌ده دکلم ..

زمین — فقط بوکون بنی اودن چیقارمق ایسته‌یور ..

جاوید — بو او بابامکدر . بن‌ده اوطوریرم . قارم زمین‌ده

مقبله — فقط بیلمه‌یورمیسك که .. اوباباکك دومنیدر ..

جاویده — اوت ... فقط اودونی قیرمق بوکون بنم الده‌در .. هله زمینه برشی یاپسین ! او وقت آ کلار ..

زمین — رجا ایدرم ، جاوید !

جاوید — یوق ، حیاتم ... سکا ایدیله‌جك تحقیرلر بکا دیمکدر . رفیقه بنم هیچ بر شیئمدر . بابامه کلنجه ... او بکا پك چوق زماندن بری یابانجیدر .

مقبله — جاوید بردفعه رفیقه‌خانمی کورسه‌ك .. فنا یاپمازسك .. اونك آناختاری النده ... اولوندن چوق قورقار .. تهدید ایت ! .. ایجاب ایدرسه‌بنم اسممی‌ده سویله !

جاوید — هرشیئه‌توسل‌ایده‌جکم .. بوکوزلی ، بووجودی ، بوقادینی ، تحقیر دن‌وقایه‌ایتمك ایچین .. هیچ بر شی‌دن قورقام ..

زمین — جاوید ! دیمك بنی‌پك چوق‌سوییورسك ؟ ..

جاوید — پك‌چوق !..

مقبله — آرتق سزی یالکز براقیده هیچ بر محذور یوقدر .. اکر رفیقه راضی‌اولمازسه .. بن آیری اوه چیقه‌جغم .. سزی‌اوراده برلشدیره‌جکم ..

جاوید — راضی اولمازمی ؟ اولمایوب‌ده‌نه‌یاپه‌جق ؟ ... مع مافیه سزه تشکربزم بورجزدر یکه ..

مقبله — هیچ برشی دکل .. بن بوندن‌محظوظ اولیورم .. محظوظ‌یتك اسبابی شیمدی آکلایه‌مزسکز .. بختیار اولکز چوجقلر . « چیقار » .

طقوزنجی مجلس

جاوید ، زمین

«زمین یالکز قالدقلری زمان ساکن ، ساکن آغلامه‌یه باشلار جاوید زمینك یانه کیدر . برابر بر قانابه‌یه اوطورورلر ، زمین جاویدك کوکسنه‌باشنی طایار ، آغلار » .

جاوید — زمین !. بکاباقسه‌که .. زمین !. نیچین صیقیلیورسك ، کوزه‌لم !. بوکا چوجقلق دیرلر .. آغلامق ، نه‌دن ؟ ، نیچین ؟ . مادامکه بن سنك یانده‌یم .. مادامکه ، قلم حیاتم سنكدر .. نه‌دن قورقویورسك ؟.. کیمدن ؟ کیم‌سکا نه‌یاپه‌بیلیر ؟.. باقه‌یم کوزلریکه!باقه‌یم اوکوزل‌کوزلریکه ! ..« زمین براز باشنی قالدیرر ، جاوید کوزلرندن‌اوپر ، صوکره قوللرندن بریله وجودینی صیقه‌رق » حیاتم !حیاتم..

آنی آغلامه ! .. ایشته دوداقلرمله ، دوداقلرمله کوزیاشلرینی سلدم ... « واللریله‌وجودینی صیقه‌رق» کوزل قاریجغم .. کوزل قاریجغم ..

زمین — « آغلاشامه‌یه‌جق برطرزده » برصوء جاوید ...

جاوید — نه ایسته‌یور سك رحم ؟

زمین — برآز صو !..

جاوید — « قالقار ، صوقور » ایشته... زمین! « ایچر » تمام ... برآزسکون !.. اندیشه ایده‌جك نه‌وار ؟ . هیچ هیچ برشی اولماسه ... سنك عشقك وبنم قوللرم یتر ... « زمین جاویده بارداغی اعاده ایدر » سن‌بو قوللری کوریه‌یورمیسك ؟ .. اونلر سنك سحرکله ، سنك عشقکله سنك قوتکله طاشلری ، طوپراقلری ، آغاجلری آلتونه تبدیل ایدر ... بن ، بن . سنك قارشیکده بن واره ...

زمین — « جاویدی ژاکتنك انکندن چکرك ، یاننه اوطورتیر ، درین‌درین‌برمدت یوزینه باقار »جاوید ، سنی چوق سویه‌یورم .. چوق ... سن بنم ایچین هرشیدن قوتیلسك ... هرشیدن .. جاوید ، سویله ! .. احتیاجم وار ، یالان اولسه‌بیله سویله ! بنی چوق سورمیسك ؟ ..

جاوید — چوق کوزلم ، چوق ... حیاتمدن زیاده ...

زمین — چوق ، چوق ؟ ... جاویدجکم ، حیاتم ، روحم .. « اوپوشیرلر . رفیقه ایچ صالونك اورته‌سنده‌کی قاپودن چیقار ، یاواش یاواش ایلرولر ، برنجی صالونه کیرر » بنی نه‌قدر بختیار ایتدك بیلسه‌ك...

اونبجی مجلس

اولکیلر ، رفیقه

رفیقه — آفرین خانم افندی ... دون کیجه دنصکره بوکستاخلغه هیچ‌دیه‌جك یوق...« جاویدله زمین ایلك سوزلر اورینه آیغه قالقارلر محجوب ، شاشقین برمدت طوریرلر » وسز جاویدبك بوسبتون عاری ، حجابی قالدیردیکز ... بکا باقسه‌کز زمین..

بن ناموسسز کوردم اما ! سنك قدر کورمه‌دم ..

جاوید — « آتیله‌رق » سز تربیه‌کزی محافظه ایده‌جکمیسکز ؟ ... یوقسه ...

رفیقه — شیمدی‌ده تهدیدی ؟ ..

جاوید — تهدید ایتمه‌یورم ...

رفیقه — باقکز ! بونی بیلمه‌یوردم .. زمین خانم افندینك آووقاتی سزمیسکز ؟

جاوید — خانم ، بکا باقسه‌کز... بن استهزایه تحمل ایده‌مم .. سزك یوزیکزه قارشو سویله‌نه‌جك پك چوق سوزلرم واردر.. فقط شیمدی سکوت ایدیورم.. اکر زمین ایله ازدواجه مانع اولورسه‌کز ... اوزمان .... کوریرسکز ...

زمین — جاوید ، حدتلنمه !

رفیقه — تربیه‌سز !..

جاوید — تربیه‌سز بن دکلم ، آکلایورمیسکز ؟.. سزسکز ...

رفیقه — ناموسسز !..

جاوید — ناموسسزلقده سز بکا درس ویره‌جك قدر معلمسکز ..

زمین — جاوید ، رجا ایدرم ...

رفیقه — «زمینی کوستره‌رك »ایشته‌شریکك... محجوبیتیله ، سکوتیله سنك ناموسسزلغنی اثبات ایدییور .

جاوید — بردفعه دها اخطار ایدییورم بردها قادم حقنده بوکبی تفوهاتده بولنمایه‌جقسك !.

رفیقه — « کوله‌رك » قاریکزمی ؟ نه‌وقت قرار ویردیکز ، وکیمه صوردیکز !.

جاوید — « مستهزی وحدتلی » اوت، خطا ایتدم .. سزه صورمادم ... مساعده‌کز اولمایجه اولوری ؟ .. فقط سزکیم اولویورسکز ، ونیچین قاریشیورسکز ؟ .. خانم بن سزك امرکز آلتنده یاشایه‌مم ..

رفیقه — بن نه‌یه قاریشیرم .. فقط باباکزی اونوتیورمیسکز ؟.

جاوید — بو ایشه بابامده قاریشه‌ماز . . ذاتاً بابام دیمك سز دیمكدر . . سز اونی ایسته‌یككز نقطه‌یه ایصال ایدرسكز .. زواللی بوناق !..

رفیقه — جاوید بك آرتق چوق ایلرله‌دیكز . سزه برشی سویله‌یه‌یمی ؟. بواوك ایچنده سزازدواج ایده‌مزسكز . بم ناموسم واردر بن زنانی اورته‌یی قاپاتمه‌یی هیچ بر وقت ایستهم .

جاوید — آ كلاشلدی، كه سزحق‌طانیمایورسكز سزكیزلی قاپاقلی سوزلردن آ كلامه‌یورسكز ، سزكله یوزیكزه بوتون لوثیاتكزی چارپه‌رق كوروشملیدر. « زمینه » سن بر آز دیشاری‌یه چیقاره‌یسك ؟.

زمین — فقط ، جاوید .

جاوید — » آمر » چیق ، دیبودم . « زمین چیقار » .

اون برنجی مجلس

رفیقه ، جاوید

« بر مدت سكوت »

جاوید — « برقاپایه اوطورمرق ، لاقید كبی» شیمدی ، حسابلرنی تمیزلملك ایسته‌یه‌ن ایكی‌شریك، ایكی دوست كبی كوروشه‌بیلیرز .. بزی طویان ، بزی دیكله‌یه‌ن هیچ كیمسه یوق .. قورقمایكز ..

رفیقه — نه‌دن قورقاجغم ، سزدنمی ؟.

جاوید — بندن دكل ، خطیأتكزدن ..

رفیقه — خطیأتم ، عجبا نه ایمش ، اوكرنه‌بیلیر. می‌یم ؟.

جاوید — سزه بوتی اخطار ایتمك ایچین بر اسم كفایت ایدر ..

رفیقه — عجایب !..

جاوید — بونده‌غریب هیچ برشی‌یوق .. احتمال او اسمی شیمدی سز آ كلادیكز ... ایشته چهره‌ كزده بوزوله‌یه باشلادی .. رجا ایدرم بو ساخته وقارلغی ، نسیب پاشایه یوتدیریكز ، بكا دكل . . بن سزك هرشیئكزی بیلیورم ..

رفیقه — بم هرشیئمه واقفمیسكز ؟ نه بیلیور. سكز ، كه .. بن ، جاوید بك ، قارشومده‌ناموسایجه كوروشه‌ن كیمسه‌لرله مباحثه ایدرم .. اكر بنی‌ده ناموسسزلقله اتهام‌ایتمك‌ایسته‌یورسه‌كز .. سویله‌ییكز! كیمكله كورمشلر . یاخود كوردیكز .. مادامكه بنی اتهام ایچین بر اسم كفایت ایدرمش .. او اسم احمد، ولی ، محمد نه ایسه سویله‌ییكز ..

جاوید — « مستهزی » جاویده .

رفیقه — فقط بو بر قادین اسمی ..

جاوید — شبهه‌سز ..

رفیقه — بر قادینله باشقه بر قادین آرسنده ناموسسزلق تولید ایده‌جك نه‌اولور ... دوشونسه. كزه ؟. برقادین برقادینله كوریشیر فقط دوستجه‌سنه كوریشیر .. نه‌یاپه‌بیلیرلركه؟.. برشی اوله‌بیلمك ایچین محقق بر اركك لازمدر .

جاوید — « مستهزی » یا !.

رفیقه — یكی! نه‌اولور؟ نه‌اولمق احتمالی واردر؟ آ كلایه‌مه‌یورم ، كه .. « معصوم كبی » بر قادین باشقه بر قادینی سوه‌ردی ایمش !.

جاوید — سز بنی چوجق تلقی ایدییوسكز ، ظن ایدرم .. بن قادینلر آره‌سنده‌كی مناسباتی بیلمه. یه‌جك قدر بدلا دكلم.. خانم‌سن‌جاویده‌نی‌سوییورسك واونكله مناسبتده بولنیورسك ..

رفیقه — طبیعی مناسبتده بولنیورم چونكه دوستمدر ، چونكه كوریشیورم .

جاوید — كله اویونلریله مسئله‌یی دكشدرمه‌یه‌لم. مناسبتده بولنیورسكز ، دیمك ..

رفیقه — « یته معصوم » بن اونكله غیرمشروع افعالده بولنیورم دیمكمی ؟.

جاوید — ایشته بولدیكز!. مادامكه سزذوقكزی احتیاج ذوقكزی ناموسی ، ناموس زوجی دوشو. نمكسزین، غیرطبیعی برصورتده، تطمین‌ایدییورسكز، مادامكه بونده برحق و صلاحیت كوریبورسكز ، بزی نه‌یه عیبلایورسكز ، بزه نیچین بو حق ، بو صلاحیتی ویرمه‌یورسكز ؟. آ كلاتیكز باقه‌یم !

رفیقه — سن بر جانوارسك ، جاوید !.. غیر مشروع افعالنی تمیزلەمك . قاپاتمق ایچین بكا بیله ، باباكك قاریسنه بیله افترا ایتمكدن چكنمه‌یورسك.. اوتان ! اوتان ! آلچاق بن‌سكا بو سویله‌دیكنی اثبات ایت ! دیرسه‌م .. او زمان نه یاپه‌جقسك ؟. اثبات ایده‌مامكدن متولد بر عذاب محجوبیتله ، بر عذاب وجدانی ایله قیورانیه‌جقمیسك ؟. اوتانمازه !..

جاوید — بن اوچ آی اول سزی ، او حالده كوزلرمله كوردم .. آكلادیكزمی ؟ كوزلرمله .. عذاب وجدانی ، عذاب محجوبیت .. بونلر سزه عائددر ایشته كوزلریمه قارشی یالان سویله‌یورسكز . ایشته بو لكه‌دن ، بویوكدن قورتولمق ایچین چیرپنیور . سكز اكر معصوم بی كناه اولسه‌یدیكز ، مسئله‌یی بویله اوتمایه‌جقدكز ، بیكلرجه منابعدن معصومیتكزه برهان ، دلیل ، وثیقه تحریسنه چیقمایه‌جقدیكز ..

رفیقه بو سوزلری هركسك اوكنده سویله‌یه‌بیلیرمیسكز ؟.

جاوید — شبهه‌سز ..

رفیقه — او زمان شاهد دیرسه‌م نه‌یاپارسكز ؟.

جاوید — شاهد اوده حاضر .. اوده سزك انكاریكزه منتظر .. اكر بزم ازدواجمزه بر مانعه تشكیل ایدرسه‌كز .. اوده باغیره‌جق .. بنده ..

رفیقه — « استعجال ایله » شاهدده كیم ایمش ؟.

جاوید — ینكه‌م .. مقبله ..

رفیقه — « برحدت » دیمك . بوتون بونلری سكا سویله‌یەن . اوكره‌تەن او .. كندیسنی دوشونسك بلكه اویله كونلری ، دقیقه‌لری وارکه ؟

جاوید — ینكه‌مله‌دەمی ؟

رفیقه اوت .. برابر نه‌یاپه‌جقسك ؟.. باشقه درلو یاپه‌بیلیرمیدم ؟.. بن سوكیجی اراندیسەم .. سزك ناموسكز ایچین اولدم .. باباكه .. باقسه‌كه .. چكیلیرمی ؟. برصیرتمش ، برخورتلاق ... بنم كبی كنج برقادینی دائما اوكسوروكلردن ، اینكله‌مه‌لردن ، صایقالردنی نصیب عمرینی آله‌حقدی ... حایز ، خایر ، انسانیت بنی محكوم ایده‌جك قدر كوردكلدر

جاوید — تبریك ایدرم ، كندیكزی ایی مدافعه ایدیپورسكز . برآزده بزی مدافعه ایتسه‌یدیكز فنا اولمازدی

رفیقه — « بی مجال » اوت ، اعتراف ایدییورم: بن جاویدی‌یی سوییورم « آغلامه‌یه باشلار » اونك یرینه برارككده سوه بیلیردم اوزمان باشامك ناموسی نه اولوردی ؟ « دها زیاده آغلار » بزم نه‌قباحتمز وار ؟ قباحت قوجه‌لرمزده ... تازه كنج قیزلری اختیار قوجه‌لرینك آره‌سنه آلیورلر . شبهه‌سز ، بزی كنجلكمزی حرارتمزی ، قلبمزی اونلره وقف ایده‌میز ... اونلر اختیار ، بز كنج ... ذاتاً قلبمزده سومك ، سولمك ایچین بویوك بر احتیاج وار ... بز بومایه ایله اونلرك محیطنه دوشویورز .. اونلری سومه‌یورز . طبیعی او زمان آرایورز .. بر كنج اركك اوژرنده توقف ایدییورز .. فقط اونكله كوروشمك اوقدر كوج ، كه ... بوقدر مشكلاته معروض قالمقدنسه ...

جاوید — سزی چوق دیكله‌دم یتر .. برآزده بزم دعوامزی حل ایده‌لم .. زوجه ایله بن اوله‌جكم . وبوراده اوطوره‌جغم . راضیمیسكز ؟..

رفیقه بوندنصكره بن اكیكزی دكل ، سنی بیله بوراده كورمك ایسته‌م . كیدیكز .

جاوید — سز كیمك اوندن كیمی قوویورسكز ..

رفیقه — قوجه‌مك اوندن سزی ..

جاوید — قوجه‌كز اوتامسی بنم برسوزمه باقیور ..

رفیقه دون كیجه‌دن اول ... اولسه‌یدی .. سویله‌یه‌جكلریكزه اینانیردی شمدی ایناتمز .. شمدی حكم بنده‌در . شمدی اعتماد بكادر ..

جاوید — كوریرسكز ، كوریرسكز ، باقكز ، نه‌یاپیورم ؟ .

رفیقه — الكزدن نه‌كلیرسه یاپیكز ، رجا ایدرم .

جاوید اوتانمازه ، ناموسسز ، آله‌جغك اولسین !..

رفیقه چوق سویله‌یورسكز ، دیشاری‌یه چیقیكز !..

جاوید چیقمایه‌جغم ..

رفیقه چیقیتمر !

جاوید — صوص ! سوكیجی كوپك !

رفیقه حدیی تجاوز ایدییورسك ..

اون ایکنجی مجلس

اولکیلر ، نسیب پاشا

« پاشا مابین قپوسندن کیرر ، رفیقه‌یی کورر کورمز ، اوکا طوغری کیدر . جاوید بر آز طوپلانیر . . . »

نسیب — همشیره‌یی کوردم . . .

نه او ! . . سن آغلامشسك . . .

رفیقه — کل ! پاشا ! کل ! . . « آغلایه‌رق ، پاشایه طیرمانیور کبی صاریله‌رق » اوغلك ، نه‌لر دیدی ، پاشا ! . بکا نه‌لر دیدی . . .

نسیب — نه دیدی ؟ . .

رفیقه — صوریکزده سزه قارشوده سویله‌سك . . .

جاوید — یالان سویله‌مه‌دم ، که . . . اوتانه‌یم . . مراق ایتمه‌یکز خانم افندی ، پاشایه‌ده سویلرم . .

نسیب — « جاویده » سویله‌سه‌که . . .

رفیقه — « استعجال ایله » بکا ناموسسز دییور . . . پاشا . . ونیچین بیلمیورمیسك ؟ . . نرمین ایله ازدواجنه راضی اولمادیغم ایچین . . . « آغلایه‌رق » بن ناموسسز میم ؟ بنی کیمله کورمشلر ؟ .

نسیب — بن‌ده نرمین ایله ازدواجکه راضی دکلم . .

جاوید — اوراسی سزه عائد دکل . .

نسیب — رفیقه‌یه ناموسسز ، دیرسك ، بنی تحقیر ایدرسك ، چیق کوپك دیشاری‌یه . . . بنم جاوید اسمنده اوغلم یوقدر .

جاوید — بنم‌ده نسیب پاشا نامنده بابام .

نسیب — دها سویلنیور ! .

جاوید — کیدییورم . . یالکز شونی اخطار ایده‌یم ، که رفیقه خانم ، زوجه‌کز سوبجیدر . .

رفیقه — « استعجال ایله » افترا . . .

نسیب — دفع اول ! ادبسز . .

جاوید — « رفیقه‌یه » ناموسسز . . « نرمینك چیقدیغی قپودن چیقار »

نسیب — « آرقه‌سندن کیده‌رك ، قاپودن » کوپك ! .

اون اوچنجی مجلس

رفیقه ، نسیب

نسیب — « قاپودن پردن بره دونر ، بر آز توقف ایدر ، رفیقه‌یی سوزه‌ره‌صوکره یاننه کلیر ، اللرندن طوتار ، کوزلرینه باقه‌رق ، حلم ایله » او سوز یالانمی ، رفیقه ؟

رفیقه — شیمدی‌ده سزمی ؟ . . رجا ایدرم ، رجا ایدرم ، بکا بویله شیلر صورماییکز ! ناموسمه طوقونیور . .

نسیب — یالان دی ، یالان دی . . بن سندن اونی ایسته‌یورم .

رفیقه — ایشته سزده شبهه‌لنیورسکز . . بن آرتق یاشامم . . بنی آکلایان ، بنی بیلن بر کیمسه وار ظن ایدییوردم ، اوده یوقمش ! . .

نسیب — رفیقه ! . . انکار ایت انکاره احتیاجم وار . . بیلمه‌یورسك . پردن بره . . بر شبهه . .

رفیقه — یالان ! یالان ! ایسترسه‌ك یمین ایده‌یم . سنك اوزرینه یمین ایده‌یم . . دنیاده بنم ایچین یالکز سن وارسك . . سن . . سنك اولوی اویه‌یم ، یالان . .

نسیب — « شبهه‌لی » اوت ، یالان . . .

رفیقه — باق ، حالا اینانمایورسك . . نه یاپه‌یم بیلمم ، که . . نه‌یاپه‌یم ؟ نه‌ایسته‌یورسك . . اینانمادکمی ؟

نسیب — « جبر نفس ایله » اینانده‌م . .

« رفیقه‌دن آیریلیر . . ایچ صالونه کیرر . . نه‌تازه‌رك اوزرندن بر کیسه ایچنده محفوظ بر کتاب آلیر ، چیقار . رفیقه قورقاق و شبهه‌لی نظرلرله اونی تعقیب ایدر »

نسیب — « رفیقه‌یه کتابی اوزانه‌رق » بونك اوزرینه یمین ایدرمیسك ؟

رفیقه — « عزت نفسنك تحت تأثیرنده کتابی آلیر ، اعتقادینه مغلوب اوزانیر » خایر . .

نسیب — « کتابی قاپارق » بوشادم . « نسیب حرکات غیر ارادی ایله ایچ صالونه کیرر ، کتابی یرینه براقیر ، اورته قاپویی آچارکن دوشر »

رفیقه — « ایچ صالونله دیش صالون آره‌سنده‌کی قاپویه قدر تیتره‌یه تیتره‌یه ایلرولر ، اورادن پرده یاواش جسده باقار » اولدی « دونر » اولدیردم « بر قولتوغه بی مجال ، متدهش دوشر » اولدیردی . .

پرده اینر

شهاب‌الدین سلیمان

ختام

(احصائيات)

مجموعه‌مزى آثار قلميه‌لريله تزيين ايدن ماليه ناظرى محمد جاويد بك افندى طرفندن علوم حاضره كتبخانه‌سنك ايكنجى عددينى تشكيل ايتمك اوزره (احصائيات) عنوانلى برا‌ثر مفيددها نشر اولنديغنى محترم قارئلرمزه بالخاصه تبشير ايدرز؛ اثرك قيمتى حقنده ايضاحات ويرمك ايچون يالكز مؤلف محترمنك نام بلندينى ياد ايتمك كفايت ايدر. بويله جدى ونافع اثرلرله كتبخانهٔ دائمزتزيين وترصيع اولندجه وطنمزك آتئ خير واقبالندن امين اوله‌بيليرز بو قيمتدار كتابدن بر دانه ايدنملرينى قارئلرمزه توصيه ايدرز .

فياتى يالكز اون ايكى غروشدن عبارتدر

احتضار [ادبيات جديده كتبخانه‌سندن]

ايلول محرر محترمى محمد رؤف بكك كوچك حكايه‌لرندن متشكل اولان بو اثر ساحه آراى انتشار اولدى فياتى اون غروشدر انفس كاغده مطبوع ومحررك رسميله مزين نومرولى نسخه‌لرى اون بش غروشدر محترم قارئلرمزه توصيه ايده‌رز .

انقلاب

هر هفته پنجشنبه كونلرى انقلاب اسمنده هفته‌لق بر رفيقمزك انتشارينى كورمكله مباهى اوليورز . رفيقمزك مظهر موفقيت اولمسنى عن صميم تمنى ايدر وبيان تبريكات ايلرز .

بيلمجه

درت حرفدن مركب اويله بركلمه بولكزكه اوچنجى حرفى، كلمه‌نك برنجى حرفندن صكره‌يه نقل ايده‌جك اولورسه‌كز معكوساً قرائت اولنديغى حالده ينه عين صورتله اوقونسون وهرايكى صورتله‌ده زمانك تقسيماتندن برينك اسمى اولسون .

طوغرى حل ايدنلر نامنه چكيله‌جك قرعه‌ده برنجى‌يه غزته‌مزك برسنه‌لك، ايكنجى‌يه آلتى آيلق آبونه‌سى، اوچنجى‌يه بر توالت طاقمى يكرمنجى‌يه قدر اوچر اللنجى‌يه قدر بر عددرنكلى غلاسه قارت پوستال اهدا اولنه‌جقدر .

---

۱۰ نومرولى نسخه‌مزده‌كى بيلمجه‌نك حلى

« رسملى كتاب عيد ملى‌يى قارئينه تبريك ايله كسب شرف ايلر »

طوغرى حل ايدنلر نامنه چكيلن قرعه‌ده برنجيلكى : صماتيه‌ده سنجقدار محله‌سنده كتبه‌دن على حيدر، ايكنجيلكى : مقرى كوينده صفوت، اوچنجيلكى كوزتپه‌ده وفا اعداديسندن م. سعاد افنديلر قزانمش اولوب موعوده‌مكافاتلرى اداره‌خانه‌مزدن آلديرملرى رجا اولنور . اوچر قارت پوستال قزانانلر بروجه آتيدر.

خارجيه ترجمه قلمنده عادل ، زراعت بانقه‌سنده نصرت ، مكتب ملكيه‌دن جلال ، حسنى ، دارالشفقه‌دن كمال، ازميرده قوردونده ع.حلمى ، مكتب تفيضدن مأذون ع. وفاالدين، چتالجه‌ده طرق ومعابر مقيدى غ . جلال ، مكتب تفيضدن مختار ، مكتب ملكيه‌دن رفعت، محمد نورالدين بكلر ايله دفترداره‌ده حكمت جاذبه ، ايوب سلطانده فطنت برين ، كوزتپه‌ده احسنه ، طوپغارده عليه بنت عزيز خانملردر .

مدير مسئول : م . توفيق

١١ نومرو بيلمجه قوپونى

رسملی کتابك ابونه شرائطی

استانبول ایچون	ولایات ایچون	ممالك اجنبیه و ایالات ممتازه ایچون
سنه‌لکی : ٦٠ غروش	سنه‌لکی ٨٠ غروش	سنه‌لکی ١٨ فرانق
آلتی آیلغی: ٣٠ «	آلتی آیلغی ٤٥ «	آلتی ایلغی ٩ بچق فرانق

ابونه بدلات بروجه پشین اخذ اولنور

رسملی کتابك اعلان شرائطی

صحیفه مقداری	١ دفعه	٣ دفعه	٦ دفعه	١٢ دفعه
تام صحیفه عثمانلی لیراسی	٢	٥½	١٠½	١٨
یارم « « «	١½	٣½	٦½	١١½
درتده بر صحیفه غروش	٨١	٢١٠	٤٠٠	٧٠٠
سکزده بر « «	٤٠	١١٢	٢٠٠	٣٥٠

تجارته تعلق ایتمیان اعلانلرك بهر سطرندن ٢ غروش آلور .

فبوس فطوغرافخانه‌سنك استانبول شعبه‌سی

مکملیت ـ نفاست ـ اهونیت

PHOTAGRAPHIE PHÉBUS

کوزل رسم چکدیرمك مراقنده ایسه‌کز سرکه‌جی ترامواى مرکزنده [فبوس] فوطوغرافخانه‌سی شعبه‌سنه مراجعت ایدیکز .

هایدن

۵۲ سنه‌لك انكلیز مغازه‌سی

انكلیز مغازه‌سی

هر موسم ایچون صوك
مودا قازمیرلر
البسه‌لك خرقه‌لق
یوكلولر
قاپیله‌لر صوك موده
چیچكلی
انكلیز قادیفه‌لری
پاتیسقه و چارشافلق
بزلر
دانته‌لا و قورده‌لا
وساڑه

یول چانطه‌لری
ال چانطه‌لری
یقالق وكوملك
قرواتلر
فانیله چوراب
مندیللر
صوفره اورتولری
حاولولر
یوك و قوش تویی
یورغانلر
یر موشامبه‌لری
حصیرلر
و ساڑه

بك اوغلی درت یول اغزی روس قونسولاتوسی قارشیسنده نومرو ۴۷۹ شعبه‌سی
غلطه‌ده اسكی ویووده اتصالنده نومرو ۱۷

سلانیك مطبعه‌سی